

PRIJATELJ

Š T E V. 2
FEBRUAR 1941
LETO XV

Priložena je večbarvna slika g. prof. Maksima Gasparija: »Bališ«

PRILOGA: *Za pridne roke*

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Žrebanje V. in poslednjega razreda tekočega 41. kola srečk se bo vršilo po loterijskem načrtu v času od 8. februarja do vštetega 6. marca t. l., in sicer:

V Beogradu: 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 17., 18. in 19. februarja ter

v Skoplju: 24., 25., 26., 27. in 28. februarja ter 1., 3., 4., 5. in 6. marca t. l.

Pri tem žrebanju bodo 6. marca t. l. izžrebane tri premije, in sicer:

500.000.—, 1,000 000.— in 2,000.000.— din.

Poleg teh premij bo izžrebano veliko število dobitkov po 200.000.—, 100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.—, 40.000.—, 35.000.—, 30.000.—, 25.000.—, 20.000.—, 15.000.—, 12.000.—, 10.000.— in drugih manjših dobitkov.

Skupna vsota dobitkov pri tem žrebanju znaša:

din 56,946.000.—,

ki se izplačujejo brez vsakih odbitkov.

V najsrečnejšem slučaju, ki je mogoč z združitvijo premij in dobitkov, se lahko pri tem žrebanju dobi na eno srečko

din 3,200.000.—.

Za izplačilo dobitkov jamči Država Kraljevine Jugoslavije.

Osebe, ki so že udeležene pri igri 41. kola, morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati za srečke V. razreda najkasneje do 3. februarja t. l.

Tisti pa, ki nimajo srečke in bi se želeli udeležiti igre pri tem V. glavnem razredu, si jo lahko nabavijo pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so v vsakem večjem kraju, in sicer za doplačilno ceno:

za eno celo	srečko	din 1.000.—
" " polovico	srečke	" 500.—
" " četrtno	" "	250.—

Natančnejša navodila o loterijskem načrtu in splošnih pravilih se dobivajo na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radijska postaja v Beogradu bo med dnevnimi poročili vsak dan žrebanja objavljala tudi rezultat žrebanja za dobitke od din 5.000.— dalje.

S kupovanjem srečk Državne razredne loterije vsak poedinec lahko sam sebi koristi, hkrati pa podpira narodno gospodarstvo, obrtništvo, industrijo in invalide, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v prej omenjene svrhe.

Rešitev ugank štev. 1 Križanka.

Vodoravno: 1. uspavanka, samaritan. 2. P. kolobar, s. Japonka, š. 3. ol. T. dom, čin, jok, e. Pe(ter). 4. ter, nit, tenis, lal, Don. 5. os, rakete, k. vdovec, bo. 6. polom, nadpopoln, ovira. 7. Rokce, tat, obe, opera. 8. vekač, banke-roti, attta. 9. iz, večerj(a); T. dosore, in. 10. dež, kes, Ivana, trd, Ema. 11. I. C. (Ivan Cankar), T. peš, epi, bil, s, il. 12. k. popadek, a. ponosen, i. 13. nena-raven, rogovilež.

Navpično: 1. potop, vidik. 2. u. lesorezec, n. 3. S. K., r. lok, ž. Pe. 4. pot, rokav, ton. 5. al, nameček, pa. 6. vodik, c. čepar. 7. aboten, beseda. 8. nam, Ta-tar, šev. 9. kr., tedanji, ke. 10. a, če, ptk, ve, n. 11. sinko, etapa. 12. s, ni, por, ni, r. 13. aj, svoboda, po. 14. maj, dleto, Bog. 15. Apolon, istino, 16. rokav, o. Orlov. 17. in, leopard, si. 18. tke, cvete, sel. 19. aa, d, tri, e, ne. 20. n. pobratimi, ž. 21. šenoa, anali.

Magični križ.

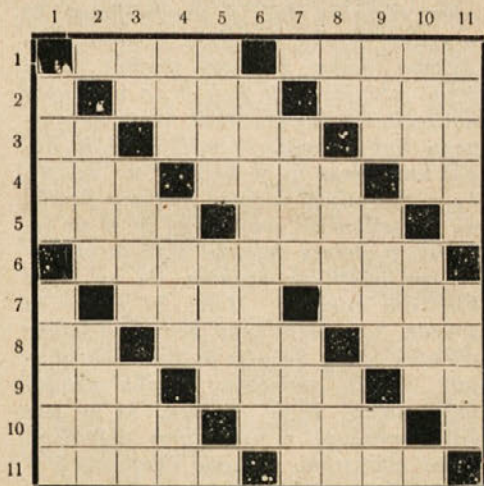
1. neslanež, 2. kolonija, 3. branitev, 4. saniteta.

Sestavljenka.

svet — likanje.

Uganke štev. 2

Križanka.

Vodoravno: 1. rastlina; kraj na onem svetu. 2. samogl.; moško ime; udje. 3. os. zaim.; svetopis. oseba; del živalskega telesa. 4. časovna doba; sve-ženj slame; predlog. 5. sestavina tele-sa; žito; sogl. 6. gorovje. 7. predlog; jugosl. morsko kopališče; it. reka. 8. plosk. mera; tolšča; del lokomotive. 9. veznik; sirota; čas. veznik. 10. utrdba; vpednost; sogl. 11. drug izraz za vzvod; del noge. — Navpično: 1. slov. pes-nik († 1871); zahod, zapad. 2. predlog; zagovor, začaranje; večji potok. 3. it. spolnik; arab. ime; podzemeljski hod-nik. 4. žen. ime; semenska klica; pred-

*Ne pozabite:
po umivanju
predno odidete od doma
kot podlaga za puder*

**ELIDA
KREMA
IDEAL**

★ zaradi dodatka hamamelisa polepša polt

log. 5. barva kart; član divjega izumr-lega naroda; sogl. 6. rastlina (vrsta so-late). 7. sogl.; ruska reka; domača ži-val. 8. števnik; zelo lahka reč; žen. ime. 9. del cerkve; duševna muka; plosk. mera. 10. moško ime; ne druga-čen; tona. 11. bolezen; moško ime.

Logogrif.

Beseda znači to, če se ti kaj posreči, brez glave*) pa, da moraš hitro teči.

*) brez prve črke.

Posetnica.

Adela Tavš

Rakovnik

Kaj je ta žena po poklicu?

Enačba.

$(a - b) + (c - d) + (e - f) = x$
a = raztelesovalec trupel, b = del gmote, c = zajedavka v živalskem telesu, d = pomožni glagol, e = neplo-den, f = šport, x = ?

Konjiček.

Simetrično zvezani (vežeš, kakor skače konjiček pri šahu) zlogi povedo pesem, njenega avtorja (slov. pesnika in pisatelja †) in njen naslov.

sr	vek	se	pe	le	ne	o	ja
tvo	smet	boj	čr	gre	bo	ži	da
člo	ce	kel	Brez	te	Kri	se	ler
pa	je	na	ri	ti	va	ži	vi
	se	tl	s	nje	pe	dok	
	ve	bo	va	vi	ve	har	
	sve	ri	ne	hu	lje	o.i	
se	mir	mu	či	stik	har	oi	vsi
na	bo	so	ce	vi	svet	živ	je
ne	li	so	lev	no	po	dne	čev

Vaša slika

Tej številki smo priložili večbarvno reprodukcijo akad. slikarja prof. Maksima Gasparija. To sliko si lahko sami zaokvirite s 14 mm širokim črnim trakom, ki ga dobite pri vsakem knjigovezu.

Pri tem pripominjamo, da smo naslove plačanih naročnin dvakrat pregledali in da ne more biti s strani naše uprave nobene pomote. Če pa bi se vzlic pazljivosti dogodilo, da slike niste dobili, Vas prosimo, da nam to v osmih dneh sporočite. Na vsak način bomo poskrbeli, da dobite svojo nagrado.

Gospe, ki so nam pridobile novih naročnic, katere so svojo naročnino plačale v januarju, so dobile za nagrado album za slike in fotografije.

Ta mesec razpisujemo novo nagrado. Vsaka, ki nam pridobi novo naroč-nico, dobi takoj, ko bo pridobljena naročnica plačala, in sicer: naročnino za «Prijatelja» in «Ženo in dom» in gospodinjske knjige v znesku 194.— din, dva komada toaletnega mila ELIDA LANOLIN, ali naročnino za «Prijatelja» v znesku 69.— din, en komad toaletnega mila ELIDA LANOLIN.

UPRAVA REVije «PRIJATELJ».

Za svečane čase

No. 4711

**PRAVI
Eau de
Cologne**

H. Bret:

••T•I•R•A•N••

Ponedeljek.

«Draga Milka! Moja potrpežljivost je precejšnja, toda ima tudi svoje meje. Deset let sem s Teboj v trdni zakonski zvezi, in prav nocoj, ko nisem mogel spati, sem se zavedel, da tako ne more iti naprej. Tista obleka z modrimi pikami je zate zelo neprimerna — saj vendar nočeš biti večno igrava žabica. In pa — stane več, kakor more moj žep prenesti. Skratka ne bom je plačal. Tudi si mi povedala manjši znesek, kakor v resnici stane. Tako mi lažeš. Seveda — z lažjo se začenja vsaka pregreha. Uredi to s šiviljo, kakor hočeš. Videla boš, da tega Tvojega ne-spodobnega vedenja ne bom trpel!

Pozdravlja Te

Ivan.»

Torek.

«Draga Milka! Premislil sem se in sem plačal račun za Tvojo neokusno obleko. Ko bi ne plačal, bi me šivilja tožila in bi bil obsojen v plačilo. Sodni stroški bi požrli vsoto, za katero bom imel čedno obleko. Toda zavaroval se bom pred Tvojo zapravljivostjo drugače; v časopis bom dal oglas: Naznanjam, da ne plačam nobenih dolgov za svojo ženo.

Ivan.»

Sreda.

«Draga Milka! Oglasa sicer nisem poslal v časopis; vendar to ni sočutje s Teboj. Ne maram le, da bi bilo moje pošteno ime, ki ga na žalost nosiš tudi Ti, javno osramočeno. Tega bi ne prenesel. Predlagam pa ločitev. Slednjič mi je bilo strogo zaupno sporočeno, da nekako preveč pogosto zahajaš k mlademu zdravniku, najinemu sosedu. Ali pa mi morda hočeš natvesti,

da hodiš tja kot pacientka? To si kar zase obdrži! Jutri zapustim najino skupno stanovanje.

Ivan.»

Četrtek.

«Draga Milka! To bi se Ti prileglo, da bi se odselil. kajne? Ampak iz tega ne bo nič. Ti bi vložila tožbo, da sem Te zapustil, in jaz bi kajpak izgubil, pa še alimente bi Ti moral plačevati. Ostanem; seveda — to ne bo radost. Sklenil sem, da bom spal v jedilnici na zofi. Ti lahko ješ v jedilnici, jaz bom pa v spalnici. Niti videti Te nočem!!!

Ivan.»

Petek.

«Milka! Mera moje potrpežljivosti je polna! Laži, prevare, dolгови, prepiri itd. — Danes si brez vzroka name vpi-la. Od same jeze nisem mogel odgovoriti. Razburjen sem do skrajnosti! Zadnjič Ti svetujem — idi mi s poti! Premagoval sem se doslej; zdaj pa bom maščeval svojo čast! Kupim si revolver in ustrelim najprej Tebe, potem pa še sebe. Preklel sem Te, Ti nepočtena žena!!!

Ivan.»

*

Čez leta je našla Milka ta pisma. Bilo je tri dni po smrti njenega moža Ivana, ki ji je mirno umrl v naročju po dolgotrajnem zakonu. Pisma so ležala na dnu predala Ivanove pisalne mize.

Z grozo je spoznala, kakšen tiran je bil njen dobri, tihi Ivan...

Nevoščljivost

Eno izmed najčestih in najgrših nag-njenj človeške duše je nevoščljivost. Že v malem otroku se oglašja. Pogosto opa-zujemo, kako že čisto majhni otroci jezno kričijo, če je kak drug v njihovi navzočnosti deležen tudi samo neznatnega ljubkovanja. Nevoščljivost je ne-kaj naravnega in se ne da čisto zatreti. Le z zbujanjem sočutja moremo doseči, da ne prekorači svojih mej in se ne iz-maliči v zlobna dejanja. Mali otrok ho-če vse imeti, ne razume, da ne more biti vse njegovo. Hotel bi mesec in zvezde. Sočutje ni tako prirojeno kakor občutek »jaz«. Sočutje je treba šele zbu-jati. Najprej pokažemo otroku strada-joče ptičke, žejne cvellice, ki se jim lahko pomaga z neznatnim dejanjem. Tako obogatimo njegovo čustveno živ-ljenje. S tem lahko začnemo že pri tri-letnem otroku. Otrok ne sme ostankov kruha ali drobtin proč metati, ampak jih mora natresti ptičkom. Otrok, ki po-bira koščke orehovitih jedrc iz svoje pō-tice, da jih bo dal ptičku v kletki, ali ki naliva žejnemu priklenjenemu psu večkrat svežo vodo v skledo, ne bo ni-koli mučil ali trpinčil živali. Ljubezen do narabe in človeka krepi vse dobre nagone in jemlje zlobnim hrano. Lažje je človeku privzogojiti, da sočustvuje z drugim, kakor pa, da se veseli z njim. Jean Paul pravi: »Sočustvuje lahko že človek, veseli pa se z drugim lahko angel.»

VLJUDNOST NAD VSE

Clarence je bil newyorški trgovec srednjih let in srednjih dohodkov. Dokopal se je vendar tako daleč, da mu ni bilo treba stanovati v hrupnih ulicah trgovskega dela mesta; imel je v Park Streetu enonadstropno hišo z majhnim vrtom, v vrsti podobnih hiš s podobnimi prebivalci. Clarence je bil med svojimi poslovnimi prijatelji znan kot zelo natančen in včasih kar preveč vljuden človek. Vsako leto je preživil poletni dopust v koči blizu reke in se zabaval z ribolovom. Vedno pa je med tem počitniškim mesecem vsaj enkrat obiskal svoje stanovanje v Park Streetu, da bi videl, ali je tam vse v redu.

Letos je imel dopust v juliju. Ko se je njegov mali voz sredi julija ustavil v Park Streetu, je zagledal pred vilo Park Street 20 mladega simpatičnega moža, ki je očitno izgubil ključ in ni mogel v hišo. Bilo je že proti večeru, in Clarence, vljuden kakor zmeraj, je hotel mlademu možu pomagati. Stopil je k njemu in ga vprašal, ali bi mu ne mogel kako pomagati.

«Hvala, gospod, zelo bi mi ustregli. Sem namreč nečak družine, ki tu stanuje. Pišem se Hamond, kakor oni. Rodbina je na letovišču, moja teta pa, ki je starejša gospa in precej bojazljiva, se boji za neke svoje vrednostne papirje, katere je pozabila odnesti v banko. Misli, da bi utegnil kdo vlomiti v hišo; zato me je prosila, naj vzamem papirje ter jih izročim banki.»

Pri tem je pokazal aktovko, v katero hoče dati vrednostne papirje.

«Zdi se, da ni nikogar doma, žaluzije so spuščene,» je pravil Clarence.

«Seveda, in smola je v tem, da sem pozabil ključ.»

«Morda bi lahko prišli v hišo skozi okno?» je vprašal Clarence.

«To ne bo mogoče; okna so zaprta, sem že pogledal.»

«Tudi okno jedilne shrambe?»

Mladenič se je prijazno nasmehnil. «Tja pa še nisem pogledal.»

«Pojdiva okrog hiše in pogledajva, saj vendar morate priti v hišo!»

To je zelo ljubeznivo, da mi tako pomagate, toda morebiti bom lahko sam prišel noter...

«Nič, nič se ne zahvaljujte, prav rad vam pomagam.»

Šla sta za hišo, in res, okno jedilne shrambe je bilo odprto. Clarence se je malo pripognil, in mladenič mu je zlezal na ramena. Po petih minutah napornega prizadevanja se je izkazalo, da tako ni mogoče priti do okna. Bilo je preveč visoko. Ves rdeč in spoten je skočil mladenič spet na tla.

«Preveč ste ljubeznivi, da mi tako pomagate, ampak...»

«Nič se ne opravičujte, saj vam vendar rad pomagam, da bi mogli vzeti vrednostne papirje svoje tete.»

Še enkrat sta šla pred hišo. «Vidite, tamle v prvem nadstropju je eno okno

samo priprto; tam bi lahko prišli v hišo!»

«Kako naj pridem tja, ko je tako visoko?» je vprašal mladenič že malo nejevoljno. Nočilo se je že, nekoliko dolgo je to trajalo, zato je Clarence docela razumel, da je njegov novi znanec slabe volje. Pa je svetoval:

«Splezajte tukajle na brezo, ta raste prav ob oknu.»

Mladenič je splezal precej gibčno, toda zaman: breza je bila mlada in se je upognila stran od okna.

«Ne bo nič,» je zasopel mladenič, ko je bil spet na tleh, «ne bom mogel v hišo.»

«Domislil sem se,» je rekel Clarence; sosed ima gotovo kako lestvo, morda bi jo nama posodil.»

«Hvala, ste res preveč ljubeznivi, toda morda bi...»

«Nesmisel! je dejal Clarence in že tekkel po lestvo. Čez nekaj minut se je vrnil; pristavila sta lestvo k zidu, mladenič je splezal po njej; segala je malone do okna. Brž ko je mladenič

Otroški lasje
rabijo posebno nego!

Že pri odraslih lasje zelo lahko izgube svoj sijaj in gibčnost, kako občutljivi so potem šele nežni otroški lasje! Otroški lasje rabijo posebno nežno nego, brez vsake sestavine, ki bi mogla dražiti lase ter jim škodovati.

KAMILOFLOR

Specijalni Shampoo za plavalaske, ne vsebuje alkalijs. Daje lasem čudovit sijaj.

BRUNETAFLO

Specijalni Shampoo za temne lase, ne vsebuje alkalijs, daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA SHAMPOO

zlezal v hišo, je Clarence vzel lestvo in jo oprezno položil na vrt.

«Ali pa tudi veste, kje so tisti vrednostni papirji?» je vljudno zaklical mladeniču.

«Hvala, lahko jih bom našel, lepo se vam zahvaljujem za pomoč.»

«Kaj bi se zahvaljevali! Na svidenje!»

«Na svidenje! Pa še enkrat najlepša hvala...»

Ostanka stavka Clarence ni več slišal. Hitel je že po Park Streetu, in komaj bi bil kdo v tem trenutku spoznal v njem srednjega trgovca nekoliko pedantičnega značaja. Na vogalu je stal stražnik. Clarence ga je poklical:

«Hitro, gospod stražnik, na številki 20 je tat; zlezal je v hišo po lestvi, ven pa ne more, ker sem položil lestvo na tla.»

«In kako naj pridemo mi tja?»

«O, to je malenkost. Tu je ključ. Pišem se Clarence Hamond. Na številki 20 stanujem jaz.»

**„Ne pozabite mojega imena,
kadar kupujete kremo za
kožo“!**

Mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepevalno sredstvo za kožo EUCERIT! Zato je NIVEA nekaj posebnega. NIVEA se ne da niti nadomestiti niti primerjati z nobeno drugo kremo. NIVEA prodira globoko v znojnice in krepi kožno tkivo. Kljub dežju in vetru, kljub mrazu in snegu Vam ostane koža zdrava, nežna in bela, če si jo krepčate z NIVEO.

Pozor NA STRUPIE

Dandanes se obrača čedalje večja pozornost zdravstvenim predpisom, pa vzlic temu še mnogo ljudi oboli ali celo umre zaradi pokvarjenih ali zastrupljenih živil.

Poglejmo v domačo kuhinjo! Katera gospodinja more na primer pogrešati lovorjeve liste? Uporablja jih kot začimbo za omake, ker jim dajejo pikanten okus. Pa vendar obsega lovorjev list približno dva odstotka cianovodika, ki je hud strup. Lovorjev list je sploh človeškemu zdravju nevaren in ima samo to dobro lastnost, da je njegova strupenost manjša, čim starejši je. Zato pozor na to začimbo, ki lahko povzroči posebno pri otrocih zastrupljenje, če se uživa v večji meri.

Tudi jabolčna in češnjeva jedra obsegajo strupeni cianovodik, in že večkrat se je zgodilo, da so otroci oboleli, če so jih preveč zaužili. Isto velja o mareličnih, češpljevih in hruškovih jedrih.

Razmeroma največ cianovodika pa imajo grenki mandeljni in olje iz njih. Zato nikar ne dajajte otrokom grenkih mandeljnov! Vsak grenek mandelj vsebuje strup, in že 0,96 g tega strupa lahko človeka usmrti. Strupeni učinek grenkega mandlja se pojavlja šele, ko pride mandelj v stik z vodo, ko torej

na primer otrok razgrize grenek mandelj in ga premeša s slinami. Lahko se že zastrupi. Zato pazite, gospodinje, kadar pečete kolače ali potice!

Tudi v krompirju je strup, če ga večkrat pogrevamo. Kuhani krompir sploh ne sme stati dalje kakor štiri in dvajset ur. Črnikaste in modrikaste koreninice, ki poganjajo zgodaj spomladi v toplih kletih iz krompirja, so zelo strupene. Takšen krompir je treba zavreči, prav tako krompir, na katerem so že črna očesca.

Nevarna je tudi čebula, ki je v topli kuhinji že nekolikokrat pognala.

Telečje meso gnije veliko prej kakor druge vrste mesa. Če nimamo ledenice, dajmo teletino v surovo mleko; potem ostane sveže. Kadar režemo telečje meso, moramo biti zelo oprezni, da se ne ranimo in nam v rano ne zaide sok iz mesa. S tem bi se lahko prav nevarno zastrupili.

Vanilja v mlečnih jedilih, ki jih spravljamo za daljši čas, postane tudi strupena in povzroča neprijetne posledice.

Klobasni strup, ki se tvori zaradi razkroja tolšče, je povzročil že nešteto krat zastrupljenje, ki se je končalo s smrtjo. Isto velja za pokvarjene ribe. Riba se hitro kvari, posebno poleti, veliko hitreje kakor drugo meso. Če vidimo, da je videz ribe sumljiv ali da riba smrdi, je rajši ne jejmo.

Tudi plesniv kruh lahko povzroči resno obolenje.

Strupi pa so tudi v posodah, ki se uporabljajo v kuhinji. To se tiče zlasti svinca.

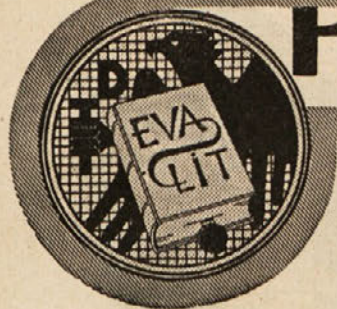
Glazura nove posode obsega večkrat svinčeni glaj, ki povzroča koliko.

Tudi bakrena posoda ni brez nevarnosti. V bakreno posodo se ne sme dajati nič kislega, slanega ali mastnega. Včasih se uporabljajo tudi bakrene barve pri vkuhanju kumar, sadja in zelenjave. Res je, da dobijo te vkuhanine lepo barvo, toda če zabodemo iglo v takšno zeleno kumaro, vidimo takoj, da se konica igle prevleče z bakrom, in to že zadostuje, da si pokvarimo zdravje, če pojemo takšno kumaro.

Marsikod se uporabljajo mesne, zelenjavne in sadne konzerve. Toda vse gospodinje niso tako oprezne, da bi takoj, ko konserve odpro, njeno vsebino izklopile v porcelanasto skledo ali na steklen krožnik. Pod vplivom zraka se namreč začena na pločevinasti steni razvijati hud strup.

Ribe v olju moramo takoj pojesti, kakor hitro odpremo škatlo. Če jih pustimo dalje časa v odprti škatli, se zaradi zraka pokvarijo in utegnejo povzročiti celo smrtno zastrupitev.

Če kislega zelja, ki smo ga skuhale v emajlirani posodi, ne uporabimo takoj, ga denimo v lončeno posodo; potem ga lahko spet pogrejemo. Isto velja za kompot in kuhano sadje.

○ mačehah

J.:

Mislim, da se otroku od vsega, kar zajame s svojim bistrim, vse opazujočim razumom, najbolj vtisnejo v spomin povesti in pravljice, ki jih sliši v prvi mladosti.

Vsaj pri meni je bilo tako. Imela sem komaj nekaj let — dobro se še spominjam — ko sem prvokrat slišala zgodbo o «Sirotnici Jerici in njeni hudobni mačehi». Nobena druga, kar sem jih slišala prej ali pozneje, me ni tako pretresla kakor ta. Vedno znova sem jo hotela poslušati in pozneje, ko sem že sama brala, sem jo pogosto vzela v roke. In zmerom sem jokala ob mislih na trpljenje, ki ga je uboga Jerica prestajala pri svoji hudobni mačehi. Slike, ki so bile zraven, vidim še danes jasne in žive pred seboj.

Od takrat, ko sem prvič slišala to zgodbo, se nobene stvari na svetu nisem bala bolj ko mačeha. «Dobila boš mačeho!» to je bila zame najhujša grožnja in radi nje sem se odrekla vsaki želji in prenehala z najbolj zabavnim nagajanjem. Mačeha — to je pomenilo zame konec sveta.

Tudi pri drugih otrocih je najbrže tako. Hudobne in neusmiljene mačeha nastopajo skoraj v vseh znanih otroških pravljicah, in eno, dve od njih prav gotovo pozna vsak otrok. In tako se v vsakomer zbudi odpor in strah proti mačehi.

In kaj, če potem takemu otroku umre mama?

Očetje navadno nimajo časa, skrbeti za male, zapuščene otroke. Skrb in nadzorstvo nad njimi prevzamejo največkrat služkinje, ki so z delom preobložene. Otroci so umazani, lačni, strgani, največkrat prepuščeni samim sebi; izpremene se iz najboljših in pridnih otrok v najhujše divjačke in nagajivčke.

Kaj naj stori zdaj oče, če hoče življenje svojih otrok spet spraviti nazaj v pravi red? Poiskati si mora novo ženo in otrokom novo mater. To pa je zanj, še bolj pa za ono, ki si jo je izbral, največja težava.

Otrokom so odpor proti mačeham vcepile že povesti in pravljice. Njihov strah v veliko primerih služkinje, ki se boje za svoje mesto, ali pa sosede, ki so novi izvoljenki morda nevoščljive za srečo, še povečajo in povedo še to in ono, da vidijo otroci v mačehah najhujše, kar jih na svetu sploh more doleteti. Ne očetovo ne mačehino prizadevanje ne more udušiti v njih srcih strahu in odpora, ki so si ga ustvarili v svoji domišljiji.

«Nočem mačeha, ne maram mačeha,» je vse, kar otroci na vsa še tako ljubezniva prigovarjanja in lepe obljube odgovarjajo.

Ne in ne...

In kako naj zdaj nova mati ravna, da si bo pridobila zaupanje in ljubezen otrok in obenem ne bo zanemarila njih vzgoje?

Otroci, ki so bili dalje časa brez matere, so postali samostojni, razvajeni, nagajivi in muhasti. Saj jih je celo oče, ki so se mu uboge zapuščene sirote smilile, razvajal. Prepričani so, da nad njimi ni nikogar, ki bi jim smel in mogel zapovedovati.

Zdaj pa pride nenadno v hišo nova mama — mačeha in uvede nov red. Umivati se je treba, preoblačiti, paziti nase in na obleko, biti o pravem času doma, — kratka, hipoma se prične življenje, za katero otrok prav gotovo nima nobenega smisla in razumevanja.

Če že nič drugega, vsaj okrnitev svobode bo otroka od mačeha odtujilo. In užaljen, ker ga mačeha moti v njegovih «svetih pravicah», bo nekega dne, čeprav bo morda sam vedel, da to ni res, kljubovalno in trmasto izjavil:

«Da, moja mamica ni bila nikoli tak!» In bo mačehi trmasto zaprl pot do svojega srca. Ljudje pa, namesto da bi ubogi ženi pomagali do uspeha, bodo zmajevali z glavami in pomilovali ubogega otroka, češ: «Glejte jo, nad nedolžnim otrokom se znaša, ker ni njen!»

In kaj če se bo nova mati hotela izogniti temu in pustila, da bo teklo življenje otrok naprej tako kakor doslej?

S tem bi ne zanemarila samo svojih dolžnosti kot vzgojiteljica in druga mati, temveč bi se prav tako izpostavila očitkom in opravljanju ljudi, ki bi govorili: «Seveda, ker so otroci možne prve žene, se ne briga zanje in jih zanemari; strgane in morda celo lačne ubožke pušča letati po cestah brez pravega doma in zavetja!»

Da, biti druga mati res ni lahko.

Toda tako ne sme več naprej!

Otresli smo se pravljic o strahovih in čarovnicah, otresimo se tudi praznoverja o mačehah. Učimo otroke, da bo dober človek zmerom dober do dobrih otrok in da jih bo vedno dobro vzgajal.

Biti mačeha je že samo po sebi dovolj težko. Zato ni treba, da bi njih poslanstvo še oteževali z neumnimi izmišljotinami in praznimi strahovi. Biti mati je najbolj odgovorna naloga žene. Biti dobra mačeha pa je največje zasluženje, ki ga more doseči žena v svojem življenju.

Samo en kozarček

Satyricus:

Hitite po ulici. Mudi se vam kamor koli. Važne, neodložljive opravke imate, vsak trenutek vam je dragocen. Pa ravno pred kakšno gostilno srečate prijatelja ali znanca.

— Zdravo, Janko! Dober dan, Lojze! Stopi brž z menoj na kozarček! vas prijazno pozdravi in povabi.

— Zelo žal mi je, toda ne utegnem. Nujne posle imam, se branite.

— E, samo na en kozarček! sili prijatelj ali znanec, ne da bi upošteval vaše izgovore. Vi ste šibki, ne zamerili bi se radi prijatelju ali zancu, oziri so pač oziri — pa sprejmete njegovo povabilo. Iz kozarčka se rodita dva, potem pol litra, liter, štefan in tako dalje. Ne vedno, toda pogosto, navadno. Zakaj redko se pripeti, da vas kdo povabi samo na en kozarček. Saj je to le taka rečenica, vljudnostna formula. A zgodi se tudi, da en sam kozarček postane pogubonosan...

*

Poznal sem blagajnika. Bil je pošten človek. V redu je vršil svojo službo. Vsi v pisarni so ga imeli radi.

Nekega dne je dvignil večji znesek za svoj urad. Ko se je vračal iz banke, je srečal dobrega starega prijatelja Petra, katerega že več let ni videl.

— Zdravo, Peter! Od kod pa ti?

— E, davi sem se pripeljal v mesto. Le malokdaj utegnem na pot. Skrbi s posestvom, saj veš. Pojdi no, stopiva brž na čašico dobrega vina, da se malo porazgovoriva!

— Ne morem, prijatelj, zdajle ne morem. Denar nesem v blagajno. Pozneje, če želiš, se lahko kje sestaneva in po mili volji poklepetava.

— Samo za trenutek...

— Oprosti, ne morem!

— Uh, kakšen si! Samo eno čašico izpijeva, potem pa pojdeva vsak po svojem poslu.

— Veš, težko mi je. Moral bi najprej...

— Pojdi, prosim te! zamahne Peter z roko.

— Pusti me, prijatelj! Dolžnost je nad vse.

— Dolžnost ti ne bo ušla. Kdo ve, kdaj se bova spet videla!

— Rekel sem ti že: pozneje, če hočeš...

— Ah, kaj pozneje! Zdajle pojdi! En sam kozarec te ne bo ubil.

Blagajnik je popustil. Krenila sta v bližnjo gostilno...

Obema se je razvezal jezik... da nista niti opazila, da je »en sam kozarček«, kakor bi trenil, rodil že tretji pol-liter, in polliter razpoloženje...

Kratke so vesele noči, skušnjave pa velike...

Blagajnikov prijatelj se je že davno odpeljal na svoje posestvo, pustivši pijanega tovariša v veseli podzemni gostilni, polni deklet in godcev.

*

Ko se je nesrečnež osvestil, je ugotovil, da je v tej veseli noči zapravil ves svoj denar in še kakih deset tisoč tujega, službenega denarja, ki mu ga je bil najbrž kdo ukradel.

Kaj sedaj? Odpust iz službe, zapor, sramota...

Spomnil se je, da ima očeta: ta ga bo rešil, saj to lahko stori.

Napisal je očetu ganljivo pismo, mu vse po pravici in resnici pojasnil in ga milo prosil za pomoč. Zgodilo se je, a se ne bo nikoli več ponovilo...

Cez dva dni pride denar, dotlej nihče ne bo opazil pri-manjkljaja, se je tolažil zbegani, nesrečni blagajnik...

*

Po tisti usodni noči sta minila dva dneva.

Blagajnik se nervozno sprehaja po svoji sobi in pričakuje pošto. Saj ni mogoče, da bi mu v takem položaju oče odbil prošnjo...

Danes mora priti denar. Danes! Ravno davi mu je prijatelj z direkcije, ko sta se srečala v urad, pošepetal, da bo najkasneje jutri, nemara pa že popoldne, skontracija blagajne...

Strašne minute je preživel ubogi blagajnik. Oh, da bi že prišla pošta! Pismonoša je že davno odšel... no, on pričakuje onega drugega, ki dostavlja denar...

Ko se ta tudi četrte ure po desetih ni pojavil, a je do tega časa po navadi obšel že ves okraj, se je lotil blagajnika obup. Zdaj je izgubljen! Saj ne vidi več izhoda iz svojega strašnega, usodnega položaja...

Nesrečnež je posegel po orožju in — sprožil...

*

Tri minute pred tem tragičnim dogodkom je vstopil dostavljatelj v trgovino poleg blagajnikovega urada. Prinesel je trgovcu denar.

— Ali bi popili kozarček? mu je ponudil trgovec.

— Hvala, ne morem. Mudi se mi. Imam še eno dostavo.

— No, en sam kozarček!...

Dostavljatelj se je dal pregovoriti in sprejel kozarček...

Ko je prišel v blagajnikovo sobo, da bi mu izročil očetov denar, je nesrečnež ravno izdihnil...

*

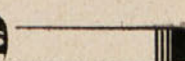
Kaj vse lahko stori en sam kozarček! En sam kozarček!...

Prevedel P. K.

Rdeča maska

Bila sta poročena komaj leto dni in sta se imela strašno rada. Toda kakor vsaka reč na tem božjem svetu, ima tudi takšna prevelika ljubezen svoje križe in težave. Največji sovražnik je nedvomno ljubosumnost. Če si strašno zaljubljen, postaneš tudi strašno ljubosumen za vsako malenkost.

Tako je bilo tudi pri Bogdanu in Bredi.

Če je Bredo pozdravil na cesti znanec, ga je Bogdan tako grdo pogledal, da se je onemu pozdrav kar zaletel in zataknil v grlu, nikoli pa se ni spomnil, da zahteva gola vljudnost, da bi tudi on vsaj na videz prijel za klobuk in odzdravil znancu svoje žene.

«Že spet staro poznanstvo, ne?» je potem nahrulil Bredo, ki ji je planila kri v glavo, da je začela jecati in se opravičevati, kakor kdo ve kakšna grešnica.

«Kaj ga ne poznaš več, to je vendar Branko, brat moje sošolke Vide? Saj sem ti ga že enkrat v družbi predstavila.»

Pa tudi takšno pojasnilo je pri Bogdanu bolj malo zaleglo. Godrnjal je, da ima Breda v mestu najmanj tisoč sošolk in pozna najbrž dvakrat toliko njihovih bratov in bratrancev.

Takšno natolcevanje pa spet Bredi ni moglo biti po volji, in mu je vrnila milo za drago:

«Kar lepo tiho bodi, Bogdan, in pometaj pred svojim pragom. Kaj pa ona gospodična v rdečem klobučku, ki te je včeraj v kavarni pozdravila? Pa tista plavolasa blagajničarka v papirni trgovini, ki te je kar tako po domače vprašala, ali še kaj smučaš? Pa ona nepoznana Mimi, ki ti je čestitala za rojstni dan? In strojepiska Pavla, ki te gleda tako zaljubljeno, da bi se človeku od jeze začelo kar kolcati.»

Na takšne tehtne argumente je moral biti tudi možiček lepo tiho, in tako sta po tihem kuhala vsak svojo porcijo jeze, dokler se ni Bogdan naveličal, zakašljal, se odhrknil in pljunil, kakor da hoče izpljuniti grenkobo, ki se je nabrala v njem, potem pa je zavzdihnil, milo pogledal Bredo in rekel nežno:

«No, srček, ali je rilček že skuhan?»

In «srček» na takšno milo vprašanje seveda ni mogel drugega, kakor da je hipoma pozabil na vso jezo in se veselo, prav iz srede srca zasmeljal.

Tako je bil spor obojestransko pozabljen in poravnan. Včasih pa seveda ni šlo tako na hitro in zlahka in se je «rilček kuhala» tudi nekaj dni. Tudi ni bila vselej ljubosumnost vzrok, ampak tudi druge takšne neprijetne reči, na katere pogosto naletimo v vsakdanjem življenju. Bredo je spravilo v slabo voljo, če se je n. pr. Bogdan zamudil predolgo v uradu, če jo je zjutraj pozabil poljubiti in če je lopotal z vrati. Bogdan pa ni mogel oprostiti Bredi, če mu ni pravočasno zakrpala nogavic, če mu je pozabila očistiti suknjič in mu ni prišla gumba k hlačam, no in še druge take in enake reči. Kaj bi vse naštevala, saj sami iz lastne izkušnje menda dobro veste, kako je s to rečjo.

Tisto jutro sta se sprla zaradi raztrganega komolca, to se pravi, zaradi Bogdanovega suknjiča, ki je bil na komolcu raztrgan.

«To je pa že od sile,» je kričal Bogdan, «tri dni te že prosim, da mi zašij suknjič. Pred tovariši v pisarni me je sram. Kaj si morajo misliti, ko tako raztrgan kolovratim okrog? To se mi še prej, ko sem bil samec, ni nikoli zgodilo. Najboj zanikrna gospodinja je bolj skrbela za mojo obleko, kakor ti.»

To je bilo pa tudi Bredi preveč. Jezno je vrgla žlico, s katero je mešala kavo, po tleh: «Ti jezik nesramni, kaj pa ti veš, kaj je gospodinjstvo! Človek dela in gara od jutra do večera, pa je nazadnje tako grdo ozmerjan. Ko prideš iz pisarne, lepo ležeš na zofo in bereš časopise, jaz ti moram pa lepo streči in ti vse prinesiti, kakor da bi bila tvoja sužnja, ne pa žena.»

Toda Bogdan je ni več poslušal. Zalučal je raztrgani suknjič po tleh, se preoblekel v drugega in kar brez zajtrka zdirjal v urad. Breda je pihala od jeze. Stekla je k oknu in zakričala za njim:

«Če ti ni treba zajtrka, pa še h kosilu ne hodi. Ne bom nič kuhala, da veš, ampak bom lepo sedla na zofo in krpala tvoj suknjič, da boš sit.»

Bogdan je bil še v uradu ves razburjen. Tako zelo ga žena še svoj živi dan ni ujezila. Da mu more očitati tiste pol urice, ki jo po obedu preleži na zofi, nesramnica! Kakor da on tukaj ves dolgi dopoldan lenari! In še na obed naj ne pride. Le čakaj.

Moral bi pregledati pošto, vknjižiti nekaj postavk v računsko knjigo, diktirati... Pa se ne more zbrati. Prehuda jeza se kuha v njem. O Breda, le počakaj, ti svojega Bogdana še ne poznaš.

Strojepiska Pavla ga s strahom in sočutjem opazuje, ko tako sloni z obrazom v rokah, globoko zamišljen.

«Ali vas boli glava, gospod Bernik?» ga sočutno vpraša. «Jaz imam aspirin, če hočete?»

«Hvala, aspirin bi mi nič ne pomagal,» je hvaležno pogledal Pavlo. Da, Pavla je dobro dekle, tisočkrat boljša ko Breda. «Rajši bom pokadil cigareto.» Išče po žepih. Doze nikjer. Potem se spomni: pozabil jo je v onem raztrganem suknjiču. «Dozo sem pustil doma,» obupano pogleda Pavlo.

«Gospod, če hočete, vam skočim po cigarete?»

«Če ste res tako dobri in prijazni, zelo bi vam bil hvaležen.»

Pavla je prinesla cigarete.

Bogdan je začel kaditi in se je kar vidno umirjal. Pregledoval je pošto in obenem premišljal, kako bi jo zagodel Bredi, da bi pomnila današnji dan. K obedu seveda ne pojde, toda vse to še ni nič, moral bi si izmisliti še kakšno hujšo kazen. Nenadoma mu je pogled obstal na datumu na poštnem žigu. 13. februar. Kakor električna iskra ga je presunilo. Pogledal je na beležni koledar: 13. februar.

«Heureka!» je zavriskal in planil s stola: «Gospodična Pavla, našel sem.»

«Kaj ste našli, gospod Bernik?» se je začudila tipkarica.

«Sijajno misel, ki mi je hipoma pregnala glavobol. Zdaj pa na delo, gospodična, precej pisanja imava danes.»

Potem je vse dopoldne nepretrgoma diktiral in hkrati mislil na sladko maščevanje. O Breda, Bredica, kako bridko boš še obžalovala, da si me razjezila prav na današnji dan. Pozabila si, da je danes velika maškarada, za katero sem moral že pred tednom kupiti vstopnice, da bi je ne zamudila. Že ves mesec si šivala maškaradni kostum, zdaj ga pa kar obleci in pojdi na ples, ampak sama, če te ni sram. Tvoj Bogdan bo pa zvečer sedel lepo v kavarni in bral časopise. Pošteno si boš zapomnila dan, ko nisi svojemu možu pripravila kosila.

*

Breda se je kmalu po Bogdanovem odhodu spomnila, da je zvečer maškarada, na katero sta bila namenjena. Postalo ji je malo žal, da se je prav na ta dan z možem tako ostro zbesedila. Toda tolažilo jo je prepričanje, da se bo Bogdanova jeza do večera že pošteno ohladila. Lepo mu je zakrpala suknjič, potem pa je kakor navadno skuhalo kosilo, saj tiste njene grožnje, naj ne hodi h kosilu, najbrž niti slišal ni, če pa jo je, je morda vse vzel za šalo.

Toda čas je mineval, a Bogdana ni bilo. Postajala je nestrpna. Vedno češče je pogledovala na uro. Ne bo ga! je rasel strah v njej. Ne bo ga!

Začelo se je nočiti. Upanje, da Bogdan morda vendar še pride, je bilo tako majhno in rahlo, da je viselo samo še na drobnem, tenkem lasu. Tem bolj pa se je v Bredinem žalostnem srcu razkošatila jeza in grenko ogorčenje: «Le počakaj, Bogdan, to tvojo zlobo si bom zapomnila! Nalašč si to naredil, ker si vedel, kako zelo rada bi šla na maškarado.»

Sedela je v kuhinji pri štedilniku in premišljevala, kako bi se možu maščevala, kako bi mu zagodla, takšno, da bi si pošteno zapomnil ta dan.

*

Bogdan pa je v tistem času sedel v kavarni. Tretjič je že prebral vse zanimive in nezanimive novice v časopisih. Zdaj je zdehal in se po tihem pridušal nad usodo, ki je vse tako nesrečno nasukala, da sta se z Bredo sporekla. Tedaj pa je stopil v kavarno Bogdanov nekdanji prijatelj Tone.

«O, Bogdan, zdravo, vendar se enkrat po dolgem času spet vidiva. Kaj pa delaš tukaj?»

Bogdan se je kislo nasmehnil: «Saj vidiš, berem. Dandanes je treba kdaj tudi malo v časopise pogledati, ko se po svetu vsak dan zgodi toliko novega.»

«Kaj pa ona, tvoja mlada gospa, sem mislil reči? Nje nisi privedel s seboj?»

Bogdanu je bilo nerodno. Ni vedel, kako bi se iz vlekel iz zagate. Začel je jecljati.

«Eh, ona, saj veš, ženske so ženske. V kavarno sploh ne gre rada, pravi, da je dolgočasno. In zjutraj sva se nekaj sporekla...»

«Aha, že razumem, to se pravi, da imaš nekakšen nedovoljen zakonski dopust. Oh, prijatelj, takšno redko in sijajno priložnost moraš pač pošteno izrabiti. Pojdi z menoj na maškarado!»

Bogdan je okleval. To vabilo je bilo sicer zelo zapeljivo, ampak vendar se mu je zdelo takšno maščevanje prehudo. Da bi šel sam tja, kamor si je Breda tako želela. Toda prijatelj ga je tako pregovarjal, da ga je končno pregovoril.

Ob pol devetih zvečer se je pisana družina maskirancev na maškaradi pomnožila še za dva stasita Indijca, ki nista bila nihče drug kakor Bogdan in Tone.

Bilo je prijetno in veselo, kakor pač more in mora biti na takšnih zabavah, ko si človek za nekaj ur na-

dene masko, da za tisti kratkotrajni čas zaživi na čisto drugačen način, da ob plesu, godbi in vinu pozabi na vse, kar ga mori in teži v vsakdanjem življenju.

Bogdan in Tone sta plesala in dosti pila. Z vsako steklenico vina, ki sta ga izpila, sta se nasrkala tudi nove poštene merice dobre volje. Tone je zagledal med plesalkami kratkokrilo pastirico. Dvakrat, trikrat je plesal z njo, potem pa je kar tako pustil Bogdana in prisedel z dekletom k njeni mizi.

Tako je Bogdan ostal sam. Potem mu ni ostalo nič drugega, kakor da se je tudi sam začel ozirati na okrog, kje bi iztaknil kaj ljubkega in prijetnega, da bi mu delalo družino.

Prav takrat je vstopila v dvorano visoka, vitka rdeča maska. Bogdanov pogled je obvisel na njej, ko je z drobnimi plahimi koraki stopala tesno ob steni in gledala, kam bi sedla. Ko bi vedel, da je res sama, bi jo povabil k svoji mizi. Zdaj je šla tik mimo njegove mize. Z občudovanjem je gledal za njo. Hrbet je imela razgaljen. Ta lepa, slonokoščena polt in kraljevska hoja in vranječrni kodri. Tudi Breda ima črne lase, toda njeni niso videti tako svilenomehki. Vstal je. Saj beseda ni konj. Vprašal jo bo, ali hoče prisesti.

Potem se je skoraj sam čudil. Dama je takoj pristala na njegovo vabilo. Zdaj je sedela pri njem. Njene temne zenice so sijale skozi ozki odprtini rdeče miaske in vprašujoče vrtale v zenice tega zagonetnega, dobrodušnega in na pol pijanega Indijca, ki je od veselja, da ima takšno lepo družabnico, naročil steklenico šampanjca.

Bila je res zelo lepa, le premalo zgovorna. Večkrat se je plašno ozrla po dvorani, kakor da nekoga pričakuje.

«Ali koga pričakujete?» jo je vprašal čez čas.

Odkimala je.

«Ne, nimam koga. Čisto sama sem,» je odvrnila z drobno primesjo trpkosti v glasu.

«Potem sva na istem, tudi jaz sem sam,» je rekel veselo.

Svetlo ga je pogledala in se nasmehnila.

Plesala sta. Pila sta. Zenice pod rdečo masko so že ognjeno žarele. Indijčevo junaško srce pa se je tajało od zaljubljenosti.

«Tako si lepa,» se ji je dobrikal. «Takšne čudovite roke imaš. Še nikoli nisem videl takih rok.»

«Ti si pa tako postaven in močan, kakor otroka menosiš, kadar pleševa,» mu je vrnila poklon.

«Oh, ti, glej, saj sem pozabil vprašati, kdo in kaj si. Ali si dekle ali žena, ali morda celo že mamica?»

Nasmehnila se je.

«Maske ne smejo spraševati po takšnih rečeh. Maske so samo maske in nič drugega.»

Navdušen ji je poljubil roko.

«To si pa res dobro povedala. Tudi jaz nisem nič drugega, kakor samo maska. Oh, in kako rad bi, da bi bilo vedno tako! Da bi bil samo maska in bi bila ti pri meni.»

Prijatelj Tone si je pri drugi mizi medtem že posadil svojo pastirico na kolena in jo vneto poljubljal.

«Poglej, kako sta onadva srečna,» ju je Bogdan pokazal svoji lepi neznanki in jo poprosil: «Dovoli, da te poljubim.»

Branila se je. Toda Indijec je bil preveč močan in preveč zaljubljen, da bi se mu mogla ubraniti.

Na plesu

«Snemi masko,» jo je potem zaprosil,» tako rad bi videl tvoje oči in ves tvoj obraz. Zelo lepa moraš biti.»

«Ah, ne, tisto pa ne,» se je prestrašila.

Vstala je: «Domov moram.»

«Ne, nikamor ne greš zdaj.» Zgrabil jo je za roko, pa se mu je iztrgala in stekla proti izhodu. Pognal se je za njo. V garderobi jo je dohitel. Bila je obrnjena s hrbtom proti njemu in si je že oblačila plašč. Ta plašč s sivim krznom, od kod neki ga pozna? Iskal je v spominu, toda misli so bile preveč zmedene od pijanosti, da bi se mogel spomniti. Tedaj pa se je obrnila proti njemu. Nič več ni imela na obrazu maske. Ta obraz! Srce mu je skoraj prenehalo utripati od presenečenja. Stopil je bliže in rekel zaprepaščeno, kakor da še vedno sam sebi ne more verjeti:

«Breda, kaj si res ti?»

Spoznala je glas.

«Bogdan, ti?» Mislila je, da se bo onesvestila.

Snel je masko.

«Ali si me že prej spoznal,» je vprašala vsa trepetajoča.

«Kje neki?»

«Torej tako, zelo lepo,» je namrščila obrvi: «in rekel si mi, da imam takšne lepe roke, kakršnih še nisi videl, in celo poljubil si me. Da te ni sram!»

«Kaj pa ti, si kaj boljša? Sama si prišla na maskarado in si si dala kar tako dvoriti tujemu moškemu, ki bi bil prav lahko kakšen pekovski vajenec ali pa celo sam konjač. Ali se to za žensko spodobi?»

«Ti sam si kriv. Ves dan sem te čakala doma. Suknjič sem ti zašila. Kosilo sem pripravila, ti pa tako, no, lepo...»

Bogdan je zakašljal, se odhrknil in pljunil. Potem pa je rekel mehko: «Ampak Breda, saj tako je najbolj prav zdaj za oba. Danes sem se še enkrat zaljubil vate. Strašno lepa si v tej obleki. Pojdiva plesat, srček, svoj rilček boš pa skuhala jutri.»

Nasmehnila se mu je in slekla plašč. Nato pa sta odšla tesno objeta nazaj med luči.

Foto: Vladimir Susić, Zagreb

Skok

SMUČANJE — ŠPORT ZDRAVJA IN VESELJA

«Kam pa v nedeljo, kam?» se sprašujejo znanci, ko se srečujejo po blatnih, z umazanim snegom pokritih ulicah.

«Smučat, seveda!» si odgovarjajo in hite naprej ter se še med potjo zadovoljno smehljajo predse ob misli na lepe ure, ki jih bodo preživeli sredi snežnih planjav.

Ves teden vsi nestrpni štejejo dneve, kdaj bo spet nedelja, in ko končno vendar že pride sobota, iščejo v časopisih vremenske napovedi in po-

ročila o stanju snega in potem ves dan delajo načrte, kam bodo krenili jutri. Vabljivih napisov, ki kličejo na zabavo ali na ples, niti ne preberejo. Kaj bi s plesi in zabavami v zakajenih, natlačenih dvorinah, ko jih v kotu čakajo namazane smučke in jih zunaj mesta vabijo zasneženi travniki, pokriti s šumečim pršičem?

In v nedeljo se potem vsa pisana družina smučarjev zbere na kolo-dvoru in se dobre volje med glasnim smehom odpelje iz meglenega mestnega zraka v čisti, jasni zimski dan.

Na postajah se usipajo iz vlaka po dva ali trije ali še več naenkrat, voščijo drugim, ki se peljejo še naprej, dobro smuko, pa že izginejo v ozki gazi med zameti snega. Ko pridejo iz vasi, si navežejo smučke, in potem hajd na bregove! Glasno sopeč se dvigajo v hrib, nekateri bliže, drugi višje, in čim višje gredo proti vrhu, bolj jim postaja vroče, da spotoma slečejo vse, kar je le mogoče, ter nastavljajo svojo obledelo, razneženo kožo soncu v poljub.

«Saj to ni mogoče!» bodo rekli mestni razvajenci, ki ves teden posedajo pri toplih pečeh in se od nog do glave zavijajo v tople kožuhe, če se le za trenutek prikažejo v mrzli zimski dan.

Pa je mogoče, in še kako! Samo poizkusiti je treba, pa bodo vsi ti ne-

Foto: Zeiss kon

„V večnem snegu“

verni Tomaži sami spoznali, kako toplo in prijetno je lahko tudi blede zimsko sonce, posebno takrat, ko se človek vzpenja proti vrhu in prične iz njega puhteti vsa ona lenoba, ki si jo je bil med tednom nabral, posedajoč po kinih in kavarnah.

Toda kaj ves napor, kaj ves trud, ki ga je treba prestati med potjo v primeri z užitkom, ki ga ima človek, ko pride na vrh! Stoji sredi lesketajočega se deviško belega snega, obijan od zlatega žara toplega sonca, in se ozira v meglo pod seboj, ki zakriva dolino s svojo vlažno, neprosojno koprenjo, da mole iz nje le posamezni vrhovi višjih gora kakor otočki sredi širnega, sivega morja. Potem sedejo na prisojno stran, kjer že lezejo beli popki telohov izpod zmrznjene zemlje, in se zadovoljni predajo soncu v topli objem.

Po počitku pa spet smučke na noge in poizkusimo, kaj vse smo med tednom že pozabili! Plug, kristianija, prečni skok, smuk, telemark, sami strokovni izrazi smučarjev, ki se vrste drug za drugim, da ubogi laik prav nič ne ve, za kaj gre!

Voziš po strmem bregu navzdol, ovinek desno, ovinek levo, skok, smuk, kristianija in bumf — pika. Pa kaj za to! Prijetno se okoplješ v mehkem pršiču, se malo povaljaš v njem, potem pa ves bel vstaneš in brž naprej na delo!

Smuk, skok, kristianija... in tako naprej, ves čas, vse dokler ne zaide sonce in ne ugasne zadnji odsev njegovih rožnatih poljubov na zahodni strani neba. Nabito polni večerni vlak samih smučarjev, ki se osveženi in zadovoljni vračajo nazaj v mesto na vsakdanje delo, kar odmeva od veselih vriskov in glasnih pesmi, ki se razlegajo v mrzlo zimsko noč. Žarečih, ožganih obrazov, z «dilcami» na ramah, glasno štorkljaje izstopajo na domačih postajah in se veselih lic vzdolž cele ceste v velikih skupinah vračajo v svoje domove, spremljani

Foto Putnik:

Pri Mojstrani

od zavirljivih pogledov svojih someščanov, ki so se celo nedeljo dolgočasili v kavarnah in zmrzovali v vlažni mestni megli.

Saj so minili oni časi, ko je moral smučar po najsamotnejših ulicah hiteti proti domu, pa ga je še kje zalotil kak miroljuben meščan in se, majaje z glavo, ozrl za njim in pomiljujoče vzdiknil: «Poglejte ga no, norca!»

Ne, zdaj so minili ti časi. Smučanje je postalo skoraj naš narodni šport, ki je priljubljen pri vseh, pri starih in mladih, pri moških in ženskah. In vsakomur, kdor ne smuča, je lahko žal, saj je prikrajšan za največje veselje, ki nam ga nudi zima!

MOŽ · HOČE · IMETI · MIR

Vse, kar je človeku novo, je zanj tudi lepo. Pa ne samo to, tudi privlačno je in prav posebno mikavno. In zato se tudi vsega novega oprijemljemo s prav svojevrstnim veseljem. Tako se vneto oprimemo svojih novih prijateljev in tudi svoje nove zaposlitve. Isto je z novimi čevlji in z novo obleko, ki napravi (vsaj po našem prepričanju!) iz nas docela novega in več vrednega človeka. Enako je tudi z novo zaveso in z novim predposteljnikom, ki vse naše stanovanje tako prijetno spremeni. In tako bi lahko naštevali brez konca in kraja.

Predvsem pa je tako tudi s tistim velikim dogodkom, ko se združi dvoje ljudi v skupno zakonsko življenje. Docela odveč bi bilo, da bi še posebno poudarjali, da je to najpomembnejše, najopojnejše in tudi najrazburljivejše, da je to celo višek vsega, kar nam je kdajkoli bilo novo. Kakor čudežna bajka nam je to življenje, ki se docela novo razprostira pred nami. Nov je obroček na našem prstu, nova je obleka, novo je perilo in nov je naš dom, v katerem je vse skrbno in vestno pripravljeno za to naše novo življenje. Mar je potem čudno, da nam v teh dneh celo sonce lepše sije, da nam niti mraz niti sivi zimski oblaki ne morejo skaliti blaženega razpoloženja?

Z novimi stvarmi pa se ni šaliti, treba je z njimi ravnati skrajno oprezno in previdno. Kakor se sprijaznimo z dejstvom, da naše nove zaveso ne bodo ostale večno nove in lepe, ampak da bodo le prekmalu obledele in se raztrgale, da bo naš lepi, novi predpostelnik kaj kmalu oguljen in neznaten, da bo odletela ročka zdaj vrčku, zdaj skodelici, tako bi se morala sleherna mlada žena sprijazniti tudi z dejstvom, da tudi v njenem zakonu ne bo večno vse tako lepo, svetlo in prijazno, kakor je bilo prvi dan in prve tedne.

V romanih, na odru in na platnu, tam se pač lahko razvijajo in končujejo zakoni zadovoljivo in osrečujoče. Zakaj tudi ne? Saj nam tam prikazujejo navadno le začetek, ki je tudi v življenju lep, in le v najredkejših primerih tudi življenja vsakdanjost.

V življenju, v resničnem življenju pa je čisto drugače.

Mož ima svoj poklic, ki ga vsega zaposluje, ki ga veseli in zadovoljuje ali pa tudi ne, ki ga vsekakor vedno utruja. Tudi žena ima svoje opravilo. Ima svoje gospodinjstvo, otroke in tisoč drobnih malenkosti, «delo, ki ni nikdar končano», kakor tolikokrat in tako opravičeno toži. Opravičeno in tudi ne. Kajti njeno delo je docela drugačno kakor možovo. Kadar ji je do tega, se lahko vsaj malo oddahne; lahko stopi pred hišo ali se skloni skozi okno in tudi lahko s tem ali onim malo pokramlja. In kar je najvažnejše: odgovornosti nima. Tiste odgovornosti, ki obtežuje moža vse njegovo življenje, ki je z vsakim letom, z vsakim otrokom večja in težja in ki mu je odvzeta šele tedaj, ko za zmeraj zapre oči. Ženi nihče ne zameri, če odgovornost, ki ji ni kos, previali na močnejša ramena. Možu pa bi kaj takega nihče ne odpustil.

Ali ni morda prav v tem vzrok, da prihaja mož zvečer utrujen domov in si ne želi ničesar drugega, kakor samo miru?

Zakaj so tako redke žene, ki bi na to mislile, namesto da navale nanj z vsemi svojimi malenkostnimi nevspehnostmi, ko je šele komaj prestopil domači prag?

Mar zato, ker so bile same in si zato žele dati duška svojim občutkom, češ: on je bil zunaj, videl je to in ono, govoril je s tem in onim, medtem ko sem bila jaz sama vključena med stene svojega ozkega doma.

Tako razumljivo je to. In vendar... On je prišel domov in si želi samo miru. Morda vidi v tem trenutku le to, kar ni narejeno in kar ni v redu, in tedaj vzkipi iz njega vse, kar se je bilo med dnevom v njem nabralo. In to naj bi žena kar tako molče prenesla in pretrpela? Kje je vendar tisto možovo razumevanje, kje njegova nežna zaskrbljenost, njegovo občudovanje, njegova obzirnost, s katero jo je obdajal v prvih dneh in tednih njunega zakona? Nešteto žena si zastavlja to vprašanje iz dneva v dan. Toda odgovora nanj ne morejo najti.

Vedno globlje se pogrezajo v svoje razočaranje. Namesto da bi bile pametne in strpljive, ponavljajo venomer svoj večni: Kaj imaš? Kaj ti je? Si mar bolan? Samo dobro mišljena vprašanja, da, toda pravilno to ravnanje ni.

In kaj naj torej žena tedaj stori?

Nič drugega, kakor samo čakati. Z raznimi malenkostmi naj skuša moža opozoriti nase in na to, da je mislila in skrbela zanj. Kuha naj jedi, ki jih on rad je, pripravi naj mu njegov časopis, da mu ga ne bo treba šele zahtevati ali celo iskati. Naj ga ne sili na sprehod, kadar bi bil rajši doma, in naj ne bo užaljena, če gre kdaj sam z doma.

In ON? Je mar pravično to, da se terja uvidevnost, prilagodljivost in strpljivost vedno samo od nje, od žene?

Samo od žene? Kaj in koliko pa me vemo o tem, kaj vse stori «ON» za nas, čemu vsemu se odreka nam na ljubo in otrokom v korist! Kaj vemo me o njegovih sanjah o prostosti in o življenjskih podvigih, ki jih je sanjal, še preden smo stopile v njegovo življenje? Kako naj vemo me, ali mu zakon res nikoli ne pomeni niti utesnitve niti omejitve?

In končno ne smemo pozabiti tudi tega, da je nam ženam dana dobrina, ki je le redkokdaj dana tudi možu, in to je zmožnost, da se prilagodimo in potrpimo.

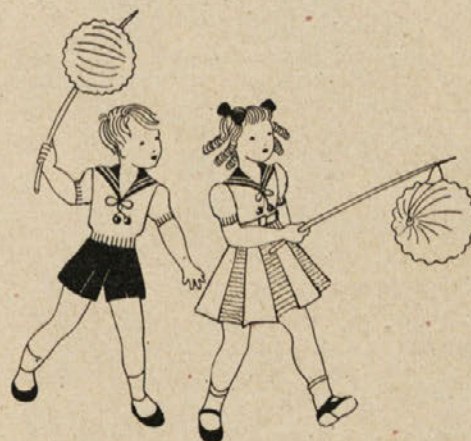
Potrpeti, prilagoditi se moževemu razpoloženju in moževi volji, to je tista čudežna pot, ki nas privede v zlato carstvo miru, zadovoljstva in sreče.

Težka pot je to sicer. Toda pregovor pravi, da je zakon kakor lepa, dragocena umetnina. In kdo izmed nas ne ve, da so nam najlepše, najplemenitejše in najdragocenejše umetnine podarili ravno tisti umetniki, ki so hodili najbolj trnjevo pot?

Slika KM 5172

Za pridne roke 2 1941

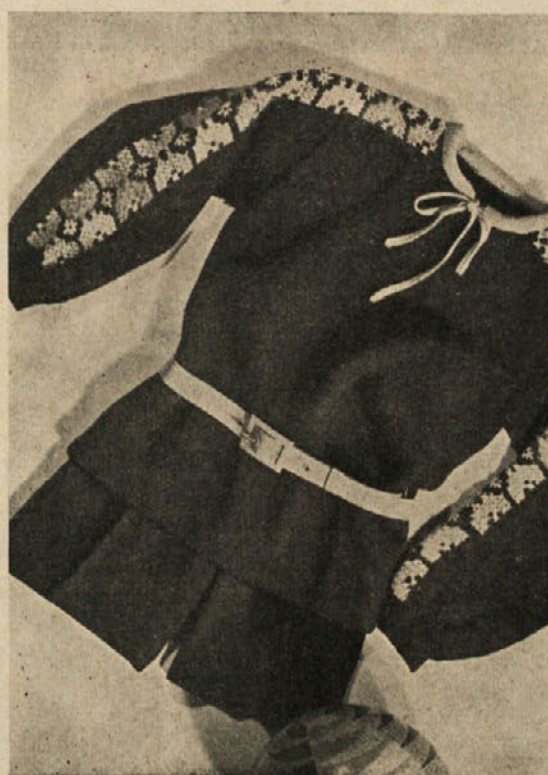
Slika KK 1567

Slika KM 5197

Oblekice
ZA
OTROKE

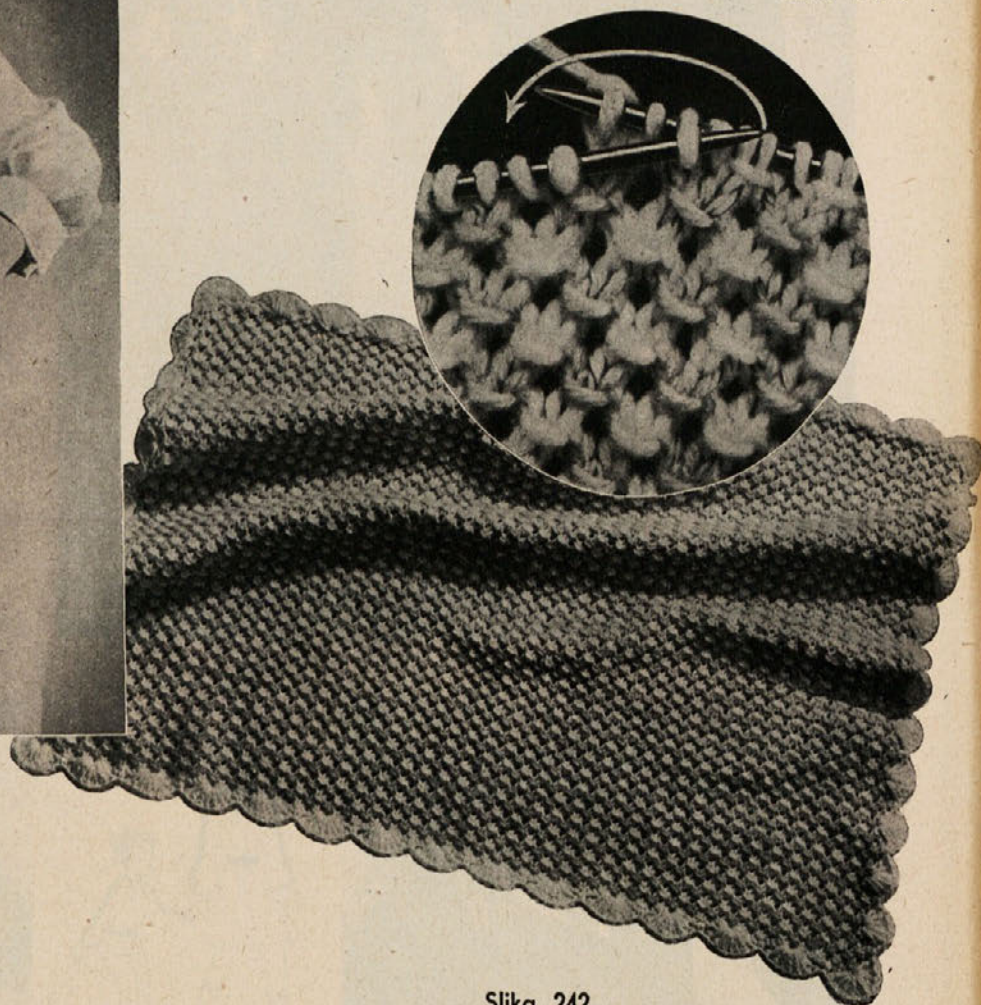
Slika KK 1581

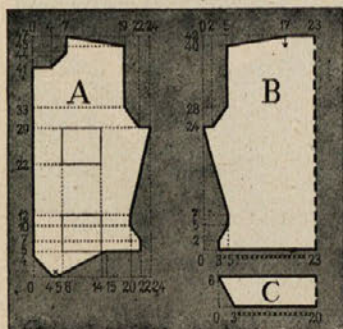
Slika 241

Slika 241 a

Slika 242

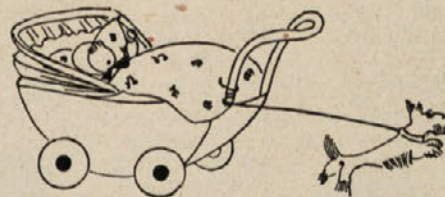
Slika 241 b

Za naše najmlajše

Slika SG 395

Slika KM 5389

Slika SG 390

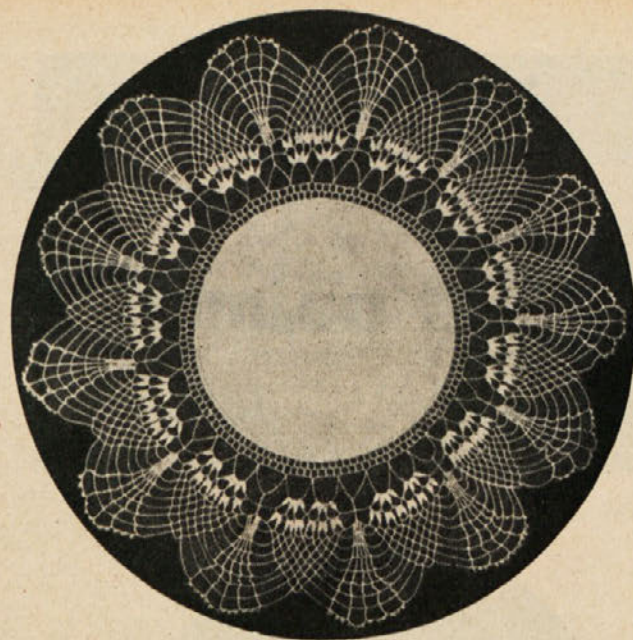
Slika H 6908,10

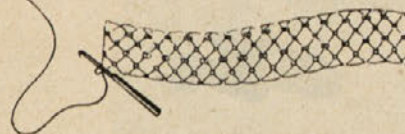
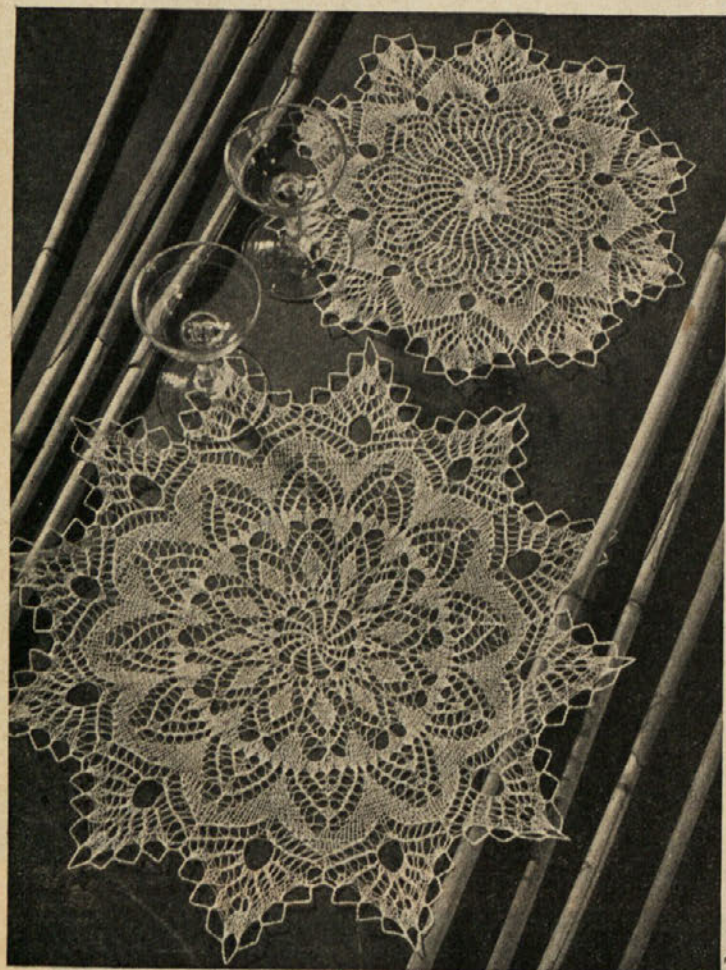

Slika H 6656

Lepi

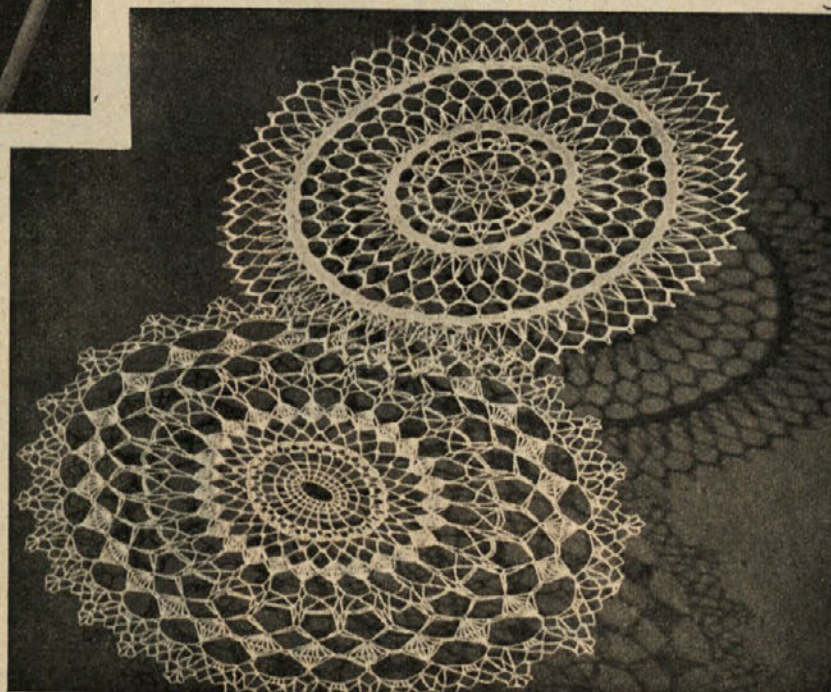
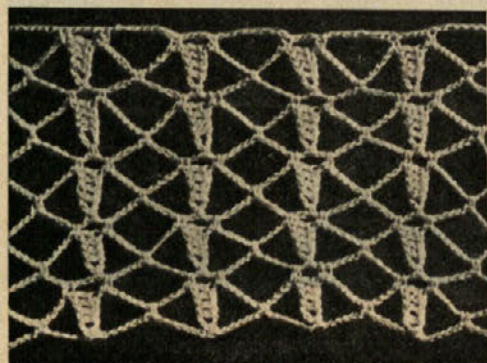
Slika H 5992

Slika H 6251

Slika H 7141

PRTIČI

PLETENA DEKLIŠKA OBLEKA

(Slika KM 5172.)

Za devetletno deklico potrebujemo nekako 500 g srednjedebele temnomodre volne, dve primerno dolgi pletenki, 40 cm blaga za ovratnik, če je 80 cm široko, 2 m svilenega prama, ki naj bo $\frac{1}{2}$ cm širok, 50 cm volnene vrvice, dva čopka, usnjen pas in nekoliko bele in rdeče volne za vezeni okrasek.

Vse dele obleke pletemo po kroju, in sicer krilo v plasastem vzorcu, bluzo na licu desno, na narobni strani levo, zapestke pa v rebrastem vzorcu.

Krilo je sestavljeno iz dveh pol. Vsako polo pričnemo na spodnjem robu, kjer naredimo najprej 2 vrsti desnih petelj, da se rob ne viha, dalje pa pletemo do prve navpične črte na kroju desne petlje, od prve do druge črte leve petlje, do naslednje črte spet desne petlje, potem leve petlje in nazadnje spet desne petlje. Na narobni strani podpletamo petlje tako, kakršne vidimo spodaj. Pri vsaki poli snemamo po kroju ob straneh, v deseti vrsti pa pričnemo snemati tudi na obeh koncih levih plas. Na ta način se manjša število petelj levih in desnih plas. V pasu potem vse petlje zazankamo.

Prednik in zadnik bluze pričnemo spodaj in ju pletemo na licu desno, na narobni strani levo.

Naprski žep pričnemo plesti na zgornjem ravnam robu.

Rokav pletemo 6 cm visoko v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji), dalje pa tako, da so na licu same desne petlje.

Ko so posamezni deli bluze narejeni, jih napnemo z narobno stranjo navzgor na kraj in skozi vlažno krpo narahlo polikamo. Ne smemo pa likati krila, da ne izgubi prave oblike.

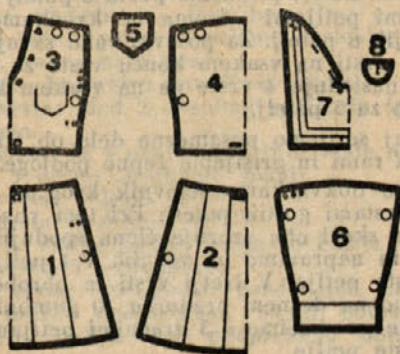
Nato sešijemo posamezne dele obleke ter krilo in bluzo med seboj in uvezemo na rokav in na žep s križci okrasek, za katerega prinašamo narisek.

Nazadnje urežemo iz dvojnatga blaga ovratnik, ki naj se pripinja z gumbicami na gube, prišijemo na šiljasti konec vratne izreze v petljo zvezano vrvico z dvema čopkoma in naredimo za usnjeni pas na vsaki strani po eno zanko.

Kroj «Ultra» se dobi pod KM 5172 v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

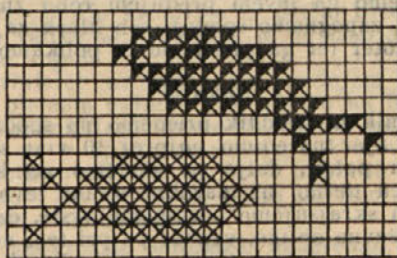
KM 5172 a

1. polovica prednjega krila
2. polovica zadnjega krila
3. polovica prednjega živetka
4. polovica hrbita
5. žep
6. rokav
7. polovica ovratnika
8. zaplatica

Narisek vezanine

5172 A

- rdeča
- ⊗ bela

DEŠKA MORNARIŠKA OBLEKA

(Slika KK 1567.)

Za osemletnega dečka potrebujemo 400 g srednjedebele temnomodre in nekaj bele volne, dalje dve dolgi in pet kratkih pletenk, 3 hlačne gube, 7 majhnih gumbov iz biserne matice, 1.80 m svilenega, $\frac{1}{2}$ cm širokega prama, 40 cm belega pikeja za ovratnik, in 30 cm podloge, ki je 80 cm široka, za žepe in razporek.

Vso obleko pletemo na licu desno, na narobni strani pa levo, le pas in zapestke na bluzi ter zgornji rob žepa delamo v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji).

Hlačke.

Vsako hlačnico pričnemo na spodnjem robu in jo oblikujemo po kroju. Če hočemo, da so hlačke nekoliko daljše, pletemo spodaj približno 5 cm ravno. Pri žepnem razporku dosnujemo na vsakem robu po 4 cm petelj in delamo dalje hlačnico v dveh delih. Ko pridemo spredaj do pasu, pričnemo vrste navzdol postopoma skrajševati, vendar pa ne zazankujemo sproti tistih petelj, čez katere več ne pletemo, ampak jih puščamo na pletenki in zazankamo vse šele nazadnje, ko naredimo čez vse petlje zgornjega roba še 1 vrsto.

Prav tako delamo drugo hlačnico, samo obratno.

Nato napnemo obe hlačnici z narobno stranjo navzgor na kraj in ju skozi vlažno krpo narahlo polikamo.

Zdaj izdelamo najprej prednji razporek. V ta namen urežemo iz dvojnatga blaga za podlogo plaso za gube (kroj štev. 2), jo na zunanem robu sešijemo in prišijemo na desni rob razporka. Na to plaso prišijemo gube. Desni rob razporka podložimo najprej s plaso iz blaga, pod njo pa prišijemo na roko plaso z gumbicami (kroj štev. 3) in jo pritrđimo na prednjem robu med gumbicami z nekaj vbodi na hlačke. To plaso urežemo iz dvojnatga blaga in jo na zunanjem robu z narobne strani sešijemo.

Potem sešijemo obe hlačnici in podložimo hlačke v koraku z blagom.

Oba hlačna žepa urežemo (po kroju št. 4) iz blaga, ki ga prepognemo in sešijemo na spodnjem robu in ob strani do razporka, potem pa prišijemo med žepna razporka. Zadnji rob žepnega razporka, za katerega smo dosnuli 4 cm petelj, prišijemo na žep, prednji rob razporka pa zapognemo navznoter in ga tudi prišijemo na žep. Nazadnje prišijemo žep na zgornjem robu z nevidnimi šivi na hlačke.

Nato podložimo zgornji rob hlačk s 3 cm široko plaso, ki jo prišijemo zgoraj na stroj z licem na lice, spodaj pa na roko. Skozi podložni rob napeljemo prožni trak.

Spodnji rob hlačk zapognemo za 1 cm navznoter in ga prišijemo na roko.

Bluza.

Prednik in zadnik delamo po kroju in pricnemo oba nad rebrastim pasom.

Žep pričnemo na zgornjem ravnam robu, kjer pletemo nekako 4 vrste v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji), dalje pa tako, da so na licu same desne petlje.

Rokav pričnemo na spodnjem robu in ga pletemo $\frac{6}{8}$ cm visoko v rebrastem vzorcu, dalje pa na licu desno, na narobni strani levo.

Nato napnemo posamezne dele bluze na kraj, jih poškopimo in počakamo, da se pletenina posuši. Ko jih sešijemo kakor blago, nabereimo petlje na spodnjem robu bluze na štiri pletenke in spletemo v krogu $\frac{6}{8}$ cm širok pas v rebrastem vzorcu.

Zdaj uvezemo na žep z belo volno oglati lik s krogom in ga prišijemo na bluzo.

Vratno izrezo podrobimo s poševno urezano ozko plaso iz blaga.

Ovratnik iz belega pikeja se pripinja na gube. Narejen je iz dvojnatga blaga in pošit z modrimi svilenimi prami.

Na konico vratne izreze prišijemo za okras 35 cm dolgo belo volneno vrvico z dvema čopkoma.

Kroj za to obleko se dobi pod «Ultra» KK 1567 v velikostih 6, 8 in 10 in stane 14 dinarjev.

PLETENA DEKLIŠKA OBLEKA S PISANO PLASO

(Slika KM 5197.)

Za enajstletno deklico potrebujemo nekako 500 g srednjedebele mehke volne, dve dolgi in pet kratkih primernih pletenk, po 50 g rdeče, rumene in zelene volne in 20 g bele volne, 1 m dolgo svilen vrvico, dve lesenj kroglici za okras in usnjen pas.

Vso obleko pletemo po kroju tako, da so na licu same desne petlje.

Prednik in zadnik pričnemo na spodnjem robu, kjer naredimo najprej 10 vrst desnih petelj za rob, dalje pa pletemo na licu desno, na narobni strani levo ter pri tem po kroju snemamo in dovzemamo.

Rokav pletemo od zapestja navzgor. Zanj nasnujemo najprej nekaj petelj, potem pa polagoma ob straneh petlje dosnavljamo, dokler ni rokav spodaj zadosti širok. Zgoraj je rokav podaljšan v ozek poramek.

Narejene dele napnemo na kraj, jih poškopimo in počakamo, da se pletenina posuši.

Zdaj pripnemo z večjimi šivi na sredino rokava in na poramek plaso etamina, skozi katero vezemo po narisku v križnem vvodu pisani vzorec, pri katerem naj merita dva križčka 1 cm. Ko je pisana plasa narejena, izpulimo previdno niti etamina in narahlo polikamo ročno delo še enkrat po narobni strani.

Potem sešijemo posamezne dele na narobni strani, nabereimo iz roba vratne izreze petlje na štiri pletenke in spletemo v krogu luknjičavo vrsto, v kateri izmenoma po dve petlji hkrati desno spletemo in po enkrat ovijemo. Nato spletemo 2 cm visoko same desne petlje, nazadnje pa dvakrat izmenoma po 1 vrsto levih in po 1 vrsto desnih petelj, nakar vse petlje zazankamo.

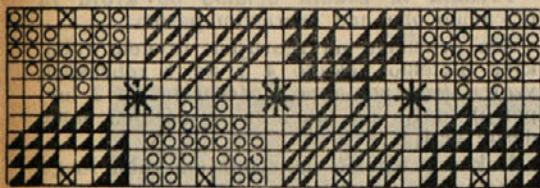
Zdaj nabereimo petlje na spodnjem robu rokava na štiri pletenke in spletemo v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji) zapestka. V prvi vrsti zapestka

spletamo vseskozi po 2 petlji hkrati. Ko je zapestek 3 cm visok, vse petlje rahlo zazankamo.

Nazadnje napelujemo skozi luknjičavo vrsto ob vratni izrezi rdečo svileni vrvo, na vsak konec te vrve pa pritrdimo leseno kroglico.

Kroj «Ultra» se dobi pod KM 5697 v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev, odlikanica H 6881 za pisano plaso (1.80 m dolga) pa stane 7 dinarjev.

Narisek ročnega dela.

☒ bela ■ rdeča ◻ rumena ◼ zelena

PLETENA DEŠKA OBLEKA

(Slika KK 1581.)

Za štiriletnega dečka potrebujemo za hlačke 150 g, za suknjič pa 250 g temno-modre in 10 g rdeče volne. Pisano plaso na ramah in rokavih pa vezemo s tanko angorsko ali pa s celirno volno rdeče, rumene in svetlomodre barve. Dalje potrebujemo za oblekico še dve dolgi in pet tanjših kratkih pletenk, primerno kvačko, 20 cm podloge, če je 80 cm široka, usnjen pas in tri gumbce.

Celo oblekico pletemo po kroju na licu desno, na narobni strani pa levo, le vratno obrobo, spodnji rob suknjiča in zapestke pletemo na licu in na narobni strani desno.

Hlačke.

Hlačke pričnemo na spodnjem robu ene izmed hlačnic, kjer računamo približno 1 cm za rob, ki ga potem zapognemo navznoter. Pletemo jih vseskozi tako, da so na licu same desne petlje in ob stranskih robovih po kroju snemamo in dovzemamo.

Ko pridemo do žepa, zazankamo v vrsti desnih petelj za žepni razporek primerno število petelj, nato nasnujemo z novo nitjo isto število petelj in spletemo na tem nasnutku 7 cm visoko žepno podlogo, ki jo pletemo na licu desno, na narobni strani pa levo. To žepno podlogo pripletujemo potem v naslednji vrsti (levih petelj) namesto zazankanih petelj in jo na ostalih treh robovih prisujemo se kasneje na narobni strani z nevidnimi šivi.

Ko pridemo pri hlačnici spredaj do pasu, pričnemo vrsto nazad postopoma skrajševati, ker so hlačke zadaj višje. Pri tem pa ne zazankujemo sproti petelj, čez katere več ne pletemo, ampak jih puščamo na pletenki in zazankamo vse šele nazadnje, ko naredimo čez vse petlje na zgornjem robu še eno vrsto.

Drugo hlačnico delamo prav tako, samo obratno.

Nato spletemo v istem vzorcu plaso za gumbce, ki jo pričnemo na spodnjem poševnem robu, in spočetka na desnem robu dovzemamo, na levem robu pa snemamo, dalje pa pletemo do konca na istem številu petelj, nato naredimo pred koncem vodoravno gumbnico in nazadnje petlje zazankamo.

Ko so ti trije deli narejeni, jih napnemo na kroj (z narobno stranjo navzgor), in skozi mokro krpo narahlo polikamo.

Zdaj izdelamo sprednji razporek s skritimi gumbi. V ta namen prišijemo k desnemu robu razporka plaso za gumbce, ki jo podložimo z blagom, naredimo na zgornjem robu vodoravno gumbnico in prišijemo na to plaso dva gumba. Nato podložimo tudi levi rob prednjega razporka z blagom in naredimo

posebej iz dvojne podloge plaso z gumbnicami, ki jo potem prišijemo pod rob levega razporka. Na prednjem robu pripnemo to plaso le med gumbnicami z nekaj nevidnimi šivi na hlačke.

Zdaj sešijemo obe hlačnici, podložimo hlačke v koraku z blagom in prišijemo pod zgornji rob hlačk 5 cm široko plaso podloge. Skozi ta podloženi rob napelujemo zadaj prozni trak, katerega konca prisujemo po 20 cm daleč od prednjega razporka. Nato prisujemo na levem prednjem robu znotraj gumb, zapognemo spodnji rob hlačk za 1 cm navznoter ter ga prišijemo in polikamo.

Suknjič.

Zadnik in prednik pričnemo na spodnjem robu, kjer naredimo najprej 10 vrst samih desnih petelj, dalje pa pletemo po kroju na licu desno, na narobni strani levo. Na ramah skrajšujemo postopoma vrste, da dobe poševno obliko, vendar pa pri tem ne zazankujemo sproti tistih petelj, čez katere več ne pletemo, ampak naredimo nazadnje čez vse petlje rame še 1 vrsto in šele potem vse petlje drugo za drugo zazankamo.

Rokav pričnemo na spodnjem robu, zapestke, ki stisnejo rokav, naredimo pa šele potem, ko smo izvezli vzorec s križci. V ta namen naberejo na spodnjem robu rokava na tanjše pletenke le toliko petelj nasnutka, kolikor jih potrebujemo, in spletemo zapestek v vrstah sem in tja ali pa v krogu. Če delamo zapestek v vrstah, pletemo na licu in na narobni strani desno, če ga delamo v krogu, pa menjavamo po 1 krog desnih in po 1 krog levih petelj. Zapestek je tri cm visok.

Ko so posamezni deli bluze narejeni, jih sešijemo na narobni strani z ometico, potem pa naberejo petlje ob robu vratne izreze na pletenke in pletemo 3 cm visoko v vrstah sem in tja same desne petlje in nazadnje petlje zazankamo. Nato prisujemo zgornji rob te vratne obrobe na prvo vrsto obrobe in napelujemo skozi zvitek debelo vrvo.

Zdaj prišijemo na vsako stran prsnega razporka po 25 cm dolg kvačkan trak iz dveh vrst gostih petelj in obkvačkamo oba robova tega razporka z gostimi petljami, ki jih delamo z modro volno. Na vsaki strani bluze naredimo v pasu po eno zanko, skozi katero pretaknemo usnjen pas.

Nazadnje vezemo pisano plaso s križnim vbodom. Vsak križec sega čez eno petljo v širino in čez dve petlji v višino.

Odlikanica za pisano plaso, ki jo vezemo s križnim vbodom, glej vzorec KM 5197 A. Kroj za obleko se pa dobi v velikosti 2, 4 in 6 pod «Ultra» KK 1581 in stane 14 dinarjev.

KVAČKAN ŽENSKI TELOVNIK

(Slika 241.)

Zanj potrebujemo približno 250 g srednje-debele volne in dolgo kvačko št. 1½, ki mora biti vseskozi enako debela.

Telovnik kvačkamo v enem izmed desnih tuniških vbodov. Vsaka vrsta tega vboda sestoji iz začne in sklepne vrste.

Najprej delamo lepi prednik, ki ga pričnemo pri spodnji konici na nasnutku iz 14 zračnih petelj.

1. začna vrsta: Iz predzadnje in iz dveh naslednjih zračnih petelj naberejo s po 1 ovojem po 1 zanko na kvačko.

1. sklepna vrsta: Z enim ovojem snamemo najprej samo prvo zanko s kvačke, dalje snamemo s po 1 ovojem še naslednji 2 zanki (zazankovalno in nabrano). Za obrat napravimo 2 zračni petlji.

2. začna vrsta: Iz 2 zračnih petelj in iz naslednjega navpičnega člena prejšnje vrste naberejo s po 1 ovojem po 1 zanko, nato prevlečemo s po 1 ovojem zanko okoli zazankovalne petlje pred zankama, ki smo ju sneli hkrati, po 1 zanko iz naslednjega navpičnega člena in iz naslednje zračne petlje nasnutka.

2. sklepna vrsta: Enkrat ovijemo, 1 zanko snamemo, 1 ovoj, 2 zanki hkrati snamemo,

1 ovoj, 3 zanke hkrati snamemo, dalje snamemo s po 1 ovojem vselej po 2 zanki hkrati, nazadnje napravimo 2 zračni petlji.

Odslej naberejo v začnih vrstah vselej po 1 zanko iz druge zračne petlje, iz posameznih navpičnih členov, nato pred 3 hkrati snetimi zankami in za njimi, nazadnje pa še iz naslednje zračne petlje nasnutka. V sklepnih vrstah pa snamemo vedno najprej eno zanko, potem po 2 zanki hkrati in ko nastajajo polagoma nove plase, snamemo po 3 zanke hkrati s kvačke. Med dvema plasama snamemo vselej trikrat po 2 zanki hkrati s kvačke. Na koncu vsake sklepne vrste naredimo po 2 zračni petlji. (Glej vzorec na sliki 241a.)

V enajsti začni vrsti imamo na kvački 34 zank. Na koncu enajste sklepne vrste naredimo še 2 zračni petlji. Na koncu dvanaajste sklepne vrste dosnujemo 27 zračnih petelj. Zdaj napravimo na 63 petljah 4 tuniške vrste.

Na koncu sedemnajste vrste in še trikrat, in sicer v vsaki drugi naslednji vrsti, skrajšamo vrsto za 1 zanko tako, da snamemo po 3 zanke hkrati. Ko naredimo še 3 vrste, dosnujemo na koncu naslednje vrste (27.) in še devetkrat, in sicer v vsaki četrti naslednji vrsti, po 1 zračno petljo. Tu moramo v sklepnih vrstah paziti na vzorec.

Ko naredimo 27 vrst, nasnujemo z novo nitjo 24 zračnih petelj, na katerih kvačkamo 14 vrst visoko žepno podlogo v osnovnem vzorcu. V prvi sklepni vrsti te podloge snamemo z 1 ovojem najprej 1 zanko, potem pa pričnemo vzorec s 3 hkrati snetimi zankami.

V osemindvajseti zračni vrsti prikvačkamo naberejo žepno podlogo po enaindvajsetih zankah tako, da preidemo 24 zank prednika.

V 65. vrsti prikvačkamo na istem mestu enako podlogo za naprsni žep. Razen tega naredimo v isti vrsti za rokavno izrezo čez 7 zank križne petlje. Na koncu naslednjih 7 vrst skrajšamo vsako vrsto za 1 zanko, le kadar konca katera izmed plas, skrajšamo vrsto za 2 zanki.

V 90. vrsti pričnemo oblikovati vratno izrezo. V ta namen ne kvačkamo v tej vrsti čez zadnjih 8 petelj, v naslednjih 8 zračnih vrstah pa izpustimo vselej zadnjo petljo.

Poševno ramo delamo tako, da preidemo v 96. začni vrsti 7 petelj, v naslednjih 5 vrstah pa po 5 petelj z verižnimi petljami.

Desni prednik delamo tako kakor levega, samo obratno. Zanj nasnujemo 53 zračnih petelj. Na koncu 1. do 10. sklepne vrste dosnujemo vselej samo po 1 zračno petljo; na koncu 2. do 12. začne vrste naberejo po 1 zanko iz naslednjih dveh zračnih petelj nasnutka, v 13. začni vrsti pa še iz ostalih 27 zračnih petelj.

Za zadnik nasnujemo 114 zračnih petelj in kvačkamo takoj čez vse petlje. Ko snamemo v prvi sklepni vrsti z ovojem prvo zanko, pričnemo takoj plaso s 3 hkrati snetimi zankami. V peti vrsti in še trikrat, in sicer v vsaki drugi naslednji vrsti, skrajšamo vrsto na začetku in na koncu za 1 petljo; v petnajsti vrsti in še devetkrat, in sicer v vsaki četrti naslednji vrsti, pa dovzamemo na začetku in na koncu po 1 petljo. V triinpetdeseti vrsti pričnemo oblikovati rokavno izrezo, za kateri preidemo prvih 8 petelj z verižnimi petljami oziroma ne kvačkamo čez zadnjih 8 petelj. Za poševni rami skrajšamo v 84. vrsti na vsakem koncu vrsto za 7 petelj, naslednje 4 vrste pa na vsakem koncu vsako za 5 petelj.

Zdaj sešijemo posamezne dele ob straneh in na rami in prišijemo žepne podloge.

Nato obkvačkamo telovnik krog in krog s 5 vrstami gostih petelj. Pri tem vbadamo vedno skozi oba zgornja člena spodnjih petelj, in napravimo na vogalih v 1 petljo po 3 goste petlje. V tretji vrsti te obrobe naredimo na desnem predniku 10 gumbnic, za katere preskočimo s 3 zračnimi petljami po 3 goste petlje.

Rokavni izrezi in rob žepov obrobimo s 4 vrstami gostih petelj.

Za ovratnik nasnujemo 95 zračnih petelj. Na tem nasutku naredimo 20 vrst gostih petelj, pri čemer dovezamo na začetku in na koncu tretje vrste in še štirikrat, in sicer v vsaki četrti naslednji vrsti, po eno petljo.

Nato prišijemo ovratnik na rob vratne izreze in prišijemo gumbe.

PLETENO PREGRIJALO ZA VOZIČEK

(Slika 240.)

Za takšno pregrinjalo potrebujemo 150 g bele in 130 g svetlomodre volne, dve dolgi pletenki štev. 3½ in kvačko štev. 3½.

To pregrinjalo meri 55x72 cm. Kvačkati ga pričnemo na dolihi strani. Nasnujemo 129 petelj (z belo volno) in pletemo v vrstah sem in tja tale vzorec.

1. vrsta (z belo volno): 1 petljo desno predenemo, 1 desna petlja, X 1 ovoje, 3 desne petlje, izmed katerih potegnemo prvo čez drugo in tretjo petljo (glej vzorec na sliki 240a) *. Od X do * ponavljamo, nazadnje pa naredimo brez ovoja 1 desno petljo.

2. vrsta (z modro volno): 1 petljo desno predenemo, dalje pletemo same leve petlje in podpletamo pri tem tudi ovoje, zadnja petlja je pa desna.

3. vrsta (z modro volno): 1 petljo desno predenemo, potem pa naredimo izmenoma po 3 desne petlje, izmed katerih potegnemo prvo čez naslednji dve petlji in po 1 ovoje; nazadnje napravimo 1 ovoje in 2 desni petlji.

4. vrsta (z belo volno): Kakor druga vrsta. Zdaj ponovimo vzorec od 1.—4. vrste še petintridesetkrat, nazadnje pa napravimo vnovič prvo vrsto, nakar zazankamo petlje z belo volno.

Obrobo prikvačkamo z belo volno takole: V vsakalno petljo naredimo deset navadnih stebričkov, 1 gosta petlja v srednjo izmed naslednjih treh prevlečenih petelj, 7 navadnih stebričkov med obe naslednji skupini prevlečenih petelj, nakar od Δ dalje ponavljamo. Na vogalih napravimo vselej po deset navadnih stebričkov, na krajihih stranicah pa delamo goste petlje in stebričke vedno okoli robnih petelj vsake tretje naslednje vrste.

ZA NAIMLAJŠE

SG 395. Krstna oblekica in čevljički iz bleščeče svile ali na iz tafta. Okrašena je z rožicami, ki jih vezemo z rožnato in zeleno svilo. Za to oblekico se dobi kroj in podrobnejši popis (za velikost ½) pod «Ultra» SG 395 za 7 dinarjev.

KM 5389. Pražnja oblekica iz belega voala, okrašena z nežnimi vezanimi rožicami, in čenica. Spodnja oblekica je iz rožnate pralne svile. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 1 in 2 po 14 dinarjev. Odlikanica za rožice se pa lahko naroči pod «Ultra» 6908, za čepico in slinček pod «Ultra» 6910. Vsaka teh odlikanic stane 7 dinarjev.

PLETENO OGRINJALCE Z OGLAVNICO

(Slika SG 390.)

Zanje potrebujemo 250 g srednedebele mehke volne, dve dolgi pletenki, kvačko, dolg čonek, 1½ m svilenega traka, ki naj bo 4 cm širok, in štiri gumbe.

Spodnji ravni del ogrinjalca (1), obramek (2) in oglavnico (3) delamo po kroju. Osnovo vzorca pletemo na licu levo, na narobni strani desno, vmes pa delamo krotovice tako gosto, kakor nam ugaia.

Vsako krotovico naredimo takole:

1. vrsta: Med 2 desnima petljama trikrat ovijemo.

2. vrsta: Iz 3 ovojev preišniti vrste napravimo 5 desno zasukanih petelj.

3. vrsta: 5 levih petelj.

4. vrsta: 5 desnih petelj.

5.—8. vrsta: Kakor tretja in četrta vrsta.

9. vrsta: 5 levih petelj.

10. vrsta: Prvo petljo predenemo, naslednjo petljo podpletamo, nakar potegnemo predeto petljo čez podpletano, potem 1

desna petlja, nazadnje pa 2 petlji hkrati desno spletemo.

11. vrsta: 3 leve petlje.

12. vrsta: Naslednjo petljo predenemo, 2 petlji hkrati desno spletemo, nakar potegnemo predeto petljo čez spleteni.

13. vrsta: 1 leva petlja.

14. vrsta: 1 desna petlja.

15. in 16. vrsta: Kakor trinajsta in štirinajsta vrsta.

17. vrsta: 1 leva petlja.

18. vrsta: 2 petlji hkrati desno spletemo, in sicer petljo krotovico in petljo pred njo. Kako velike so krotovice, je odvisno od debeline volne.

Ogrinjalce pričnemo na spodnjem robu, kjer pletemo najprej 1 cm visoko na licu in na narobni strani desno, da se rob ne viha, dalje pa v opisanem vzorcu s krotovicami in pletemo pri tem na obeh prednjih robovih po 1 cm široko še dalje na licu in na narobni strani desno.

Za zaokroženi obramek naberemo petlje iz roba spodnjega dela ogrinjalca in pletemo 2 vrsti tako, da so na licu same leve petlje. Pri tem spletemo v prvi vrsti zadaj na sredini večkrat po 2 petlji hkrati, v naslednjih vrstah pa snemamo v enakomernih presledkih, da se obramek pravilno zaokrožuje. V tretji vrsti pričnemo delati navpični rebrasti vzorec tako, da pletemo do naslednje prečne črte na licu same desne petlje, na narobni strani pa izmenoma po 2 levi in po 5 desnih petelj. V zadnji vrsti te plase delamo izmenoma po 2 desni petlji, po 2 petlji hkrati desno spletemo in napravimo po 1 desno petljo.

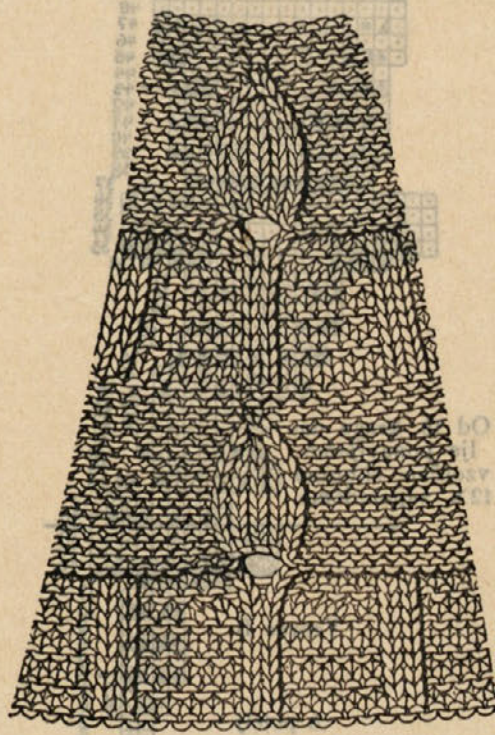
Prečna črta med dvema plasama je sestavljena iz 2 vrst, in sicer iz vrste desnih petelj (lice) in iz vrste levih petelj (narobna stran).

Ko delamo plaso s krotovicami brez pečlja, spletemo pri vsakem oddelku levih petelj dvakrat po 2 petlji hkrati.

Nato pride spet prečna črta iz dveh vrst, ki sta na licu desni, potem plasa v navpičnem rebrastem vzorcu, nazadnje pa spet plasa s krotovicami.

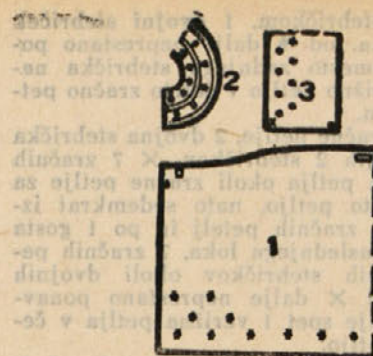
Oglavnico pričnemo na prednjem robu, kjer pletemo 1 cm visoko na licu in na narobni strani desno, dalje pa v krotovičastem vzorcu.

Nazadnje obkvačkamo vse robove z gostimi petljami, na zgornjem robu ogrinjalca pa kvačkamo vrsto, v kateri menjavamo po 1 trojni stebriček in po 2 zračni petlji.

Slika SG 390 a

Povečani vzorec obramka.

Slika SG 390 b

1. Polovica ogrinjalca.
2. Polovica obramka.
3. Polovica oglavnice.

Ko prišijemo oglavnico s čopkom, napeljejo skozi preslegasto vrsto svilen trak, ki ga zavežujemo v petljo, in prišijemo pod vratom na levi rob ogrinjalca štiri gumbe, na desnem robu pa napravimo štiri primerne zanke.

Kroj za ogrinjalce lahko naročite pod «Ultra» SG 390 in stane 7 dinarjev.

OKROGEL KVAČKAN PRTIČEK

(Slika H 5992.)

Zanj potrebujemo mercerizirani kvačkanec štev. 100 in primerno debelo kovinsko kvačko ter dva okrogla kosa batista ali pa tila, ki imata po 14 cm v premeru. Ves prtiček meri nekako 29 cm.

Dvojnato krožno ploskev batista ob robu spnemo s prednimi vhodi, potem pa obkvačkamo z gostimi petljami, katerih število mora biti deljivo z 18.

Nato kvačkamo v krogu takole:

1. krog: Izmenoma po 1 navadni stebriček okoli druge naslednje petlje in po 1 zračna petlja. Število stebričkov mora biti deljivo z 10. Nazadnje naredimo 1 verižno petljo v prvi stebriček.

2. krog: 1 verižna petlja v naslednjo zračno petljo, 3 zračne petlje namesto prvega stebrička, nato 2 zračni petlji, izmenoma po 1 navadni stebriček okoli naslednje zračne petlje in po 2 zračni petlji, nazadnje 1 verižna petlja v tretjo zračno petljo.

3. krog: 1 verižna petlja okoli naslednje zračne petlje, izmenoma po 15 zračnih petelj in po 1 gosta petlja, za zadnji lok pa samo 7 zračnih petelj in 1 peterni stebriček.

4. krog: 9 zračnih petelj, * za prvi listek iz stebričkov 1 trojni stebriček okoli naslednjega loka (ko drugič zazankamo, naredimo okoli istega loka še 2 dvojna stebrička, ki ju hkrati zazankamo, nato zazankamo trojni stebriček), potem trikrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 listek okoli loka, v katerega smo že kvačkali, od * dalje ponovimo, nato 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli naslednjega loka in tako dalje do konca kroga. Nazadnje naredimo za 5 zračnimi petljami 1 verižno petljo v četrto zračno petljo na začetku.

5. krog: 9 zračnih petelj, nato pa vselej po 2 listka okoli 6 lokov vsakega zoba, med listki zmerom po 3 zračne petlje, za zadnjim listkom zoba 5 zračnih petelj in 1 navadni stebriček okoli dvojnega stebrička prejšnjega kroga, na koncu kroga spet 1 verižna petlja.

6. krog: 4 zračne petlje, 2 dvojna stebrička okoli naslednjih 2 zračnih petelj, 5 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli zračne petlje za naslednjim listkom, trikrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli zračnih petelj za naslednjim listkom, 5 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli členov med šestim in sedmim listkom, 5 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli zračne petlje za drugim naslednjim listkom, trikrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli zračnih petelj za naslednjim listkom, 5 zračnih petelj, 2 dvojna stebrička okoli zračnih

petelj pred stebričkom, 1 dvojni stebriček okoli stebrička, od * dalje neprestano ponavljamo. Namesto zadnjega stebrička napravimo 1 verižno petljo v četrto zračno petljo na začetku.

7. krog: 4 zračne petlje, 2 dvojni stebrička okoli naslednjih 2 stebričkov, X 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli zračne petlje za naslednjo gосто petljo, nato sedemkrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, 7 zračnih petelj, 5 dvojni stebričkov okoli dvojni stebričkov, od X dalje neprestano ponavljamo. Nazadnje spet 1 verižna petlja v četrto zračno petljo.

8. krog: 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli naslednjega stebrička, 1 zračna petlja, 1 dvojni stebriček okoli naslednjega stebrička, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli naslednjega loka iz 5 zračnih petelj, šestkrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, 7 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli vsakega stebrička, vmes pa po 1 zračna petlja, in tako dalje do konca kroga. Nazadnje kakor doslej 1 verižna petlja v četrto zračno petljo.

9. krog: Podobno kakor osmi krog, samo nad listki po 1 lok iz zračnih petelj manj.

10. krog: Kakor prejšnji krog, toda med dvojnimi stebrički po 2 zračni petlji, nato 8 zračnih petelj, 1 gosta petlja, štirikrat izmenoma po 1 majhen lok iz zračnih petelj in po 1 gosta petlja, 8 zračnih petelj.

11. krog: Med dvojnimi stebrički po 3 zračne petlje, nato 9 zračnih petelj, 1 gosta petlja, trikrat izmenoma po 1 majhen lok iz zračnih petelj in po 1 gosta petlja, 9 zračnih petelj.

12. krog: Med dvojnimi stebrički po 4 zračne petlje, nato 9 zračnih petelj, 1 gosta petlja, dvakrat izmenoma po 1 majhen lok iz zračnih petelj in po 1 gosta petlja, 9 zračnih petelj.

13. krog: Med dvojne stebričke za 1 lok z zobci trikrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v drugo zračno petljo, nato 10 zračnih petelj.

Ko je prtiček narejen, ga operemo, malo poskrbimo in z bucikami razpnemo.

Vzorec s popisom se dobi pod «Ultra» H 5992 za 7 dinarjev.

DVA PLETENA PRTIČKA.

(Slika H 6656.)

Za vsakega izmed njiju potrebujemo beli kvačkanec štev. 80 ali pa kordonetno umetno svilo kakršne koli barve in pet kovinskih pletenk primerne debeline, razen tega pa še primerno kvačko.

Manjši prtiček ima v premeru 25 cm, večji pa 35 cm.

Prtička pričnemo na sredini in ju pletemo v krogu po narisku. Za prtiček A nasujemo 10 petelj, za prtiček B pa 6 petelj, ki jih sklenemo v krog in razdelimo najprej na tri, pozneje pa na štiri pletenke.

Vzorec narisku čitamo vedno od desne proti levi in ga v vsakem krogu, kjer je to potrebno, ponavljamo. Vsak znak pomeni po eno petljo, ki jo moramo podplesti tako, kakor nam to pove pojasnilo znakov.

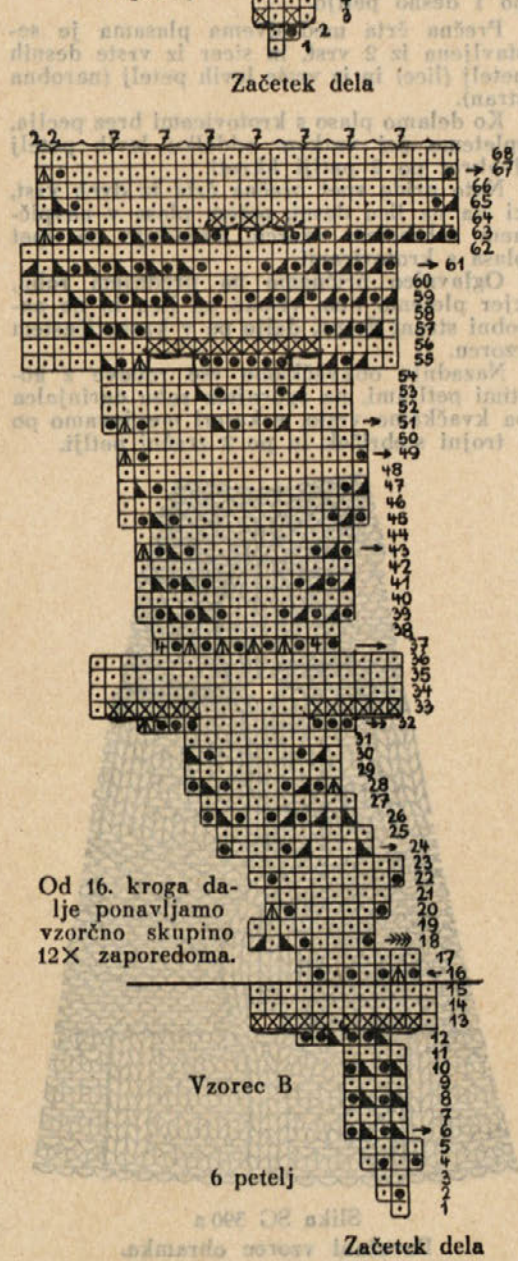
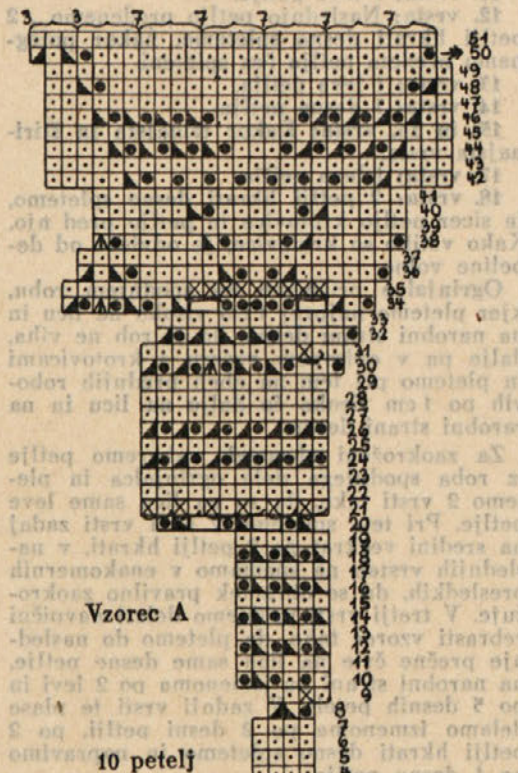
Iz petelj, ki so zaznamenovane z majhnimi oklepaji v drugem, osmem, dvajsetem in tridesetem krogu prtička A ter v trinajstem, šestem krogu prtička B, moramo napraviti po 2 petlji, in sicer po 1 desno in po 1 desnozasukano petljo.

Paziti moramo tudi na večkratne ovoje in narediti po navodilu iz 2 ovojev v naslednjem krogu 5 desnozasukanih petelj, iz 3 ovojev 6, iz 5 ovojev 9 in iz 6 ovojev 11 desnozasukanih petelj.

Puščice na začetku krogov pomenijo, da je treba pričeti tisti krog za eno, dve ali štiri petlje bolj desno in za eno petljo bolj levo.

Omenimo naj še, da je treba pri prtičku B ponoviti vzorčni oddelek v vsakem krogu po šestkrat, od šestnajstega kroga dalje pa po dvanajstkrat zapovrstjo.

Praznih okenc in vmesnih prostorov v posameznih vzorčnih krogih ne upoštevamo.

Ko spletemo ves vzorec, obkvačkamo prtiček A takole: 1 gosta petlja okoli naslednjih 3 petelj, petkrat zapovrstjo po 7 zračnih petelj in po 1 gosta petlja vselej okoli naslednjih 4 pletenih petelj, 3 zračne petlje, 1 gosta petlja okoli naslednjih 3 pletenih petelj, 3 zračne petlje, od začetka dalje neprestano ponavljamo.

Prtiček B pa obkvačkamo takole: * 1 gosta petlja okoli 4 pletenih petelj, šestkrat zapovrstjo po 7 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjih 3 pletenih petelj, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli naslednjih 4 pletenih petelj, 2 zračni petlji, 1 gosta petlja okoli pletene petlje, 2 zračni petlji, nakar od * dalje neprenehoma ponavljamo.

Narejeni prtiček iz kvačkanca operemo, malo poskrbimo in z bucikami, ki ne rjave, skrbno razpnemo, prtiček iz umetne svile pa najprej razpnemo in nato pomočimo s sladkorno vodo.

Vzorec za ta dva prtička se dobi z narisoma in s popisom vred pod «Ultra» H 6656 za 7 dinarjev.

Znaki pomenijo:

- desna petlja
- X desnozasukana petlja
- ovoj
- ▲ 2 petlji hkrati spletemo
- ▶ 1 petljo predenemo, naslednjo petljo podpletemo in potegnemo predeto petljo čez podpleteno
- ▲ 1 petljo predenemo, 2 petlji hkrati desno spletemo in potegnemo predeto petljo čez spleteni
- 4 1 petljo predenemo, 3 petlje hkrati spletemo in potegnemo predeto petljo čez spleteno.
- ◀ zadnjo petljo predenemo na naslednjo pletenko kot prvo petljo
- prvo petljo podpletemo na prejšnjo pletenko kot zadnjo petljo
- 11. 32 prvi 2 petlji podpletemo kot zadnji petlji
- 11. 18 prve 4 petlje podpletemo kot zadnje petlje
- praznih okenc in vmesnih prostorov pri pletenju ne upoštevamo

TANKE ČIPKE ZA PERILO.

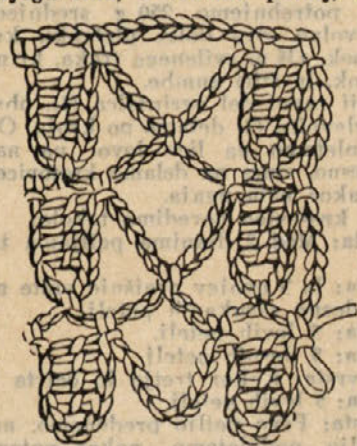
(Slika H 7141 C.)

Te čipke kvačkamo z belim merceriziranim kvačkanecem štev. 50–80 in s primerno kvačko. K belemu perilu se lepo podajo, tudi če so iz rožnatega ali pa iz svetlo-modrega kvačkanca.

Na nasnutku iz zračnih petelj kvačkamo v vrstah sem in tja takole:

1. vrsta: 1 gosta petlja v prvo zračno petljo, 9 zračnih petelj, naslednjih 5 zračnih petelj preskočimo, 4 navadni stebrički v naslednje 4 zračne petlje, 1 gosta petlja v peto naslednjo zračno petljo nasnutka, 11 zračnih petelj, naslednjih 8 zračnih petelj nasnutka preskočimo. Nato od začetka dalje ponavljamo.

2. vrsta: Za obrat 9 zračnih petelj, + 1 gosta petlja okoli loka iz 5 zračnih petelj naslednjega lika, 5 zračnih petelj, 1 gosta

Povečani vzorec.

petlja okoli naslednjega velikega loka iz zračnih petelj, 5 zračnih petelj. Zdaj od + dalje ponavljamo, nazadnje pa napravimo 1 gosto petljo v lik.

3. vrsta: Obrnemo, • • 9 zračnih petelj, naslednjih 5 zračnih petelj preskočimo, 4 navadni stebrički v naslednje 4 zračne petlje, 1 gosta petlja okoli zračne petlje za naslednjo gosto petljo, 11 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli zračne petlje pred naslednjo gosto petljo; nato od • • dalje neprestano ponavljamo. Nazadnje napravimo še en lik in 1 gosto petljo.

Potem drugo in tretjo vrsto neprestano ponavljamo.

Ko so čipke narejene, jih prav malo poskrobimo in napnemo na trdo podlago. Nato jih pripnemo s prednjimi vbodi na blago ter jih prizankamo nanj z gosto ometico ali pa z začnjenimi vbodi.

Vzorec «Ultra» H 7141 C, na katerem je še nekaj drugih vložkov in čipk, lahko naročite in stane 7 dinarjev.

KVAČKAN OKROGEL PRTIČEK.

(Slika H 6251 zgoraj.)

Zanj potrebujemo merceriziran bel kvačkanec štev. 150 ali pa 200 in primerno debelo kvačko.

Prtiček, ki ima nekako 20 cm v premeru, pričnemo z verižico iz 18 zračnih petelj, naredimo 1 verižno petljo v prvo zračno petljo, dalje pa kvačkamo takole:

1. krog: 10 zračnih petelj, 1 trojni stebriček v drugo naslednjo petljo, sedemkrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 trojni stebriček v drugo naslednjo petljo, še 5 zračnih petelj, 1 verižna petlja v peto zračno petljo.

2. krog: Izmenoma po 7 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega stebrička, nazadnje v verižno petljo.

3. krog: 11 zračnih petelj, 1 navadni stebriček v četrto izmed naslednjih sedmih zračnih petelj, 11 zračnih petelj, 1 gosta petlja v naslednjo gosto petljo, od začetka dalje neprestano ponavljamo, nazadnje 1 verižna petlja v začetek in 6 verižnih petelj v prvi lok.

4. krog: 1 gosta petlja okoli naslednjega loka, izmenoma po 12 zračnih petelj in po 2 gosti petlji, ki ju hkrati zazankamo, okoli naslednjih dveh lokov, nazadnje 1 verižna petlja v prvo gosto petljo.

5. krog: 16 gostih petelj okoli vsakega loka iz zračnih petelj, potem pa po četrti, osmi in dvajseti gosti petlji po 7 zračnih petelj, med loki vselej po 1 zračna petlja, nazadnje 1 verižna petlja.

6. krog: 6 zračnih petelj, * 1 gosta petlja okoli naslednjega zobca iz zračnih petelj, dvakrat izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega zobca iz zračnih petelj, 3 zračne petlje, 1 navadni stebriček okoli zračne petlje pred naslednjim lokom, 3 zračne petlje, od * dalje neprestano ponavljamo, nazadnje naredimo namesto stebrička 1 verižno petljo v tretjo zračno petljo.

7. krog: 4 goste petlje okoli naslednjih treh zračnih petelj, dvakrat izmenoma po 7 zračnih petelj in po 9 gostih petelj okoli naslednjega loka, 7 zračnih petelj, 4 goste petlje okoli naslednjih treh zračnih petelj in tako dalje do konca vrste, nazadnje nit zadelamo.

8. krog: 2 gosti petlji, ki ju hkrati zazankamo, v globoko zarezo okoli tretjega in prvega zobca iz zračnih petelj dveh lokov, 10 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli naslednjega zobca, 10 zračnih petelj, od začetka dalje neprestano ponavljamo.

9. krog: 14 gostih petelj okoli vsakega loka in 1 verižna petlja v prvo gosto petljo.

10. krog: 3 zračne petlje, 1 navadni stebriček okoli vsake goste petlje in 1 verižna petlja v tretjo zračno petljo.

11. krog: 2 zračni petlji, 1 gosta petlja okoli vsakega stebrička in 1 verižna petlja v drugo zračno petljo. V krogu mora biti 252 petelj. Nazadnje nit zadelamo.

12. krog: 2 gosti petlji okoli naslednjih dveh petelj, izmenoma naredimo po 5 zračnih petelj, po 4 petlje preskočimo in naredimo po 3 goste petlje okoli naslednjih treh petelj, nazadnje pa samo 1 gosta petlja in 1 verižna petlja v prvo gosto petljo.

13. krog: Izmenoma po 14 zračnih petelj in po 1 navadni stebriček v srednjo petljo naslednjega loka iz zračnih petelj, 14 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli druge izmed naslednjih treh gostih petelj, nazadnje 1 verižna petlja in nit zadelamo.

14. krog: Izmenoma po 2 gosti petlji, ki ju hkrati zazankamo, okoli sredine naslednjih dveh lokov in po 11 zračnih petelj.

15. krog: 10 gostih petelj okoli vsakega loka, pri tem po peti gosti petlji vsakega loka 7 zračnih petelj; nit nazadnje zadelamo.

16. krog: Izmenoma po 2 navadna stebrička, ki ju ločimo s tremi zračnimi petljami, v četrto izmed sedmih zračnih petelj in po 9 zračnih petelj, nazadnje 6 verižnih petelj.

17. krog: 10 gostih petelj okoli vsakega loka, pri tem po peti gosti petlji vsakega loka 6 zračnih petelj, med loki 5 zračnih petelj, nazadnje nit utrgamo.

18. krog: Izmenoma po 12 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v naslednji zobec, nazadnje 1 verižna petlja.

19. in 20. krog: Kakor deseti in enajsti krog. Dvajseti krog ima 468 petelj.

21. krog: Kakor dvajseti krog, toda 7 zračnih petelj med gostimi petljami in enkrat 2 gosti petlji okoli ene petlje; v krogu je 67 lokov.

22. krog: Kakor trinajsti krog.

23. krog: Izmenoma po 2 gosti petlji, ki ju hkrati zazankamo, okoli sredine dveh lokov (nad stebrički) in po 13 zračnih petelj, nazadnje 6 zračnih petelj in 1 četverni stebriček v prvo gosto petljo.

24. krog: Izmenoma po 13 zračnih petelj in po 1 gosta petlja v sredino naslednjega loka.

25. krog: 12 gostih petelj okoli vsakega loka, pri tem po šesti gosti petlji za 1 zobec 7 zračnih petelj.

Narejeni prtiček operemo, nekoliko poskrobimo in oprezno napnemo. Vsak robni zobec pritrdimo z bucico.

Vzorec «Ultra» se dobi s popisom vred pod H 6251 za 7 dinarjev.

KVAČKAN OVALEN PRTIČEK.

(Slika H 6251 spodaj.)

Zanj potrebujemo bel merceriziran kvačkanec štev. 150 ali pa 200 in primerno debelo kvačko.

Prtiček, ki je velik 23×18 cm, kvačkamo iz sredine takole:

1. krog: 36 zračnih petelj in 1 verižna petlja v prvo zračno petljo.

2. krog: 5 zračnih petelj, 1 navadni stebriček v naslednjo zračno petljo, dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v naslednjo zračno petljo, šestkrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v drugo naslednjo zračno petljo, šestkrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v naslednjo zračno petljo, spet šestkrat po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v drugo naslednjo zračno petljo, še dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v naslednjo zračno petljo, 2 zračni petlji, 1 verižna petlja v tretjo zračno petljo na začetku.

3. krog: 6 zračnih petelj, izmenoma po 1 navadni stebriček okoli naslednjega stebrička in po 3 zračne petlje, nazadnje 1 verižna petlja v tretjo zračno petljo.

4. krog: 9 zračnih petelj, nato izmenoma po 1 dvojni stebriček okoli naslednjega stebrička in po 5 zračnih petelj, nazadnje 1 verižna petlja v četrto zračno petljo.

5. krog: 6 gostih petelj okoli naslednjega loka, pri tem po tretji gosti petlji za 1 zobec 7 zračnih petelj, desetkrat izmenoma po 7 zračnih petelj in po 6 gostih petelj okoli naslednjega loka, dvakrat izmenoma po 7 zračnih petelj in po 6 gostih petelj z zob-

cem iz zračnih petelj po tretji gosti petlji kakor na začetku, spet desetkrat izmenoma po 7 zračnih petelj in po 6 gostih petelj vselej okoli naslednjega loka, še 7 zračnih petelj, 6 gostih petelj z zobcem iz zračnih petelj kakor poprej, 7 zračnih petelj in 1 verižna petlja v prvo gosto petljo in nit zadelamo.

6. krog: 4 navadni stebrički vselej okoli sedmih zračnih petelj in po vsakem stebričku 1 zračna petlja, nazadnje 1 verižna petlja.

7. krog: Izmenoma po 13 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli zračne petlje med skupinami stebričkov, nazadnje 1 verižna petlja na začetek in nit zadelamo.

8. in 9. krog: Izmenoma po 3 goste petlje v srednjo izmed treh zračnih petelj vsakega loka in po 13 zračnih petelj, nazadnje 1 verižna petlja in nit zadelamo.

10. krog: 1 verižna petlja v srednjo zračno petljo loka, 1 trojni stebriček v drugo izmed naslednjih treh gostih petelj, 1 zračna petlja, še 1 trojni stebriček, potem še 2 dvojna in 2 trojna stebrička (ločena vselej s po 1 zračno petljo) zmerom v že rabljeno gosto petljo (6 stebričkov v 1 petljo), nakar od začetka dalje ponavljamo.

11. krog: 7 zračnih petelj, za 1 vozliček 6 zračnih petelj in 1 gosta petlja v prvo izmed šestih zračnih petelj, vendar goste petlje ne zazankamo do kraja, 5 trojnih stebričkov okoli členov za stebrički od prvega do petega naslednje skupine in zazankamo vselej samo 3 ovoje stebričkov, potem naslednjih 6 zank, ki so na kvački, z 1 petljo prevlečemo in zazankamo nazadnje zadnji 2 petlji z 1 petljo, nato 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli členov za skupino stebričkov; tako delamo dalje do konca kroga in nazadnje nit zazankamo.

12. krog: Pričnemo na eni izmed ožjih stranic prtička in naredimo 2 četverna stebrička, ki ju ločimo s 5 zračnimi petljami, okoli zobca prve skupine stebričkov.

Veliko lažje delamo, če si s pisanimi nitkami razdelimo krog na štiri dele, da v prihodnjih krogih hitreje ugotovimo sredino stranice. Prvo nitko zavežemo okoli členov pred prvo skupino stebričkov, nato pa po vsakih sedmih skupinah eno nitko.

Zdaj * 11 zračnih petelj, 2 trojna stebrička, ki ju ločimo s 5 zračnimi petljami, okoli zobca naslednje skupine, od * dalje ponovimo, nato izmenoma po 11 zračnih petelj in po 2 stebrička, ki ju ločimo s 5 zračnimi petljami, okoli zobca naslednje skupine, in sicer kvačkamo zaradi podolgovate oblike prtička dvakrat zapovrstjo po 2 dvojna stebrička, štirikrat zapovrstjo po 2 navadna stebrička, dvakrat zapovrstjo po 2 dvojna stebrička, dvakrat zapovrstjo po 2 trojna stebrička, dvakrat po 2 četverna stebrička, spet dvakrat po 2 trojna stebrička, dvakrat po 2 dvojna stebrička, štirikrat po 2 navadna stebrička, dvakrat po 2 dvojna stebrička, dvakrat po 2 trojna stebrička, enkrat po 2 četverna stebrička, še 11 zračnih petelj in 1 verižna petlja v začetek, potem pa verižne petlje do sredine prvega loka.

13. krog: 12 zračnih petelj, 1 četverni stebriček okoli naslednje zračne petlje, 2 četverna stebrička, ki ju ločimo z 10 zračnimi petljami, v srednjo petljo naslednjega dolgega loka iz zračnih petelj, 2 četverna stebrička, ki ju ločimo s 6 zračnimi petljami, okoli sredine naslednjega majhnega loka, nato pa neprestano menjavamo po 2 večkrat ovita stebrička, ki ju ločimo z 10 zračnimi petljami, in po 2 večkrat ovita stebrička, ki ju ločimo s 6 zračnimi petljami, in sicer kvačkamo zaradi podolgovate oblike prtička štirikrat po 2 četverna stebrička (torej 8 stebričkov), štirikrat po 2 trojna stebrička, petkrat po 2 dvojna stebrička, spet štirikrat po 2 trojna stebrička, petnajstkrat po 2 četverna stebrička, štirikrat po 2 trojna stebrička, petkrat po 2 dvojna stebrička, štirikrat po 2 trojna stebrička, osemkrat po 2 četverna stebrička, nazadnje pa 1 verižno petljo v šesto zračno petljo na začetku.

14. krog: Za 1 lok iz stebričkov 6 zračnih petelj, 2 četverna stebrička, ki ju ločimo s 6 zračnimi petljami, okoli sredine naslednjih 6 zračnih petelj in 6 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli členov med naslednjima dvema stebričkoma; nad naslednjim dolgim lokom iz zračnih petelj 11 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli členov za naslednjim stebričkom. Tako potem menjavamo po 1 lok iz stebričkov in po 1 dolgi lok iz zračnih petelj, in sicer morajo biti stebrički tako dolgi, kakršni so v prejšnjem krogu, na obeh koncih trojnih stebričkov naredimo po 5, na obeh koncih dvojnih stebričkov pa po 4 zračne petlje. Nazadnje nit zadelamo.

15. krog: 1 gosta petlja okoli sredine 6 zračnih petelj prvega loka iz stebričkov, * 7 zračnih petelj, 1 četverni stebriček tik goste petlje, za 1 vozliček 7 zračnih petelj in 1 gosta petlja v drugo zračno petljo, še 1 zračna petlja, 1 četverni stebriček okoli sredine naslednjega loka iz stebričkov, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja tik poleg, od * dalje neprestano ponavljamo, nazadnje pa nit zadelamo.

16. krog: 1 peterni stebriček, 2 četverna stebrička, 2 trojna stebrička, 2 četverna stebrička in 1 peterni stebriček vselej okoli vsakega vozlička, pri tem za stebrički od prvega do sedmega po 1 zračna petlja, nato izmenoma po 4 zračne petlje in po 1 enaka skupina stebričkov okoli vsakega vozlička; nazadnje 4 zračne petlje, 1 verižna petlja v prvi stebriček.

17. krog: Kakor enajsti krog, med skupinami stebričkov po 4 zračne petlje; nazadnje nit zadelamo.

18. krog: 2 dvojna stebrička, ki ju ločimo s 7 zračnimi petljami, okoli vozlička naslednje skupine, 12 zračnih petelj, od začetka dalje neprestano ponavljamo, nazadnje 1 verižna petlja v začetek.

19. krog: 13 zračnih petelj, 1 gosta petlja v četrto zračno petljo naslednjega loka, 13 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli naslednjega stebrička, naslednje 4 petlje preskočimo s 5 zračnimi petljami, 4 navadni stebrički v naslednje 4 zračne petlje, po 1 zračna petlja za prvim, drugim in tretjim stebričkom, 5 zračnih petelj, 1 gosta petlja v naslednji stebriček, od začetka dalje neprestano ponavljamo, nazadnje pa nit zadelamo.

20. krog: 1 gosta petlja okoli sredine naslednjega loka iz 13 zračnih petelj, 6 zračnih petelj, 1 gosta petlja v drugo zračno petljo, 1 zračna petlja, 1 gosta petlja v sredino naslednjega loka, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli naslednjega stebrička, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli četrtega naslednjega stebrička, 7 zračnih petelj, od začetka dalje neprestano ponavljamo, nazadnje samo 4 zračne petlje in 1 navadni stebriček v prvo gosto petljo.

21. krog: 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček okoli naslednjega vozlička, še trikrat izmenoma po 4 zračne petlje in po 1 dvojni stebriček kakor prej okoli vozlička, 5 zračnih petelj, 1 gosta petlja v četrto zračno petljo naslednjega loka, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli sredine naslednjega loka, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja v četrto zračno petljo naslednjega loka, nato od začetka dalje neprestano ponavljamo in nit nazadnje zadelamo.

Narejeni prtiček operemo, malo poškrbimo in oprezno napnemo, pri čemer moramo vsak robni lok pritrditi z buciko.

Vzorec «Ultra» se dobi s popisom vred po H 6251 za 7 dinarjev.

LEPI ROBCI

Za vsakega teh robcev potrebujemo po 25x25 cm tankega platnenega batista, bel merceriziran kvačkanec štev. 150 in primerno kvačko.

Odmerjeni kos batista najprej po niti izravnamo, potem pa naredimo ob kraju širši rob z votlim šivom ali pa rob dvakrat na ozko zapognemo na narobno stran in ga na gosto obkvačamo z gostimi petljami. Za goste petlje vbadamo kvačko v luknjice, ki

smo jih napravili s praznim šivalnim strojem, ali pa v presledek batista, kjer smo v ta namen izpuli nit. Na tako pripravljeno rob batistaste sredine kvačkamo po tem po popisih in nariskih čipke, ki so pri vseh teh robcih po 2 cm široke. Za vsakega izmed teh robcev se dobi pod označenimi številkami vzorec «Ultra» s popisom po 7 dinarjev.

ROBEC S KVAČKANIMI ČIPKAMI.

(Slika H 7134 A.)

Te čipke kvačkamo v krogu takole:

1. krog: V vogalno gosto petljo naredimo za prvo skupino stebričkov 4 navadne stebričke (okoli obeh vodoravnih členov goste petlje), nato 3 zračne petlje in 4 navadne stebričke, preskočimo naslednjih 7 gostih petelj s 7 zračnimi petljami, + 1 navadni stebriček v naslednjo gosto petljo, štirikrat zaporedoma po 3 zračne petlje in po 1 navadni stebriček v četrto naslednjo gosto petljo X, 1 skupina stebričkov kakor prej v četrto naslednjo gosto petljo, 1 navadni stebriček v četrto naslednjo gosto petljo, preskočimo naslednjih 9 gostih petelj z 9 zračnimi petljami. Zdaj od + dalje neprestano ponavljamo, pred naslednjim vogalom delamo samo do X in preskočimo naslednjih 7 gostih petelj pred vogalom s 7 zračnimi petljami. Nato od začetka dalje trikrat ponovimo, nazadnje pa napravimo 1 verižno petljo v prvo petljo na začetku.

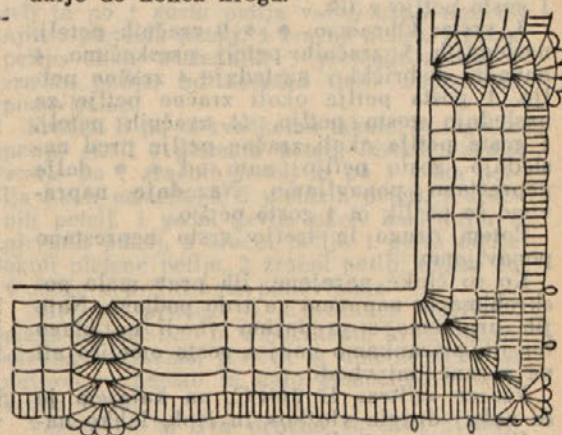
2. krog: 6 zračnih petelj, 1 skupina stebričkov okoli 3 zračnih petelj na vogalu, nato 3 zračne petlje, 1 navadni stebriček v stebriček pred 7 naslednjimi zračnimi petljami prejšnjega kroga, 7 zračnih petelj, Δ 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, štirikrat zaporedoma po 3 zračne petlje in po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, 1 skupina stebričkov kakor prej okoli zračnih petelj naslednje skupine, 1 navadni stebriček v stebriček za spodnjo skupino, 9 zračnih petelj. Zdaj od Δ dalje neprestano ponavljamo, nato kvačkamo na naslednjem vogalu 7 zračnih petelj, 1 navadni stebriček v prvi stebriček vogalne skupine, 3 zračne petlje, nakar pričnemo spet s skupino stebričkov za vogal in kvačkamo tako dalje. Nazadnje napravimo 1 verižno petljo v tretjo zračno petljo na začetku.

3. krog: Za vogal: 3 zračne petlje, 3 navadni stebrički okoli naslednjih 3 zračnih petelj, 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, 3 zračne petlje, 1 skupina stebričkov okoli zračnih petelj spodnje skupine, 3 zračne petlje in 5 navadnih stebričkov, potem pa kvačkamo tako kakor drugi krog, in sicer pričnemo s 7 zračnimi petljami.

4. krog: 3 zračne petlje, 8 navadnih stebričkov v naslednjih 8 petelj, 3 zračne petlje, 1 skupina stebričkov, 3 zračne petlje, 9 navadnih stebričkov, dalje pa kakor v drugi vrsti.

5. krog: Na vogalu: 8 zračnih petelj, za zobec 1 verižna petlja v tretjo zračno petljo, po 1 navadni stebriček v naslednjih 8 stebričkov, za 1 zobec 5 zračnih petelj in 1 verižna petlja v zadnji stebriček, po 1 navadni stebriček okoli naslednjih 3 zračnih petelj in v naslednji stebriček, nato okoli zračnih petelj vogalne skupine izmenoma po 8 navadnih stebričkov in po 1 zobec, za zadnjim stebričkom pa ne napravimo zobca, potem 1 navadni stebriček v stebriček pred naslednjimi 3 zračnimi petljami; 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj, 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, 1 zobec, 8 navadnih stebričkov v naslednjih 8 stebričkov, 1 zobec, nato 7 navadnih stebričkov okoli naslednjega loka iz zračnih petelj, štirikrat izmenoma po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček in po 3 navadni stebrički okoli naslednjih 3 zračnih petelj, še 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, nato okoli zračnih petelj naslednje skupine stebričkov petkrat izmenoma po 1 navadni stebriček in po 1 zobec, še 1 navadni stebriček okoli istih zračnih petelj, 1 navadni stebriček v posa-

mični spodnji stebriček, 9 navadnih stebričkov okoli naslednjih 9 zračnih petelj in tako dalje do konca kroga.

Povečani narisek k robčku H 7134 A

ROBEC S KVAČKANIMI ČIPKAMI.

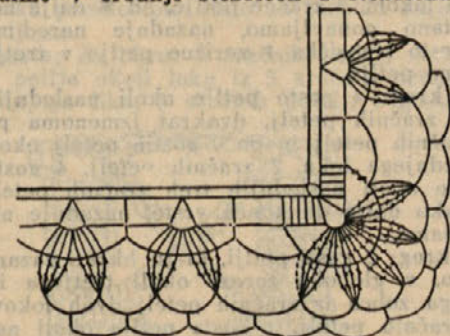
(Slika H 7134 B.)

Ko zapognemo robce batista na narobno stran, obkvačkamo robec najprej prav na gosto z gostimi petljami, potem pa kvačkamo v krogu takole:

1. krog: Po 1 navadni stebriček v 3 goste petlje pred vogalom, 3 navadni stebrički v vogalno petljo, 5 zračnih petelj, 3 navadni stebrički v isto gosto petljo, po 1 navadni stebriček v naslednje 3 goste petlje, * dvakrat zaporedoma preskočimo po 5 gostih petelj s 5 zračnimi petljami in napravimo po 1 navadni stebriček v naslednjo gosto petljo, + še 2 zračni petlji in 1 navadni stebriček v gosto petljo, ki smo jo pravkar porabili. Zdaj od * dalje neprestano ponavljamo, kvačkamo pred vogalom samo do +, nazadnje pa ne naredimo nobenega stebrička ter od začetka dalje trikrat ponovimo. Na koncu kroga napravimo 1 verižno petljo na začetek kroga.

2. krog: 5 zračnih petelj, • 15 dvojnih stebričkov okoli 5 zračnih petelj na vogalu, 1 dvojni stebriček v zadnjega izmed 6 spodnjih stebričkov, 8 zračnih petelj, 1 gosta petlja v naslednji stebriček, X 3 zračne petlje, 8 navadnih stebričkov okoli naslednjih 2 zračnih petelj, 3 zračne petlje, 1 gosta petlja v naslednji posamični stebriček. Zdaj od X dalje neprestano ponavljamo, pred vogalom pa naredimo 8 zračnih petelj in 1 dvojni stebriček v prvega izmed 6 stebričkov, nato od • dalje trikrat ponovimo, nazadnje pa napravimo 1 verižno petljo v peto zračno petljo.

3. krog: 5 zračnih petelj, za 1 listek iz stebričkov 4 hkrati zazankani navadni stebrički v naslednje 3 stebričke (in sicer naredimo v srednji stebriček 2 stebrička in

Povečani narisek k robčku H 7134 B

zazankamo vse 4 stebričke z zadnjo zračno petljo), nato trikrat izmenoma po 9 zračnih petelj in po 1 listek (za katerega napravimo 4 hkrati zazankane dvojne stebričke v naslednje 3 stebričke), še 9 zračnih petelj; kako prej 5 hkrati zazankanih dvojnih stebričkov v naslednje 3 stebričke in okoli členov pred naslednjim posamičnim ste-

bričkom, 12 zračnih petelj, * 4 hkrati zazankani dvojni stebrički v prve 4 izmed naslednjih osmih stebričkov, 9 zračnih petelj, 4 enaki stebrički v naslednje 4 stebričke, 9 zračnih petelj in od * dalje ponavljamo. Pred naslednjim vogalom naredimo spet 12 zračnih petelj in za prvi listek iz stebričkov na vogalu 5 hkrati zazankanih dvojni stebričkov. Na ta način končamo krog, nazadnje pa napravimo 1 verižno petljo na vrh prvega listka in kvačkamo verižne petlje do sredine prvega loka iz zračnih petelj.

4. krog: Izmenoma po 9 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega loka.

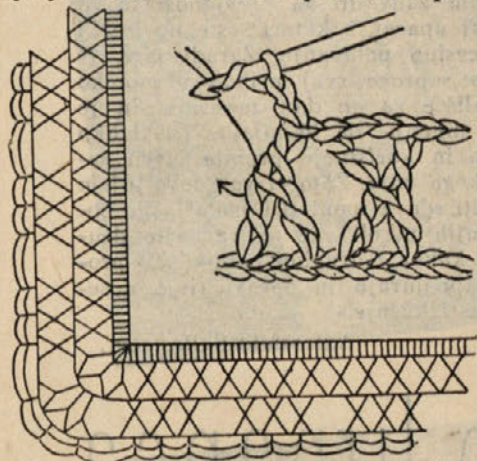
ROBEC S KVAČKANIMI ČIPKAMI.

(Slika H 7134 C.)

Čipke na tem robcu so sestavljene iz štirih vrst, ki jih kvačkamo takole:

1. vrsta: Za 1 križni stebriček naredimo 1 dvojni stebriček v rob in, ko ga prvič zaznamo, napravimo še 1 navadni stebriček v tretjo naslednjo petljo roba, nato 2 zračni petlji in 1 navadni stebriček v sredino prejšnjega stebrička. Zdaj kvačkamo križne stebričke kar naprej v naslednje 4 petlje roba. Na vogalu napravimo trikrat zaporedoma po 1 dvojni stebriček v naslednjo petljo, po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v sredino dvojnega stebrička.

2. vrsta: Po narisku 1 križni stebriček okoli zračnih petelj križnega stebrička prejšnje vrste, dvakrat zaporedoma po 2

Povečana nariska k robčku H 7134 C.

križna stebrička okoli zračnih petelj križnega stebrička, na katerega smo pravkar kvačkali, in okoli zračnih petelj naslednjega križnega stebrička, 4 zračne petlje, nato me-

njavamo skupine iz 3 križnih stebričkov in 4 zračne petlje (prvi stebriček vsake skupine naredimo okoli zračnih petelj naslednjega stebrička). Na vogalu uporabimo za zadnji križni stebriček ene stranice zračne petlje prvega izmed obeh vogalnih stebričkov. Nato naredimo na vogalu 4 zračne petlje in 3 pahljacaste skupine stebričkov (kakor v prvi vrsti) okoli zračnih petelj srednjega stebrička.

3. vrsta: 1 gosta petlja okoli zračnih petelj križnega stebrička, dvakrat izmenoma po 3 zračne petlje in po 1 gosta petlja okoli zračnih petelj naslednjega križnega stebrička, 6 zračnih petelj, nato od začetka dalje neprenehoma ponavljamo. Na vogalu napravimo (po narisku) med gostimi petljami po 7 zračnih petelj.

4. vrsta: Kakor tretja vrsta in kvačkamo goste petlje vselej na goste petlje.

ROBEC S KVAČKANIMI ČIPKAMI.

(Slika H 7135 C.)

Na odmerjenem kosu batista naredimo najprej širok rob z votlim šivom in ga obkvačkamo z gostimi petljami. Na te goste petlje kvačkamo potem čipke, ki so pet vrst široke, takole:

1. vrsta: 10 gostih petelj v zaporednih 10 petelj (vbadam vedno skozi oba vodoravna člena vsake petlje), preskočimo približno 4 goste petlje z 8 zračnimi petljami, 3 navadni stebrički v naslednjo gosto petljo, preskočimo spet približno 4 goste petlje z 8 zračnimi petljami, nakar od začetka dalje ponavljamo. Na vogalu preskočimo pred 3 stebrički in za njimi samo po 2 petlji.

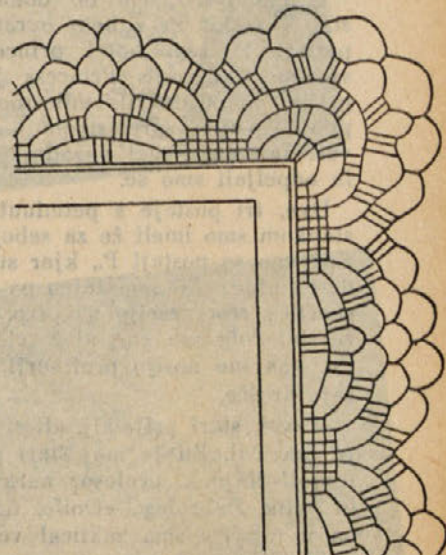
2. vrsta: Naslednjo gosto petljo preskočimo, 8 gostih petelj v naslednjih 8 gostih petelj, 8 zračnih petelj, 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj pred skupino stebričkov, 7 zračnih petelj, 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj za skupino stebričkov, 8 zračnih petelj. Zdaj od začetka dalje ponavljamo, na vogalu delamo po narisku.

3. vrsta: Naslednjo gosto petljo preskočimo, 6 gostih petelj v naslednjih 6 gostih petelj, 8 zračnih petelj, 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj pred naslednjo skupino stebričkov, 7 zračnih petelj, 1 gosta petlja okoli naslednjega loka iz zračnih petelj, 7 zračnih petelj, 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj za naslednjo skupino stebričkov, 8 zračnih petelj. Nato od začetka dalje ponavljamo, na vogalu pa naredimo (po narisku) zaporedoma 3 skupine stebričkov, ki so ločene med seboj s 7 zračnimi petljami.

4. vrsta: Naslednjo gosto petljo preskočimo, 2 gosti petlji v naslednji 2 gosti petlji, 7 zračnih petelj, 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj pred naslednjo skupino stebričkov, dvakrat izmenoma po 9 zračnih petelj in po 1 gosta petlja okoli naslednjega loka iz zračnih petelj, še 9 zračnih petelj, 3 navadni stebrički okoli zračnih petelj za naslednjo skupino stebričkov, 7 zračnih petelj. Nato od začetka dalje neprestano ponavljamo, na vogalu pa kvačkamo po prvi skupini stebričkov dvakrat zaporedoma po 9 zračnih petelj in po 2 skupini stebričkov okoli naslednjega loka iz zračnih petelj in naredimo pri tem med dvema skupinama 7 zračnih petelj, potem napravimo 9 zračnih petelj in drugo skupino stebričkov vzorčnega lika.

5. vrsta: To vrsto pričnemo z novo nitjo in kvačkamo: 3 navadne stebričke okoli zračnih petelj pred naslednjo skupino stebričkov, trikrat izmenoma po 10 zračnih petelj in po 1 gosto petljo okoli naslednjega loka iz zračnih petelj, še 10 zračnih petelj in 3 navadne stebričke okoli zračnih petelj za naslednjo skupino ter od začetka dalje ponavljamo. Na vogalu naredimo petkrat izmenoma po 10 zračnih petelj in po 1 gosto petljo okoli naslednjega loka iz zračnih petelj.

Ko so čipke narejene, jih narahlo polikamo.

Povečani narisek k robčku H 7135 C.

Ko sem dobil vabilo, naj vstopim v društvo «Nosačev», sem bil kajpak kot vladni svetnik državnih železnic malone užaljen. Mislil sem pač, da je to društvo postreščkov, ki nosijo potnikom prtljago. Potem pa so mi pojasnili, da gre za društvo takih mož, ki so jo vsaj enkrat že pošteno po nosu dobili in odšli z dolgim nosom. Takih priložnosti se pa uradniku, kakršen sem bil jaz, ne manjka.

Ob sprejemu v društvo sem utemeljeval svojo kvalifikacijo za vrednega člana takole:

«Saj veste, spoštovani tovariši, da sem bil nekaj časa v prestolnici vladni svetnik in kot tak tudi v načelstvu državnih železnic. To se pravi, da prav za prav nisem imel drugega dela, kakor ob prihodih in odhodih visokih potnikov prihajati v fraku na postajo ter pomagati najvišji gospodi v salonski voz ali iz njega.

Nekega lepega dne se je peljal prestolonaslednik na lov v svoj grad «Lovski rog», seveda «inkognito». S seboj je imel samo svojega puško-

nosca in se je vozil v kupeju prvega razreda, ki je bil zanj pridržan. To je bilo v četrtek; v ponedeljek nato pa sem bil že poklican v prinčevu palačo.

«Le pogum!» sem se bodril, preden sem vstopil. «Bo že kakol!»

«Gospod vladni svetnik,» je začel princ brez ovinkov, «iz svojega vojaškega življenja vem, da se rekrutom pokažejo njih predstojniki, da bi vedeli, komu morajo izkazovati čast. Prosil bi vas, da bi to uvedli tudi pri osebju državne železnice, da se ne bo več dogajalo to, kar se je včeraj pripetilo meni. Če uprava nima sredstev, da bi si omislila vsaj eno sliko članov vladarske rodovine, da bi železniški uslužbenci vedeli, koga imajo pred seboj, ji bom pa v ta namen sam podaril nekaj ducatov fotografij!»

Po tem uvodu sem ga moral strašno neumno pogledati, zakaj princ, ki ima smisel za humor, se je nehote nasmešnil.

«Torej to sem hotel samo povedati,» je nadaljeval veliko prijazneje. «Pa vedite še to, kaj se mi je prigodilo.

Sinoči sem se vračal z lova in sem na postaji N. N. vstopil v prazen voz prvega razreda, kakor navadno. Peron je bil zaradi izletnikov tako natrpan, da sem se težko prerinil. Komaj pa sem bil v kupeju, je sprevodnik odprl vrata, me debelo pogledal in rekel: «Tu je še prostora!» Osem kričeih ljudi — osem, vam pravim, jih je stlačil v moj kupe, ki je imel šest sedežev. Moji ugovori niso nič pomagali, sprevodnik pa je že izginil. No — na tisto enourno vožnjo bom še dolgo mislil! Moji sopotniki so bili vinskožidane volje in so razgrajali, kar se je dalo. Nasproti mi je sedel človek, ki je dajal duška svoji blaženosti s prepevanjem. Rdečega obraza, s klobukom na tilniku, je tulil neprestano isto pesem, ki je na koncu vselej izzvenela v juhuuuuu.

En vsakokrat, ko je prišel do juhuja, me je lopnil z obema rokama po kolenskih in me vprašal: «Al' nisem vesel dečko? He?» — In ko sem mu to brž potrdil, ker nisem hotel povzročati škandala, je pričel pesem iznova —

S
M
O
L
A

najmanj tridesetkrat. Sicer pa, gospod vladni svetnik, resno bi vas prosil, da poučite bolj svoje osebe, da se take reči ne bodo več dogajale!»

No, to bi bil torej že prav čeden nos, a prišlo je še nekaj boljšega. Najprej sem nekaj zajeceljal v opravičilo, potem pa sem ponudil spravo, češ da bom takoj odpustil tistega sprevednika.

«Še tega je treba!» se je glasil odgovor. «Ali res mislite, da bi me to zadovoljilo, če bi pognali iz službe moža, ki ni prav nič kriv, da ni bil boljše poučen? Niti ukora ne sme dobiti; samo poučite ga! Sicer pa bi tega niti ne omenil, ko bi se ne peljala jutri princesa, moja soproga, na morje. Rad bi jo obvaroval podobnega doživetja. Ženske so še bolj občutljive, kakor veste!»

Zdaj sem vedel vse in sem smel s svojim nosom oditi. Takoj sem vse potrebno ukrenil. Princesi sem dal pripraviti salonski voz in sem mislil, bog ve kako modro sem storil. Pa saj bi bilo vse v redu, ko bi jaz ne imel svojega 'konjička' — peklenskega hrošča iz vrste skarabejev.

Drugo jutro sem ob določeni uri stal v fraku in z belo ovratnico na postaji in sem hotel princeso celo spremiti do meje. Princesa je točno prišla, mi odzdravila milostno in stopila s svojim spremstvom v salonski voz. Jaz sem sedel v zadnji oddelek, in odpeljali smo se.

Dve, tri postaje s petminutnim postankom smo imeli že za seboj in blizali smo se postaji P., kjer stoji vlak deset minut. Bil sem žejen pa sem brž skočil v restavracijo na pivo. Tam je že stal dolg suh gospod z zeleno škattlo, kakršne nosijo profesorji, ki zbirajo hrošče.

«Pavel, stari prijatelj, ali si res ti?» je zakričal. Bil je moj stari prijatelj Rudolf Hajdek, profesor naravoslovja in velik 'kebrolog'. «Dolfe, ti? I, kaj pa ti tukaj?» sem zaklical ves vesel.

«Hrošče sem iskal.»

«Pa ne našel, kajne?»

Zdajci se je zbudil moj 'konjiček' — strast za zbiranje hroščev, čeprav sem jurist. Toda za svojega 'konjička' si izbere človek po navadi to, kar ni v nobeni zvezi z njegovim poklicem.

«Da nisem nič našel? Hoho, prosim. Tu, na naših tleh sem dobil hrošče, ki so čisto sorodni egipčanskim skarabejem! Hočeš pogledati?»

Seveda sem hotel. Z največjim užitek sem ogledoval hrošče in si naročil še eno pivo. Zunaj na peronu sem slišal zvonec — toda kaj mi mar železniških zvoncev, če imam sorodnika svetega egipčanskega skarabeja pred seboj.

Slednjič me je preplašil dolg, oster žvižg — pogledal sem na uro — tri sto rogatih! — bilo je že pet minut čez čas! Kakor da me je pičil skarabej, sem poskočil, dal Rudolfu roko in stekel na peron — vlak s princeso jo je že popihal — komaj sem ga še videl, kako je krenil za ovinikom.

«Mi smo mislili, da hočejo gospod svetnik tu ostati, pa smo spustili vlak po preteku odmerjenega časa naprej,» je odgovoril načelnik postaje na moje vprašanje.

No, saj sem zmeraj rekel, da se zgodi neumnost, če začno ljudje šele «misliti». Ampak povedati jim tega nisem utegnil. Hvala Bogu, da si zna vladni svetnik vedno pomagati — nekaj ostrih ukazov in čez pet minut sem že stal v fraku — površnik sem imel kajpak v salonskem vozu — zraven kurjača na lokomotivi, in smo se začeli hitro pomikati. V tistem trenutku pa priteče za nami načelnik postaje in nekaj kriči, česar nisem razumel. Zato sem samo zamahnil z roko in zaklical: «Dobro, dobro!» Med skrbmi za svoj vlak sem potem na to pozabil. Šele v bližini namembne postaje sem se spet spomnil in premisljal, kaj je bil mož neki hotel.

«Ali ste razumeli, kaj je rekel gospod načelnik, ko smo se odpeljali?» sem vprašal kurjača.

«I, sem, seveda sem razumel.»

«No, kaj je hotel?»

«Ha, vprašal je, kaj naj napravijo z vozom.»

«S kakšnim vozom?» sem vprašal nedolžno.

«I no, s salonskim, ki so ga odklopili,» je prijazno pojasnil, mene pa se je polotila strašna slutnja.

«Salonski voz? Kateri salonski voz?»

«Tisti, ki so se z njim pripeljali gospod svetnik. Mislili so, da ga lahko odklopijo, če se gospod svetnik ne pelje dalje, in ga pustijo na postaji, dokler ne pride prihodnji vlak za nazaj.»

Če bi vam rekel, da se mi je začela kri strjati v žilah, bi bilo to veliko premalo povedano. Bil sem brez duše. Ti ljudje odklopijo salonski voz s princeso vred, pustijo vlak naprej, a mene z lokomotivo za njim! In zakaj, zakaj? Ker sedim v restavraciji, občudujem hrošče in zavidam svojega najboljšega prijatelja zaradi njih.

Ne bom vam popisoval duševnega stanja do konca tistega dneva. Skratka — zaradi tehničnih ovir sem moral čakati cele ure na doseženi postaji. In ko sem se slednjič spet vrnil v P., so še čisto ponosno javili, da se je salonski voz odpeljal s tovornim vlakom nazaj v prestolnico. Seveda s princeso vred. In jaz niti zmerjati nisem smel, ker sem bil jaz vsega kriv. Jaz? Ne, hrošček je bil kriv, in v tisti strašni uri sem preklinjal njega in vse rilčkarje, pa mi še ni odleglo.

Kakor moker psiček sem se vrnil v prestolnico. V svoji sobi sem že našel pismo prestolonaslednika. Glasilo se je:

«Spoštovani gospod vladni svetnik! Ker se je moja soproga nepričakovano hitro vrnila v moje naročje, se vam moram zahvaliti za previdnost in za veliki aparat, s katerim ste uprizorili princesino potovanje. Zaradi tega je moja soproga svoj prihod v morsko kopališče za en dan zakasnila in je tudi mnenja, da bi bila ta čas lahko bolj in koristneje prebila izven salonskega voza. Zato si vas dovoljujem prositi, da z nami pri nadaljnjih potovanjih nikoli več ne ravnajte drugače kakor z drugimi potniki. To prošnjo podpirajo in opravičujejo dosežanje izkušnje.»

Adlersfeld-Ballestrem.

Pomanjkanje krpanca

«Moj Bog, kako pa naj zakrпам nogavice, če ni krpanca?» tarna obupana gospodinja, ko ji sosedja pove, da v njeni trgovini ni nič več dobiti krpanca.

Predvsem je važno, da se ne zbehamo. Pomisliti moramo, da je naša generacija že enkrat preživela svetovno vojno, ki je trajala cela štiri leta. Tudi tedaj je primanjkovalo in sploh zmanjkalo tega ali onega, pa smo le ostali živi, in svet se ni podrl. Taki časi napravijo ljudi iznajdljive. Nova pota in nova sredstva nam pomagajo iz zadrege.

Danes bi se radi pomenili z vami o krpancu. Res je, krpanca primanjkuje. Toda to še ni najhujše! Odslej bomo na nogavice pazili in, kadar bodo postale popolnoma nerabne, jih bomo na zgornjem koncu odparali in nitko navili v klobčič. Tako bomo dobili naj-

boljši in najtanjši krpanec! Tudi za barvo krpanca ne bomo v zadregi, ker nosimo navadno tanke svilene nogavice v isti barvi. Možu in otrokom pa zakrпamo nogavice z biserno prejico, ki je še povsod na prodaj. Običajne barve (rjavo, sivo) dobimo v raznih odtenkih. Biserna prejica je tudi dosti močnejša od krpanca, in krpanje gre hitro od rok.

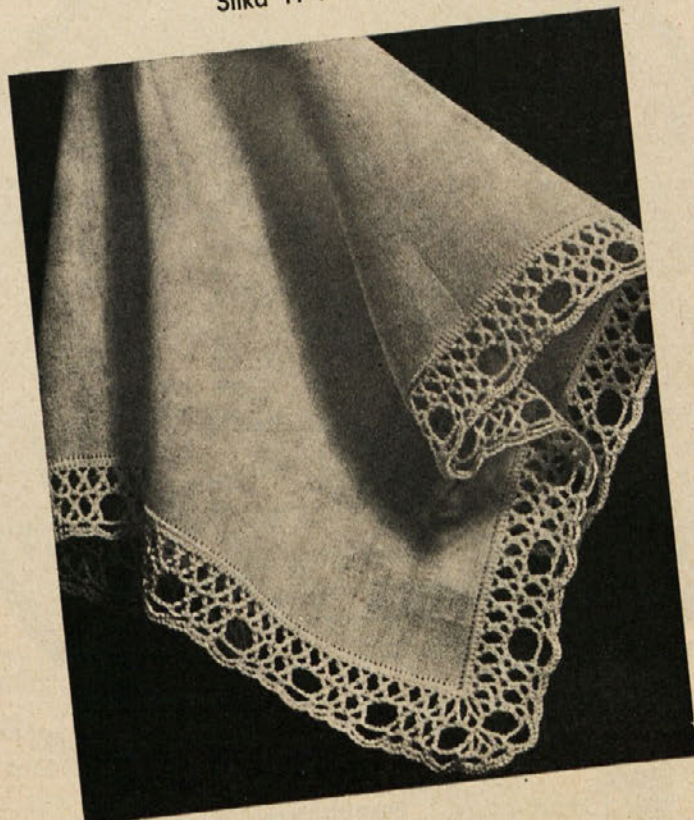
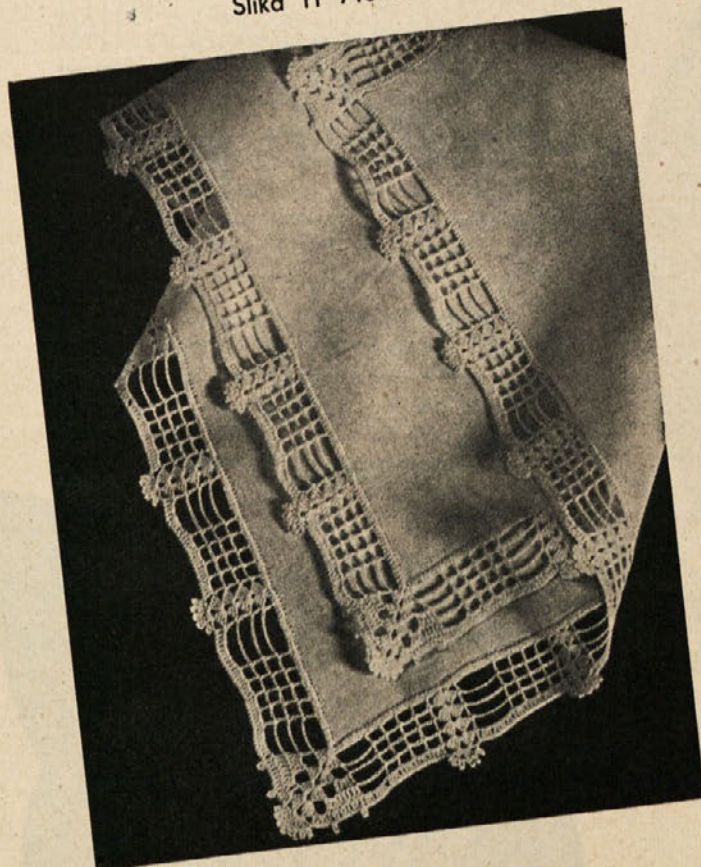
Hraniti moramo tudi otroške in moške nogavice. Če se ne dajo več podplesti, jih razparamo in uporabimo za krpanje drugih, manj poškodovanih nogavic. Doslej smo iz starih nogavic šivale krpe, odslej pa jih moramo hraniti za krpanec. S tem je vprašanje o pomanjkanju krpanca rešeno. Ko se boste sami prepričali, da smo vam prav svetovali, vas pomanjkanje krpanca ne bo več razburjalo!

Lepi robci

Slika H 7134 c

Slika H 7134 a

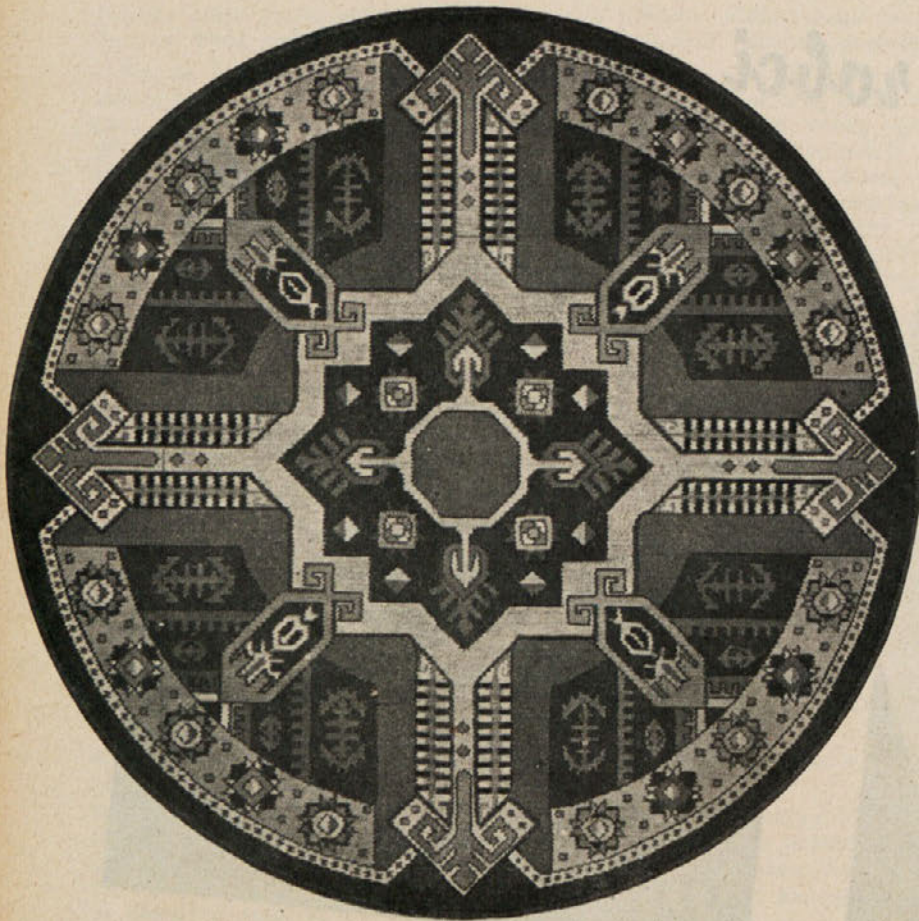
Slika H 7134 b

Slika H 7135

Kelimska in smirnska vezenina

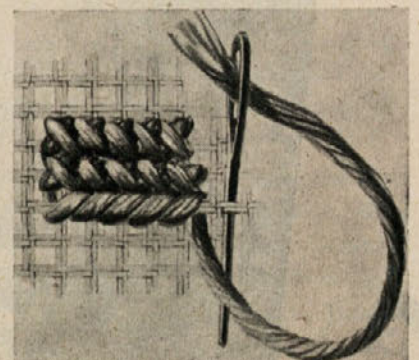
Slika H 6221

H 6568. Preproga z izvirnim vzorcem, ki ga lahko vezemo s križnim ali pa s smirnskim vbodom na kanevas z volno za preproge. Preproga je 2 m dolga in 153 cm široka. Narisek za cel vzorec, oznaka barv in pojasnilo, koliko volne potrebujemo od vsake barve, se dobi pod «Ultra» H 6568 za 24 dinarjev.

Slika H 6568

Slika H 6224

Narisek k blazini H 6224.

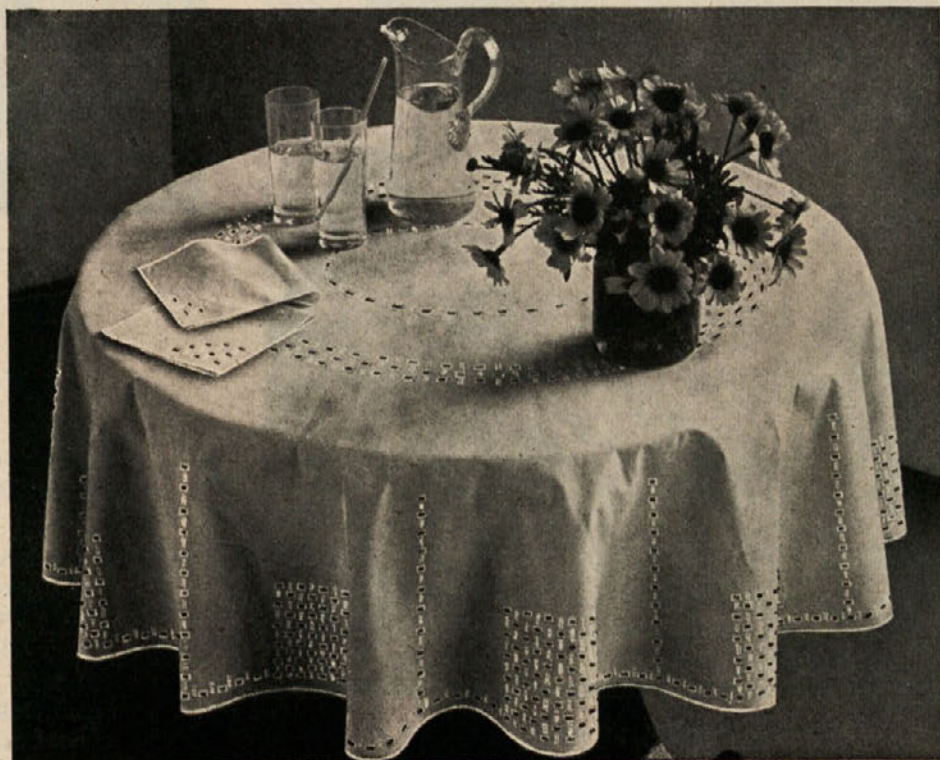
Znaki pomenijo:

- 1 = modra
- 2 = rumena
- 3 = rdeča
- 4 = siva
- 5 = golobjesiva
- 6 = peščenosiva

H 5962. Okrogel prt in prtiči iz tankega belega platna. Prt ima v premeru 180 cm, prtiči pa merijo 35×35 cm. Odlikanica za prt in za osem prtičev se dobi pod «Ultra» H 5962 za 72 dinarjev.

Slika H 5962

MODERNE BLUZE

z belim
vezenjem

Slika H 7027

Slika H 7025

Slika H 7026

H 7027. Preprosta bluza z ljubkimi vezenimi liki. Odlikanica «Ultra» H 7027 z vzorcem se dobi za 7 dinarjev.

H 7026. Elegantna bluza iz pralne svile bele ali pa kakršne koli nežne barve. Oba konca zavrtnika (šala) in zapestki so okrašeni z vezenimi liki. Odlikanica «Ultra» H 7026 z vzorcem se dobi za 7 dinarjev.

H 7025. Ljubka bluza z luknjičavim vezenjem. Odlikanica «Ultra» H 7025 z vzorcem se dobi za 7 dinarjev.

ZAKAJ JE NEBO MODRO?

Janezkovi starši so sedeli nekega dne takole proti večeru z otrokom in nekim prijateljem na vrtu. Pili so kislo vodo in delali načrte za počitniško potovanja. Mati je sanjavo zrla proti nebu. Kar tako mimogrede je izgovorila opazko o modrem nebu.

Takoj se je Janezek oglasil: «Mama, zakaj je nebo modro?»

«Naj ti očka to pojasni!»

«Očka, zakaj je nebo modro?»

Očka se je ravno zabaval s prijateljem. Nekoliko nejevoljen se je ozrl in rekel svoji ženi: «Pojasni vendar otroku, zakaj je nebo modro!»

Mati je nekoliko premislila, potem pa je začela pripovedovati o angelčkih, ki imajo nalogo, da barvajo nebo modro.

Očka, ki je na pol poslušal, je bil skoraj jezen. Le kako je mogoče tako neumno pojasnjevati? — Najbolj početna načela vzgojeslovja se na ta način podirajo. Štiriletnemu otroku je treba vendar dajati takšna pojasnila, ki so docela resnična.

«No, potem mu pa ti razloži!» je rekla žena.

Očka se je odkašljal. «Hm, torej, Janezek — nebo sestoji iz zraka — razumeš?»

«Ne!» je odločno odgovoril Janezek, «nebo, to je nebeški šotor, in ta ni iz zraka.»

Očka je pogledal prijatelja in iskal pri njem pomoči: «Kajne, Rudolf, nebo se pravi samo v pesmi nebeški šotor, v resnici pa...»

«Tvoja razlaga je napačna,» je mrmral Rudolf in gledal proti nebu.

«Potem pa ti razloži, zakaj je nebo modro!»

Stric Rudolf je rekel nato: «Pojdi sem, Janezek! Vidiš, nebo je zelo, zelo daleč od tod, tako daleč, kakor morejo leteti aeroplani — veš, takšni pravi aeroplani s prav velikimi propelerji, ki delajo rrrrrr skozi zrak. In drugi mesec, ko se boste vrnili s potovanja, te bom vzel s seboj na letališče, tam boš...»

Stric Rudolf se je že zadovoljno muzal. Bil je zelo ponosen na to, da zna otroke odvrniti od neumnih in nerodnih vprašanj. Zdelo se je, da se Janezek že veseli na to, da pojde na letališče, vendar je kar nenadejano spet vprašal: «Stric Rudolf, zakaj je nebo modro?»

Zdaj se je muzal očka. Mati se je že glasno smejala.

Stricu Rudolfu se je nakremžil obraz. Sklenil je, da bo presenetil Janezka z znanstveno razlago.

«Torej, poslušaj, Janezek: atmosfera, to je iz zraka sestoji plašč, ki zemljo...»

«Ti, povej no,» je ugovarjal očka, «kakšen red si prav za prav imel v fiziki?»

«Dober red, ampak ti si imel gotovo slabega, zakaj vprašanje o barvi zraka ne spada v fiziko.»

*

Dve uri nato.

Na mizi ležita dva snopiča leksikona in več šolskih knjig, ki jih je imel očka, ko je šel hodil v šolo. In medtem ko očka vpije: «Atmosfera sestoji iz 80 odstotkov dušika in 20 odstotkov žlahtnih plinov, vodene pare in ogljikove kisline...», udari stric Rudolf s pestjo po mizi, da so se zamajali kozarci:

«To, kar ti praviš, to je tako imenovana troposfera, medtem ko je stratosfera predmet moje debate, in ko bi bil tudi jaz tako neveden kakor ti...»

*

V kotu sedi mama z Janezkom in po tihem razlaga:

«... in vsak večer, kadar gredo pridni otroci v posteljo, priletijo angelčki ven, ti imajo velike, velike lonce, polne barve, in velike, velike čopiče iz čistega zlata in gredo na delo ter pleskajo in pleskajo...»

Zdajci Janezek zazeha: «Mama, jaz bi šel rad v posteljo...»

OTROŠKI SMEHLJAJ

Otroški smehlaj mi je danes razjasnil pust, meglen dan.

Hodila sem, zatopljen v misli, ki so me utrujale in žalostile. Golo drevje je molelo v meglo, nobena ptičica se ni oglasila.

Ob poti pa se je igral otrok.

Z žlico je zajemal vodo iz deževne luže in jo zlival v majhno, pestro po-barvano vedrico.

Nesmiselno, brezkoristno početje, boste rekli.

Gotovo za nas odrasle ljudi.

Otroku pa je bilo to važno, zelo važno.

In kdo bi mogel reči, ali niso v srečo otroka, ki se je nesmiselno in brezkoristno udejstvoval, v tistem trenutku cvetela čustva, ki so bila ostroumnejša in v nekem višjem smislu koristnejša, kot vse naše pehanje za zlatom in zakladi?

Toda modrujem, pa tega nisem hotela.

Hotela sem le povedati, da se je otrok hipoma, ko je čul moje bližajoče se korake, ozrl in se mi nasmehljaj.

To se velikokrat zgodi in nič ne pomeni, bodo odgovorili tisti modri, ki vse vedo, le tega ne, kar je važno in odločilno, namreč vsega tega, kar zadeva srce, dušo.

In ta smehlaj je zadel srce, dušo.

Vzvetel je kakor roža.

Zvenel je kakor tolažilni večerni zvon.

Otrok se mi je moral v tem trenutku nasmehljati, čisto preprosto zato, ker sem bila žalostna, in ker me je hotel razveseliti.

Nič drugega na svetu bi me ne bilo moglo tisto uro razveseliti. Otroški smehlaj pa me je.

Pobožala sem otroka, in potem se je igral naprej.

Odhajala sem, skrivajoč otroški smehlaj kakor najlepši dragulj v zakladnici srca.

H. G.

G. J. Schmidt: Studije otroških glav

Kakšen bo Vaš otrok?

Danes, ko se toliko govori o čisti rasi in o vprašanju dednosti, bo gotovo vsakogar zanimalo, kaj vse lahko otrok podeduje od svojih staršev. Dedično vprašanje igra danes veliko vlogo v proučevanju raznih bolezni.

Ocenite najprej samega sebe! Kdo Vam je pomagal, da ste postali to, kar ste? Kaj ste dosegli sami? Kaj lahko od Vas podedujejo Vaši otroci?

Z mnogimi zdravniki sem govoril o tem vprašanju. Knjiga «Podedovanje», ki jo je izdal znameniti profesor J. B. S. Haldan, daje odgovor na vprašanja, ki zanimajo vsakega roditelja.

Sin ali hčerka?

Spol otroka se določi že pri spočetju samem. Zavisi pa le od očeta in ne od matere. Otrok, ki mora postati deček, se v nobenem primeru ne spremeni v deklico ali obratno.

Navadno se misli, da se rodi več fantkov kakor deklic zato, ker so dečki močnejši in lahko lažje prenašajo proces spočetja, kakor deklice. To pa je popolnoma zgrešeno.

Kajti dečki so po naravi dosti slabotnejši od deklic. Veda danes lahko dokaže, da se rodi več dečkov zato, ker jih je tudi več spočetih. Priroda stremi namreč za tem, da je na svetu število mož enako številu žen, in jih zato tudi ustvarja v večjem številu. Kajti v detinstvu umre dosti več dečkov kakor deklic; zato je treba tudi ustvariti rezervo mož, da bi ljudski rod ne izumrl.

Čim sposobnejša je žena, da postane mati, tem več ima tudi možnosti, da rodi moško dete. Toda to se vnaprej nikakor ne more trditi. Umrljivost moških embrijev je skoraj za 50% večja od umrljivosti ženskih. Zaradi tega ima mati tem več možnosti, da rodi moško dete, čim bolj je zdrava.

Oči otrok.

Z nekaterimi izjemami lahko vsakdo že vnaprej določi barvo oči svojega še nerojenega otroka. Zato morate pregledati barvo svojih oči in oči svojega zakonskega druga, oči svojih in njegovih staršev in prav tako oči svojih otrok, če jih že imate.

Če ima žena temnorjave ali črne oči in ima temne oči tudi vsa njena rodbina, potem bo imel otrok temne oči ne glede na barvo oči njenega moža.

Če imata mož in žena temne oči in so v rodbini moža člani s svetlimi očmi, potem bo imel otrok verjetno rjave oči.

Če ima žena sive ali zelene oči, njen mož pa sive, zelene ali modre, bo imel otrok modre, sive ali zelene.

Ako imata oba roditelja modre oči, bo imel tudi otrok modre, samo nekoliko svetlejše.

Ima li eden izmed obeh staršev velike oči, bo imel take najbrže tudi otrok. Če pa eden od roditeljev škili, ni treba, da bi škilil tudi otrok, razen če so tudi v rodbini zakonskega druga škilasti člani.

Ako ima eden izmed staršev dolge trepalnice, jih bo imel skorajda tudi otrok.

Barva las.

Če ima eden izmed roditeljev temne lase (črne ali rjave) in so tudi vsi člani rodbine temnolasi, bodo tudi otrokovi skoraj gotovo temni ne glede na barvo las drugega roditelja.

Če se mož ali žena temnih las poroči z osebo, ki ima isto barvo las, bodo tudi njuni otroci verjetno temnih las, pa čeprav so v njuni rodbini tudi svetlolasi člani.

Ako se mož rdečih las poroči z rdečelasko, bodo imeli njuni otroci brčkone rdeče lase. Če se rdečelaska poroči s plavolascem, bo imel otrok lahko rdeče, svetlorjave ali plave lase. Vse tri barve so enako mogoče.

Če ima eden izmed roditeljev rdeče lase, drugi pa temne in so v njegovi rodbini tudi plavolasi, potem bo otrok temnih, rdečkasto rjavih ali rdečih las.

Ako so lasje enega izmed roditeljev temnoplavi, a drugega svetloplavi, bodo imeli tudi otroci verjetno svetloplave. Lahko pa se tudi zgodi, da bo otrok rdečelas, če so v rodbini enega izmed obeh staršev tudi rdečelasi člani.

Če sta oba roditelja svetloplavih las, bodo tudi otroci svetlolasi, vendar bo barva nekoliko temnejša.

Valoviti lasje.

Ako imate vi in člani vaše rodbine valovite lase, bodo tudi glavnice vaših otrok kodrolase, ne glede na to, kakšni so lasje vašega zakonskega druga.

Izjema se lahko zgodi samo tedaj, če ima drugi roditelj čisto tanke, mehke in ravne lase, ki so večinoma redki.

Če imajo starši ravne lase, bodo imeli tudi otroci ravne.

Komu bo otrok podoben?

Na to vprašanje se ne more odgovoriti z nekoliko besedami. Imamo pa podobna pravila za poedine črte obraza in vi lahko te sami povežete s pravili, ki smo jih omenili za barvo las in oči.

Vzemimo na primer nos:

Če imata oba roditelja isti tip nosu, bo imel otrok, ko bo dorastel prav takega. Ako pa ima eden izmed staršev širok, dolg ali sploh izredno oblikovan nos, drugi pa navadnega, bo otrok podedoval izrednega.

Če se je v vaši rodbini med generacijami pojavljala isti tip nosu, potem bo s 50% verjetnosti imel tudi vaš otrok isti tip nosu.

Ako ima eden izmed roditeljev velika ušesa, bo gotovo imel taka ušesa tudi otrok. Isto lahko rečemo o debelih ustnicah.

Če so starši visoki, bodo takšni tudi otroci. Če pa je eden izmed njih velik, drugi pa majhen, potem bo otrok najbrže majhne postave.

Lepota.

Še nekaj zanimivih podatkov o tem, kakšni so lahko vaši otroci.

Če imata mož in žena ravne, plave lase in modre oči, bodo imeli tudi njih otroci enake lase in oči.

Ako pa imata i mož i žena temne, valovite lase in temne oči, lahko otroci predstavljajo pet različnih tipov: od plavih las in modrih oči do modrih oči in ravnih, temnih las.

Če ste lepi in je tudi vaš mož lep, nikar ne mislite, da bodo tudi otroci lepi in bodo na lepotnih tekmovanjih dobivali nagrade!

Nasprotno, lahko so celo grdi.

Vzemimo sledeči primer: Oče je črn, kodrolas, velikih, temnih oči, lepo oblikovane brade in lepih ust, mati pa valovitih plavih las, modrih oči z dolgimi trepalnicami in lepih ust. Njun otrok bo imel ravne, medle, rjave lase, majhne, neprijetne, zelene oči in preveč razvite zobe.

Kakor vidite, lahko prenesejo starši na otroka prav tiste poteze, ki njim manjkajo. Toda ne razburjajte se, saj to se ne zgodi vselej!

Dominantne poteze.

Če ste pazljivo prečitali vse, kar smo doslej povedali, boste videli, da je predvsem potrebno sledeče: ako želite spoznati, kakšen bo vaš otrok, potem morate dobro proučiti svojo rodbino in rodbino svojega zakonskega druga. To se pravi, najti morate v svoji rodbini **dominantne** lastnosti, kakor so na primer: temne oči, valoviti lasje, dolg nos itd.

Glede oči velja osnovno pravilo, da temne barve vedno prevladujejo svetle. Ljudje, ki imajo modre oči, ne smejo misliti, da bodo otroci podedovali barvo njihovih oči. Navadno namreč vse druge barve prevladujejo modro.

To pa je zato, ker so modre oči tako rekoč brez barve. Gornja površina zenice sploh ni modra. Modra barva oči je le navadna iluzija, kakor je iluzija sinja barva

neba. To je samo posledica lomljenja svetlobe v drugih delih očesa.

Zaradi tega imajo tudi novorojenčki modre oči.

Kaj vse lahko otrok podeduje?

Kako morejo starši poteze svojega obraza in barvo oči in las prenesti na svojega otroka?

Vsako človeško bitje začne svoje življenje kot stanica, ki sestoji iz 48 neizmerno majhnih delcev, katere imenuje veda hromozome.

Tako oče kakor mati dasta otroku po 24 hromozomov. Vloga očeta pri spočetju otroka je samo v tem, da mu preda svojih 24 hromozomov.

In čeprav služi mati kakor neke vrste »inkubator«, tudi ona ne more dati otroku več kakor oče.

Otrok ima torej 48 hromozomov, ki vsebujejo vse, kar more otrok podedovati. Vse drugo pa zavisi od otroka samega in od okolice, v kateri živi.

Foto Jos. Pogačnik

Srečen otrok

POT DO USPEHA

Dale Carnegie:

Ljudi je treba prepričati

(Nadaljevanje.)

Pusti, naj drugi sodeluje — in odločil Ali Vas ne veseli bolj, če sami kaj odkrijete, kakor če Vam kdo drug prinese dobro misel kar na krožniku? Ali ni veliko boljše, če drugemu samo nekaj predlagate in mu potem prepustite, da si o tem sam ustvari svojo sodbo?

Nihče izmed nas nima rad, če mora venomer sprejemati predpise in navodila, kako naj ravna. Nasprotno — mi vsi želimo, da bi se nas vprašalo po naših željah. Hočemo, da ljudje, če hočejo kaj od nas, tudi upoštevajo naše želje in naše nazore.

V nekem velikem mestu so nameravali razširiti bolnišnico in opremiti z najnovejšo rentgensko napravo. Doktorja L., ki je načeloval rentgenskemu oddelku, je oblegovalo toliko prodajalcev rentgenovih aparatov, da mu je bilo to že mučno. Vsak je svojo napravo poveličeval in v zvezde koval.

Eden izmed njih pa je bil spretnejši od svojih kolegov. Vedel je namreč nekaj več o tem, kako je treba ljudi prav prijeti, kakor drugi. In ta mož je pisal doktorju L. pismo nekako te-le vsebine:

Naša tovarna je šele nedavno izdelala novo vrsto rentgenove naprave. Naprava — to moram izrečno poudariti — še ni tako popolna, kakor bi jo mi radi imeli. Mi to dobro vemo in bi jo radi primerno preoblikovali. Bil bi Vam torej zelo hvaležni, če bi si Vi hoteli napravo o priložnosti ogledati in nam potem sporočiti, kako bi jo mogli za Vaše namene še izboljšati. Ker nam je znano, kako dragocen je Vaš čas, Vas prosimo, da bi Vam smeli poslati naš avto, ki Vam je vsak čas na razpolago.

«Bil sem nekoliko osupel, ko sem prejel to pismo,» nam je rekel doktor L. «Bil sem presenečen, hkrati pa mi je to godilo. V moji praksi se mi ni še nikoli zgodilo, da bi se bil kak fabrikant rentgenskih aparatov obrnil name za svet, in ne morem tajiti, da mi je to dobro delo. Takrat sem imel vsak dan obilo dela do poznega večera, pa sem se rajši odrekel nekemu sicer zelo lepemu povabilu, samo da sem si mogel ogledati tisto rentgensko napravo. Čim bolj sem jo študiral, tem bolj mi je ugajala. Nihče ni doslej poskusil, da bi mi takšno napravo prodal. Zato sem se sam čutil kupca — v imenu bolnišnice seveda. Bil sem sam tisti, ki se je prepiral o odlični kakovosti naprave in jo tudi naročil za bolnišnico.»

Nikomur ničesar ne vsiljujmo, temveč pustimo, naj vsak sam voli in izbira.

Pa še nekaj si zapomnite! Tisti drugi nima — recimo — prav, toda tega ne bo hotel uvideti. Nikar mu ne očitajte, da nima prav. Poskušajte ga razumeti. Drugi ima namreč zmerom svoje vzroke za svoje po-

čtenjanje, in zaradi tega gre vedno samo za to, da izvemo te vzroke. Pošteno se vprašajmo: «Kaj bi jaz čutil, kako bi bilo meni, če bi bil na njegovem mestu?» Zakaj samo tako, da pridemo stvarjem na dno, še izognemo zmotam in razočaranju.

Preden sodite ali kaj storite, pustite, da preteče medtem nekaj časa, da ste si potem čisto na jasnem, kako veliko je zanimanje v primeri z zanimanjem druge osebe na tujih zadevah. Pojasnite si, da čuti na vsem svetu vsak v tem oziru prav tako kakor Vi. Potem boste spoznali, da imamo pri ljudeh samo tedaj uspeh, če gledamo na stvari z njihovimi očmi.

Preden komu kaj očitamo, pomislimo, kako bi mi ravnali, če bi bili na njegovem mestu. Tri četrtine vseh ljudi, ki jih srečate v življenju, potrebujejo toplote in naklonjenosti. Privoščite jim toplo besedo in pokažite, da ste jim naklonjeni, pa Vas bodo radi imeli in Vam bodo za to hvaležni.

Slavnega pevca Šaljapina morda vsi poznate. Nekoč je prirejal koncerte v Ameriki. Njegov impresarij (podjetnik in vodja koncertov, umetniških prireditev itd.) pripoveduje:

«Šaljapin je bil kakor razvijen otrok; bil je pravi vrag v vsakem oziru, tako da je bilo težko z njim izhajati. Popoldne pred svojim nastopom v operi mi je telefoniral in mi dejal: »Počutim se strašno slabo. Moje

grlo je kakor strgalnik; čisto nemogoče je, da bi drevi pel.« Mislite, da me je to spravilo iz ravnotežja in da sem se takoj začel z njim pričkati in mu očitati? Nikakor ne, zakaj znal sem ravnati z umetniki. Takoj sem šel v Šaljapinov hotel, da bi ga na vse mogoče načine tolažil. »Kako mi je žal, kako me to boli,« sem mrmral žalostno. »Seveda ne morete peti. Predstavo moramo takoj odpovedati. To Vas bo sicer veljalo nekaj tisoč dolarjev, toda za človeka, ki je tako slaven kakor Vi, ni to nič!«

In potem mi je Šaljapin z vzdihom pripomnil, da bi bilo morda bolje, če bi se jaz pozneje še enkrat pri njem oglasil — morda ob petih, morebiti mu bo takrat že boljše.

Okrog petih sem se torej vrnil in sem ga spet globoko pomiloval. Spet sem hotel predstavo odpovedati, in spet mi je Šaljapin začel tarnati, češ da bi bilo dobro, ako bi jaz prišel čez eno uro spet k njemu. In o pol osmih mi je dejal, da bo nastopil, toda samo pod pogojem, če stopim pred zavese opere in oznamim občinstvu, da je Šaljapin prehlajen in zaradi tega slabo pri glasu. Slovesno sem mu to obljubil, v resnici pa niti mislil nisem na to, saj sem dobro vedel, da lahko samo na ta način spravim velikega pevca na oder.»

Če hočete torej na druge ljudi vplivati, se vživite v njihove želje in storite, kakor da Vam je vse na tem, da bi jim te želje izpolnili!

(Se bo nadaljevalo.)

D·E·L·O - N·A·Š·E V·E·S·E·L·J·E

Ne morem si prav misliti, kaj je »dolgčas«. Pojem »dolgčas« je znak pomanjkanja inteligence, in človeka. zlasti pa ženo, ki more pri vseh lepih nalogah lahko reči, da ji je dolgčas, lahko imenujemo strašno neomikano in neizobraženo. Nobeni ženi v pravem pomenu besede, pa naj bo intelektualka ali pa preprosta gospodinja in mati, ne more biti dolgčas, in če ji je vendarle in ne ve, kaj bi s časom, ter hodi po kavarnah in nadleguje znanee z obiski, potem to ni prava žena, kakršnih danes potrebujemo, temveč mehkužno, polovično bitje. Da bo imelo naše življenje smisel in cilj, moramo imeti vsi svoje delo. Samo v delu lahko najdemo pravo zadovoljstvo in pozabo vsega, kar nas v življenju boli. V delu imamo uspešno izrabo svojega časa, svojih zmožnosti in telesnih moči, le v delu pravilno preživljamo svoje življenje. Kaj bi bili brez dela? Kako pustiti in prazno mora biti življenje komodne, lene žene, ki noče imeti nobenega dela! Kako ponižujoč je na primer občutek žene, ki gledajo njenemu možu raztrgane nogavice iz čevljev! Ali ima žena, ki trdi, da nima doma nobenega dela, brezhibno zakrpane vse nogavice, ali ima vaša hčer-

ka čist ovratnik na obleki in vaš deček vse gumbe pri hlačah? Ali nimate doma nikjer perila z raztrganimi čipkami? Ali bi ne bilo treba presaditi cvetlic? Ali polikati obleke itd.? Ali bi ne bilo prav, če bi odgovorili na pisma, si prečitali časopis ali dobro knjigo, da bi si obogatili in razširili svoje duševno obzorje? No, vidite, takih in podobnih del se najde sto in sto. Vsaka marljiva žena hoče, da bi imel dan ne štiri in dvajset, ampak osem in štirideset ur, pa bo imela vedno dovolj dela, ker plete, šiva, kuha, pospravlja, se uči z otroki, in ko vse to opravi, si najde še zmeraj dovolj časa, da malo morda potelovadi, obiše razstavo ali predavanje, se pogovori z možem o sodobnih dogodkih, gre z otroki na sprehod ali v gledališče in se izobražuje s čitanjem dobrih knjig.

In verjemite mi, da ima žena, ki vse to zmore, v resnici še dovolj prostega časa, ker je inteligentna žena, ki vidi v delu smoter življenja, ne pa oviro, in ki delati hoče. Samo tiste, ki praviho iz gole komodnosti, da za to in ono nimajo časa, se pri vsem tem dolgočasijo in so slabe volje. To je razumljivo, zakaj samo od dela imamo lahko pravo veselje, ki je hkrati veselje do življenja. Sr.

Kadar

SE DEKLE MOŽI

Kaj darujemo mladoporočencem

Nedavno sem obiskala neko «novopečeno» gospo. Vsa ponosna mi je razkazala svoj domek. Ko mi je pokazala poročna darila, sem kar obstrmela nad kupom porcelana in stekla. Same najrazličnejše potrebne, manj potrebne in tudi zelo, zelo malokdaj potrebne jedilne garniture. Najmanj tri so bile menda za čaj, dve za črno kavo, pet za likerje, pa za vino, za pivo itd., itd.

«Za božjo voljo, saj imaš tega za celo trgovino. Kdo ti je pa tako nanosil?»

«Sorodniki in prijateljice. Skoraj ne vem, kam bom vse to spravila in kdaj bom vse to rabila, tudi ne...»

Opazila sem, da mlademu paru manjka še to in ono. Koliko bolj bi bilo mladi ženi ustrezno, ko bi se bil kdo izmed darovalcev spomnil in bi ji namesto kavine garniture poklonil n. pr. stensko uro za kuhinjo ali pa morda električni likalnik, ki ga tudi še nima, kakor nima še nešteto drugih potrebnih reči.

Toda takšna je pri nas pač stara navada, da darujemo mladoporočencem najrajši kakšno kavino garnituro. Temu sicer ne ugovarjam, ker je kavina garnitura tudi potrebna, toda darujmo jo le, če trdno vemo, da je mladi par še nima ali jima ne misli kdo drug darovati. Če pa tega ne vemo ali nismo o tem popolnoma prepričani, se pa rajši odločimo za kakšno drugo praktično darilo. Najbolj pametno pa je, da se najprej vsi sorodniki in prijatelji mladega para med seboj dogovorijo, kaj misli kdo pokloniti. Le tako bodo mogli darila res praktično izbrati, s čimer bodo znatno razbremenili mladoporočenca, kar dandanes v teh tesnih razmerah, v katere nas je potisnil čas, ni majhna reč.

Pri kupovanju nekaterih daril moramo misliti tudi na to, da se bodo ujemala s slo-

Lepa vaza ali moderna svetilka sta lepo darilo za vsako nevesto.

gom ali barvo stanovanjske opreme in sobne slikarije. Tako moramo na primer, če nameravamo mlademu paru pokloniti preprogo, senčnik za svetilko ali posteljno pregrinjalo, prej natanko poizvedeti, kakšne barve bo slikarija sobe in kakšna bo oprema, da se bo darilo z njo ujemalo.

In končno, kaj pa naj prav za prav darujemo? Tisto, kar ne bo našega žepa preveč obremenilo in bo mlademu paru res koristilo in ju razveselilo. Teh reči je pa toliko, toliko... Naj jih nekaj naštejemo? Samo nekaj...: dekorativna blazina za otomano ali kauč (seveda ročno delo), velika dekorativna stojča svetilka, mizna svetilka ali svetilka za nočno omarico, lepi izdelki iz keramike, originalna slika, preproga, stojalo za cvetlice, lepa sobna cvetlica, električni sesalec za prah, električni kuhalnik, zavese, platno za posteljnino itd., itd.

Samo dobro premislite, preštudirajte vse možnosti, potem se šele odločite za nakup. Vselej pa dajte prednost praktični pred lepotno vrednostjo darila. Čas, v katerem živimo, to brezpogojno zapoveduje!

Če je mlada gospa še nima, ji poklonite takšno lepo jedilno garnituro.

Na smrt obsojeni

Maxence van der Meersch:

Chambry se je peljal v avtu po dolgem drevoredu, ob katerem so stale stare lipe, ki jih je bila pozlatila jesen. Na desni so se razprostirale njive. Na levi se je vlekel neskončni, mračni zid jetnišnice.

Pred velikanskimi, z železom okovanimi vrati je ustavil vozilo, izstopil in pozvonil. Odprlo se je okence, zamreženo z gosto jekleno rešetko. Nekaj belega, nerazločnemu obrazu podobnega se je prikazalo zadaj.

— Odvetnik, je rekel Chambry.

Zaskripala so težka, tesna vrata. Vstopil je.

— Dober dan, gospod, ga je pozdravil ječar in zapahnil železne durce, ki so zašklepetale ko čeljusti.

Chambry je stopil čez dvorišče, podobno temnemu vodnjaku med visokim, mrkim zidovjem. Prišel je do druge rešetke in spet pozvonil. Na kraju dolgega hodnika se je prikazal drug stražar, ki ga odvetnik ni poznal, in prišel bliže.

— Odvetnik, je spet rekel Chambry skozi pregrajo.

— H komu prihajate?

— K Andriouxu.

— K obsojencu na smrt? Ali imate dovoljenje za sestanek z njim?

— Dal sem ga v vložišče. Obsojenčev zagovornik sem.

Ne da bi odprl, je možakar odšel po dolgem hodniku proti vložišču. Čez eno minuto se je vrnil, brez besede odprl odvetniku in spet zapahnil vrata za njim.

*

— No, kako je, ubogi prijatelj?

— Tako, gospod. Bo že.

— Še vedno pogumni?

— Saj sem vam že povedal, da mi je vse skupaj kaj malo mar. Če človek nosi za svoje ideje kožo na trg, nima pravice tarnati. Hotel je pač tako.

Bila sta sama v tesni celici. Chambry je odložil svojo aktovko na mizo. Andrioux, anarhist, prekuceh in prevratnež, velik, bled fant, upadlih lic in žarečih oči, je pohlepno vsrkaval dim cigarete, ki mu jo je poklonil njegov zagovornik.

Ta mladenič je ves gorel za idejo. Bil je eden izmed tistih navdušencev in privržencev, pri katerih sama teorija rodi dejanje.

Zapletel se je v političen atentat, ki se je tako posrečil, da je žrtev že naslednji dan umrla za posledicami dobljenih ran. In ker je sodišče hotelo ustraševati nezadovoljneže, je kar vse obtožence vprek obsojilo na smrt, ne da bi kaj prida raziskovalo odgovornost in dejansko soudeležbo posameznikov.

Andrioux je povzel:

— Dolgo je že od tega, kar sem se vdal v svojo usodo. Zdaj tudi v prošnjo za pomiloščenje nimam nobenega upanja več...

— Jaz pa nikakor še nisem obupal, o, tega pa ne!...

— Najrajši bi videl, da bi se kar takoj končalo, gospod. Zlasti če se lahko uredi tista nenavadna zadeva z doktorjem Priemsom. To bi bilo... To bi bilo imenitno, čudovito! Ali imate nova sporočila?

— Imam jih, je dejal Chambry.

— A! So dobra? Ugodna?

— E, niso!

V anarhistove poteze se je zarisala trpka osuplost.

— Tepeci! je zašepetal.

Zdaj je gledal, kako mu med prsti dogoreva cigareta, in mu ni bilo nič več mar, da bi jo kadil.

— Zakaj so odklonili? je povzel.

— Takoj vam povem, je odgovoril Chambry. Doktor Priems, kajne, je takoj, ko je izvedel, da želite žrtvovati svoje življenje v korist in prospeh medicine, prihitel k meni. Na moj nasvet in z mojim sodelovanjem je potem pisal državnemu pravdniku...

— Da.

— V svojem pismu je razložil, da ima mladega bolnika, ki bo kmalu umrl zaradi skrajne oslabelosti obistnih žlez. Prosil je, naj mu dovolijo, da bi vam, ker ste izrazili tako željo, živemu vzel eno vaših obistnih žlez in jo vcepil umirajočemu. S takim precep-ljenjem iz živega telesa je znameniti kirurg upal doseči popoln uspeh. In ker ste se vi tako velikodušno sami ponudili...

— Da! Da! Seveda! In kaj so na to odgovorili?

— Državni pravdnik je sporočil, da je to kratko in malo nemogoče. Zakaj če bi se operacija čudežno posrečila in bi vi s tem rešili življenje mlademu človeku, bi postali nekakšen junak..., ki bi se ne mogel več kaznovati...

— Torej nikakor ne smem postati junak, je bridko končal anarhist.

Molčala sta nekaj časa. Andrioux je še bolj bledel, in roke so se mu tresle.

— In tisti nesrečnež, je povzel, kateremu bi bil rešil življenje?

— Kaj hočete!

— Tega jim seveda še mar ni! Zanj to ni važno!

— Saj bodo vzlic temu poskusili.

— Kako?

— Ne vem... Doktor Priems je rekel... Morda... Morda kdaj pozneje...

Zapletel se je.

— Vas že razumem, je dejal Andrioux. Ko bom mrtev, kajne? Takoj potem, ko mi bodo odsekali glavo — bodo tvegali operacijo! E? Ali sem uganil?

— O, vi mislite torej, da...

— Seveda, gospod Chambry, saj sem vam že povedal, da sem vas razumel.

Skomignil je z rameni.

— To je bedasto! Pa bi bilo lahko tako lepo! Toda ne govoriva več o tem. Še eno cigareto vas prosim, gospod. Teh najbolj pogrešam tukaj. Pa hvala lepa kljub vsemu...

*

Ko je ostal Andrioux čisto sam v svoji celici, je sedel na posteljno stranico in se razjokal.

Torej ne bo mogel uresničiti niti svojih poslednjih sanj, da bi bil koristen, da bi nekomu rešil življenje. Če pa ga bo vendar rešil, bo to le po njegovi smrti, bedasto, skoraj proti njegovi volji, kakor se to godi živalim, ki jih žrtvujejo, ne da bi se tega zavedale

*Pomni: ko tvoj otrok doraste,
mora imeti zdrave zobe.*

Navadi ga pravočasno na
SARGOV KALODONT
proti zobnemu kamnu

in ne da bi mogle biti ponosne na svoje zasluge. Oskrunili bodo njegovo še toplo truplo in skušali potem storiti — slabše in z manjšim upanjem na uspeh, toda brez sodelovanja njegove volje — samo to, kar jim je prostovoljno ponudil, naj opravijo ob njegovem živem telesu.

— Nočejo, da bi bil junak!

V duši na smrt obsojenega se je zdaj vse zrušilo. Bil je bolj potrjen kakor na dan obsodbe. Že tedne je črpal iz tega svojega nenavadnega in navdušujočega načrta duhovno hrano, neko sladko pomirjenje, nekakšno zavest odrešenja.

— In ubožec bo nemara zaradi tega celo umrl! je pomislil.

Čudno, trpel je za nesrečnika, za tega nepoznanega bolnega mladeniča, o katerem sicer ni vedel ničesar, samo svoje življenje mu je hotel žrtvovati in ga s tem rešiti gotove smrti.

— Ubogi fant!

In njegove misli so se vrnile k operaciji, ki jo bodo izvršili navzlic vsemu — po njegovi smrti. Ali se bo posrečila? Ali bo košček še napol živega mesa, pravkar iztrgan iz njegovega mrtvega trupla, mogel vrniti življenje umirajočemu bolniku?

To je sedaj bistveno, drugega nič. Prav to si je bil želel, to je bila prava vsebina njegove prošnje državnemu pravdnistvu.

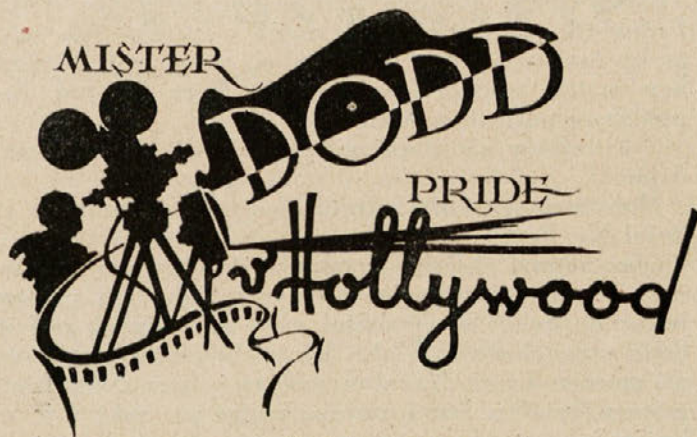
Biti koristen! No, to bo lahko kljub vsemu. Četudi ni vse po njegovi volji, koristen bo pa le! Kar nenadno je razumel vso ničemurnost in vso oholost, ki sta ga bili izpodbudili, da je ponudil svoje telo znatnosti. Zdaj se ju je popolnoma otrese. Služil bo, kakor služi telo živali — ne da bi to bilo po njegovi svobodni volji — dobro! Toda služil bo vendarle. Ali si je želel kaj več?

Prav v tem trenutku je Andrioux, ne da bi se tega zavedal, postal junak — s tem da se je odpovedal junaštvu... Oddolžil se je človeški družbi, katere zakonov nikdar ni hotel priznati.

«Kakšna čudna žival je človek...» je rekel odvetnik gospod Chambry.

Prevedel d'Artagnan.

Clarence Budington Kelland:

(Nadaljevanje.)

«Odkrito moram povedati, da sploh nisem čutil, da se vozim. Bil sem tako zaposlen s premišljanjem o naših poslih.»

«Da, da.» Sedel je, pritisnil na majhen vzvod pri pisalni mizi in rekel: «Naročil sem predjužnik v bungalovu Mr. Dodda.»

«Je pripravljen,» je rekel oster glas.

«Ali... ali imam, mislim, ali moram imeti bungalov?» je vprašal Atterbury.

«Seveda,» je odgovoril Quintain.

«Ampak jaz bi zares rajši... jaz sem navajen na pisarno. Jaz bi... mislim, da nočem bungalova.»

Mr. Quintain je nekoliko osupnil, pa je rajši preslišal Doddov protest. «Vaša privatna sprejemnica je takoj zraven,» je rekel. «Ali naj pogledava? Povabil sem nekoliko važnejših ljudi v vašem imenu na predjužnik.» Pogledal je na zapestno uro, okrašeno z diamanti. «Čakajo že.»

Quintain je odvedel Dodda v najlepše prostore v celi hiši, ki naj bi bili njegovo stanovanje. Bilo je prelepo, toda ne pisarna. Tam ni bilo aktov, ne seševalnih strojev, ne knjigovodij na visokih vrtljivih stoli. Ničesar ni bilo, s čimer bi se dalo delati!

Še preden je utegnil zastaviti nekaj vprašanj v pojasnilo, se je znašel v jedilnici in bil predstavljen trem gospodom, ki so imeli vsi na sebi športne srajce in široke hlače. Ozračje je bilo, kakor v zabavišču ali v morskem kopališču, ne pa kakor v predsedniški sobi družbe, v katero je občinstvo investiralo milijone dolarjev.

«To je,» je predstavljal Quintain, «Fuzzy Coe, odgovorni vodja naših B-filmov. Zraven — Zanin Di Banta, o katerem se lahko reče, da je največji režiser na svetu, in ta z rdečimi lasmi je Tom Potts, naš svetovalec za družabne odnose. — Gospodje! Mr. Dodd!»

Vsi so bili vznemirjeni, ko so ga videli. Vprašali so ga, zakaj se ni peljal z letalom na obalo. Spraševali so o golfu in o tem, ali je bil Joe Louis res tako v formi, kakor so pisali časopisi. Na nobeno teh vprašanj ni znal odgovoriti.

«Ves teden sem razdelil za vas,» je rekel Potts veselo. «Jutri popoldne boste igrali v Lakesidu golf z Di Banto in Raymondom Poirotom in z novim, angleškim igralcem, ki smo ga pravkar dobili... to je York Tudor.»

«Ampak... hm... jaz ne igram golfa,» je plašno odgovoril Atterbury.

Potts se za njegovo izpoved ni zmenil ter je nemo-teno nadaljeval: «In jutri zvečer boste na večerji pri Thelmi Cheri; vam na čast priredi družabni večer. Prihodnje jutro pojdete ob osmih v Lunch-Club, toda ne bo vam treba imeti govorov; ob dvanajstih bo majhen zajtrk, prideta Mac Burk in Nora Newton. Popoldne se peljemo v Malibu...»

Atterbury ga je energično prekinil. «In kdaj naj delam?»

Morate se seznaniti z ljudmi — važnimi ljudmi,» je dejal Mr. Potts.

«Jaz moram delati,» je odgovoril Atterbury in gledal obupano okrog sebe. «Ne vem, kako naj pridem tukaj do dela. Nisem prišel sem, da bi igral golf in hodil v zajtrkovalne klube. Jaz mislim, da v bungalovu ne morem delati. Navajen sem na pisarno. Študirati moram številk. Imeti moram knjige pri roki. Kje so knjige?»

«Poslovne knjige?» je vprašal Quintain. «Te bodo gori v upravnem poslopiju, če niso v New Yorku. Vidite, nekaj reči imamo tukaj, nekaj jih je pa tam.»

«Jaz moram imeti knjige pri sebi,» je rekel svoje- glavno Atterbury. «Morda me niste čisto prav razumi- meli. Jaz sem tu za banko. Najti moram, kako je to, da denar izgubljate, namesto da bi denar služili; in pa — temu moram napraviti konec. Vidim... hm... oprostite... zdi se, da je tu strašna zmešnjava. Banka želi, da to uredim. Prav nič se mi ne ljubi gledati ljudi in hoditi v družbo. Jaz hočem revidirati knjige!»

«O filmskem poslu ne morete iz knjig prav ničesar izvedeti,» je dejal Mr. Di Banta.

«Čisto gotovo lahko izvem, od kod prihaja denar in kje ostaja,» je rekel Atterbury. «Morebiti mi kdo izmed gospodov lahko pojasni, kako je to, da izgubljate denar.»

«Vzrok mora biti kriza,» je dejal Fuzzy Coe.

«Povedal vam bom —,» je odločno izjavil Atterbury, «kako je s tem. Lani ste izgubili več milijonov. Moji banki dolgujete dvajset milijonov. Naših dvajset milijonov je treba ali plačati ali pa zavarovati in zjam- čiti. Delničarji imajo pravico do svojih dividend. Za vsako svojo delnico so dali do sto dolarjev, zdaj pa stojijo na sedmih dolarjih.»

«Razumem vaše stališče, kar se banke tiče,» je rekel Quintain. «Toda publika je riskirala. Stavili so, da bodo zaslužili denar; če ga izgubijo, imajo pač smolo.»

«Vloga ni stava,» je odvrnil Atterbury.

«Prav tako kakor življenjsko zavarovanje,» je ugo- varjal Fuzzy. «Stavite, da boste umrli, družba pa stavi, da boste živeli. Pri tem sem se nečesa domislil — mi moramo dobaviti film 'Izgubljene duše'. Stoji na pro- dajnem seznamu za prodajalne družbe. Izpremenim torej naslov tega gangsterskega letalskega filma, ki ga ravno delamo, 'Umor v zraku'.»

«Ampak!» je rekel Atterbury osupel. «Ali je naslov 'Izgubljene duše' primeren za zgodbo, ki se je imeno- vala 'Umor v zraku'?»

«Poslušajte,» je dejal Fuzzy, «v začetku leta pro- damo prodajalnim družbam naših trideset, štirideset naslovov. Seveda filmi niso izdelani, kajne? Toda se- znam se mora prodati. Torej moramo dobaviti naslove. Če se naslov ne ujema, si lahko odjemalci belijo glave, kje je smisel skrit.»

«To se mi ne zdi jasno,» je odvrnil Atterbury.

«Tako je treba pač delati,» je dejal Fuzzy.

«Toda mislite si: tovarna za konzerve pošlje na pri- mer svojega potnika na potovanje, in ta se dogovori, da bo dobavil toliko in toliko konserv lososa. Tovarna vendar ne more dobaviti tega števila konserv z vku- hanim fižolom znotraj in napisom 'losos' okrog in okrog!»

«Mogoče,» je odgovoril Fuzzy, «ampak to je losos. Mi kupčujemo s filmi.»

«Moral,» je rekel Atterbury resno, «je morala pri vsaki kupčiji.»

Di Banta je pogledal na zapestno uro. «Cheri bo vse razbila na drobne kosce, če ne pridem tja,» je rekel kar tako mimogrede in se nasmehnil Doddu. «Čeprav bi rad z vami kramljal, Mr. Dodd — vendar moram na žalost delati.» Odrinil je svoj stol. «Privedi ga tja, k snemanju filma,» je rekel Potts. «Morebiti bo za- nimivo. Plesni prizor napravimo danes popoldne.»

«Jaz imam pa literaren razgovor —,» je pripomnil Quintain. «Macbetha hočem napraviti, s Poirotom v naslovni vlogi. Velika stvar. Od časa do časa mo- ramo dati kaj takega, kar spada v višjo umetnost. Dobi priznanje od literarnih ženskih klubov.»

«Morebiti gremo zdaj, Mr. Dodd,» je silil Potts. «Imamo še veliko dela.»

«Prosim,» je soglašal Atterbury.

«Recite Thelmi Cheri, da računamo z njo,» je dejal Quintain z nenavadnim poudarkom.

*

Cheri ni bila posebno dobre volje, ko je prišla Di Banti in Potts nasproti, toda Potts je s skrivno, za- povedujočo gesto prestrigel vse besede, ki jih je že imela na ustnicah.

Potts ji ni dal priložnosti za kakršne koli izjave, preden ni doumela položaj.

«Miss Cheri,» je naglo rekel. «Mr. Dodd — kakor veste, novi gospodar Colossala.»

Cheri mu je ponudila roko, ljubeznivo, toda ne toplo, in rekla s pohlevnim, globokim glasom, z izra- zom najčistejše aristokratske kulture: «Zelo me veseli, Mr. Dodd. Gotovo smo vsi prav veseli, da vas vidimo pri nas.»

«Gotovo, gotovo,» je odgovoril Atterbury nekoliko brez zveze. «Brez dvoma. Mislim, hotel sem reči — mi smo seveda vznemirjeni — hm. Vsekakor.»

RESNICA O ZDRAVJU

Enkrat ne jesti je boljše, kakor enkrat preveč.

*

Zakurjena spalnica ni zdravju v prid.

*

Kdor si je pokvaril želodec, hvali zmernost.

*

Ne priporočaj svojim znancem nobenega zdravila.

*

Več ljudi umrje zaradi lenobe, kakor pa zaradi dela.

*

Občutek bolezni je znak, da smo se zavedeli svojega notranjega ustroja; organi, ki jih čutimo, hočejo s tem svojega lastnika opozoriti.

*

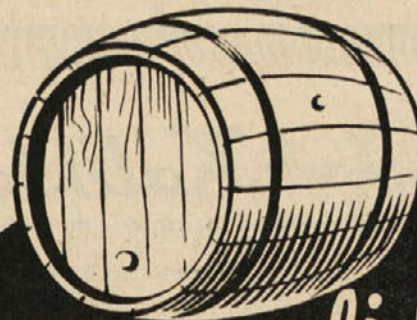
Hrana bodi vedno delu primerna!

*

Notranja sreča poživlja in podaljšuje življenje.

*

Dihaj zlasti pozimi skozi nos, ne skozi usta.

Prazno ali polno?

Tega na pogled ni mogoče uganiti!

Od zunaj tudi ni mogoče uganiti, ali ima jo zrna žitne kave v sebi samo žgano škrobovino ali praženi slad. Če je pripisano ime „Kneippova“, potem seveda kave ni treba natančneje preiskovati, ker smo lahko prepričani: da ima vsako zrnce v sebi dragoceno praženo sladno jedro, ki je tisto, kar daje kavi iz Kneippove visoko redilno moč, zrnati kavi podoben okus in polno aromo.

Kneippova SLADNA KAVA

Ni se zdržnila, temveč ga je začela obdelovati s spretnostjo dolgega izkustva. «Ne, poslušajte!» je rekla nežno. «Vi bi ne smeli tičati v upravi! Res ne! Nisem slutila, da bankir... tako...» Obtičala je v ljubki zadregi. «Jaz delam zmeraj neumnosti s svojo strašno odkritosrčnostjo — ampak zares! Po svoji zunanosti bi morali nastopati v filmu!» Očarljivo se je smejala. «Prihodnjič bom zahtevala, da vas dobim za partnerja!»

Atterburyja je obšlo neko čudno vznemirjenje, ne neprijetno, pač pa tako, ki ga je nekoliko strašilo. Vsekakor je še pomislil in se zavedel, preden je svojemu obrazu dovolil, da se sme tako nekako nerazumevajoče nasmehniti.

«Moje sedanje dolžnosti.» je odgovoril slavnostno, «bi ne dovolile takega načrta, tudi če bi se mogel premagati in se postaviti v filmu na ogled.»

«He!» je prišel glas od tam, kjer je bila kamera. «Kaj če bi prišli sem? Ubogo dekle se tukaj že kuha in se bo zdaj zdaj zgrudilo!»

Za trenutek je Miss Cheri pozabila, da je potomka dolge vrste Velikih Dam. Oči so se ji zožile in ustnice stisnile. «Naj se kuha,» je zabevskala. «Za to je plačana.»

Spet se je obrnila k Doddu in ga na pol od strani omamljivo pogledala. «Na žalost moram res na delo,» je rekla. «Bova že še govorila o tem, kajne? Priredim družabni večer za vas. Toda bom že tako uredila, da bova lahko dolgo kramljala.»

«Nikakor ne morem...» je začel Atterbury.

«Jutri zvečer, kajne?» je vprašala, obrnivši se k Pottsu in nato k Doddu. Iztegnila je ozko roko, ki ni še nikoli opravljala niti najmanjšega dela. «Odkar sem se osebno seznanila z vami,» je dejala, «komaj čakam, da boste jutri prišli. Saj me vendar ne boste pustili na cedilu?»

«Res bom... bom,» in hipoma so se raztopili njegovi trdni sklepi pod žarom lepih oči. «Zares,» je dejal, «z veseljem sprejemam vaše povabilo.»

«Krasno!» je rekla in se odzibala na podmornico, ki je tvorila prizorišče.

Videl je, kako je zavzela prostor, ki ga je bila držala zanjo Lester Plumm — «dvojica», ki ji je bila površno podobna. Seveda ni imela njene eksotične lepote, pa vendar nekaj od nje. Miss Plumm je vzdihnila, odšla čez zvijajoče se kače, se zgrudila na stol in si brisala obraz. Bila je samo nekaj korakov oddaljena od Dodd. Nekaj, menda vpljudnost, ga je nagnilo, da je stopil k njej.

«Dober dan, Miss Plumm,» jo je pozdravil.

Dvignila je obraz in ga vprašujoče gledala izpod obrvi.

«Opazovala sem,» je rekla zaupljivo. «Cheri je čisti med. Izbrali so jo, da bi vam pomagala na noge.»

«Ne razumem popolnoma...» je dejal, pošteno osupel.

«Vam bo že razjasnila!» je rekla.

IV.

O petih je bilo, ko je Mr. Potts oddal Atterburya v njegov bungalov. Malokdaj je bil kak mlad mož bolj začuden. Čutil je, kakor da je prepotoval milje in milje; toliko novih vtisov in čudnih prikazni se je zgrnilo nanj tako naglo, da so tvorili v njegovih možganih neprebavljeno kepo. Na prizorišču, kjer je troje igralcev kazalo ljudstvu svojo umetnost, je Atterbury naštel tri in sedemdeset drugih ljudi, ki so očitno nezaposleni stali naokrog, vsi na plačilnem seznamu družbe Colossal. Režiser, seveda režijski asistent, tako imenovana «skript-girl», ki ji je bila menda glavna naloga to, da je pazila, da ni danes noben igralec nosil drugačne kravate, kakor jo je bil imel včeraj. Tam so bili elektriiki, tesarji, specialisti za mikrofoni, pomožni igralci in bog ve kdo še vse. Čedno

Jod-Kalikloca

Od zdravnikov priporočena zobna krema

vsebuje 0,0075% organskega joda. 0,000035 g tega joda se pri čiščenju zob resorbira od dlesne in s tem porazdeli na notranje organe telesa.

Jod-Kalikloca je prijetno se peneča zobna krema najboljše kakovosti (brez kalijevega klorata), zelo slastnega in osvežujočega vonja. Minimalna količina organskega joda zadostuje za dolgotrajno desinfekcijo ustne votline (znanstveno dokazano!) in zaščitenje zob in dlesne pred obolenji, zlasti tudi pred paradentozo, ki je razširjena po vsem svetu.

Dalje je **Jod-Kalikloca** zdravniško priznana kot profilaktikum zoper prehlad, starostne pojave (arteriosklerozo) in kot izpodbudilo za vse telesne funkcije.

Queisser & Co., Hamburg 19.
Zaloga za Jugoslavijo:
Drogerija GREGORIČ
Ljubljana, Prešernova 5

Prijetno se peneča
zdravstvena
zobna krema!

število občinstva, in vsi so dobivali plačo. Bodlo ga je v sree, ki je bilo gospodarno in trgovsko poslovno. Videl je predmete, vredne stotisoče dolarjev, trdne zgradbe in masivne kulise in še nešteto drugih reči, kar na kupu in brez uporabe. Dodd je bil navajen na dobro organizirane in natanko razdeljene delavnice in tovarne, kjer je bil stalno izrabljen vsak košček prostora in vsaka poedina konjska sila, in ni mogel takih nesmiselnosti razumeti.

«Saj to vendar ni tovarna,» je rekel Potts bog ve kolikokrat. «To ni kupčijski posel, kakor si ga vi mislite. To je zabavno podjetje.»

To, da nekaj služi zabavi, je menda vse pojasnilo in vse opravičilo.

Potts je telefoniral Quintainu ter mu sporočil, da se je Atterbury vrnil. Skoraj v trenutku nato je prišel Quintain z orjaškim možem, ki je imel na sebi športno srajco. Atterburyu je zaradi tega kar nekako odleglo. Mož, ki je spremljal Quintaina, ni bil samo velik, temveč tudi širok in debel, s poštenim podbradkom in kar napihnjenimi lici. Imel je lahno nakodrane brke in je bil videti kakor velikan iz pravljice, ki ga je oblekel zelo drag krojač.

«Mr. Dodd,» je dejal Mr. Quintain. «Mr. Nassau!»
«Dober dan!» je rekel Atterbury.

«Odidi, Potts!» je dejal Quintain in pomignil z glavo proti vratom. Potts se je hitro in s spoštljivim izrazom v obličju oddaljil.

«Vi seveda poznate mr. Nassaua po tem, kar ste slišali o njem,» je pripomnil Quintain.

«Nassau,» je ugibal Atterbury — «mr. Nassau. Aha! — Nassau!»

«Ali je mogoče?» je rekel mr. Nassau, in zdelo se je, da kar kipi od upravičene užaljenosti. «Pravim vam, Quintain, po resnici: o meni še ni nikoli slišal.»

«Nemogoče,» je odgovoril Quintain.

«Neumevno — ampak tukaj postane iz tega dogodek —,» je dejal mr. Nassau. «Morda je neverjetno, toda dogajajo se pač neverjetne stvari.»

Po tem strašno globokem premišljevanju se je mr. Nassau zgrudil na stol, in zdelo se je, da je postal spet dobre volje. «Mislim, da bi mu bilo dobro namigniti, s kom govori,» je rekel malone prijazno. «Človek bi včasih skoraj ne mogel misliti, da je mogoče, da mnogi ljudje toliko stvari ne vedo: devet ljudi pa izmed desetih nič ne ve.»

«Mr. Nassau,» je dejal Quintain zelo spoštljivo, «je najvažnejši pojav v filmskem svetu. On je...»

«To zadostuje za začetek,» je pripomnil Nassau. «Prišli ste semkaj za banko, mr. Dodd, da postavite družbo Colossal na noge, kajne? Mislim, da ste to opravili, ko ste prebili tukaj danes popoldne tri, štiri ure?» Strašno se je smejal svojemu dovtipu. «Vi delate v banki; staval bi, da ste praktični. Vaša glava je gotovo polna praktičnih predlogov. Stavim tudi, da ste eden izmed tistih — kakšen izraz ste že uporabili za to, Quintain?»

«Realist,» je pripomnil Quintain.

«Da, stavim torej, da spadate med tiste realiste, ki gledajo stvari tako, kakor bi res morale biti, ne pa kakor fantastične prevare. Tak poseben izraz vam je v očeh, nekak jeklen pogled.»

(Dalje prihodnjič.)

MALENKOSTI

◆ O VELIKIH LJUDEH ◆

Caruso.

Neki gledališki ravnatelj je pridobil slavnega italijanskega tenorista Carusa za nekolikokratno gostovanje. Že po premieri pa se je Caruso prehladil in ni mogel nastopiti.

Ravnatelj je kar besnel:

«Kaj naj zdaj počnem? Ne razumem, kako ste se mogli prehladiti!»

«To so posledice premiere,» je rekel tenor. «Na odru mi je pihal nasproti vihar navdušenja, potem me je zajela

nevihta častilk, prišel sem domov ves razgret, in drugi dan me je kritika polila z mrzlo prho. Kako bi se potem človek ne prehladil?»

Lincolnova žena.

Ameriški prezident Lincoln je bil velik mislec, odličen državnik in v vseh pogledih junak v življenju, le svoje žene se je hudo bal. Kot politik je imel pogosto toliko dela, da ni vedel, kje se ga glava drži. Zato je seveda prihajal večkrat pozno domov, kar pa njegovi ženi ni bilo všeč. Ker vse njene pridige niso nič pomagale, mu je slednjič zapretila: «Kadar ne boš do desetih doma, bom zaklenila vrata in ne prideš v hišo.»

Toda že prvi večer je prekoračil dovoljenje za celo uro. Prišel je ob enajstih domov, trkal, prosil, pa vse zaman, žena mu ni odprla. Naposled je zaklical v okno:

«Veselo novico ti prinašam!»

«Kakšno neki?»

«Izvolili so me za predsednika Zedinjenih držav.»

Žena pa mu je odvrnila:

«Da nisi dosti prida, sem vedela, ampak vsaj pijanec nisi bil doslej. Zdaj pa govori iz tebe vino, pri zdravi pameti bi ne gobeždal takih neumnosti. Zastonj čakaš, ne bom ti odprla!»

In novoizvoljeni prezident je moral prvo noč prespati izven doma.

A. Parker („Toronto Star Weekly“, Toronto):

Delajte fizično

Eden izmed vzrokov, da je danes toliko malodušnih, slabovoljnih in razdražljivih ljudi, je tudi ta, da današnji človek preveč dela z glavo in premalo z rokami. Bog nam je dal roke, da z njimi delamo, če pa človek pusti, da mu brezkoristno in mlahavo vise ob telesu, dela proti naravi. Zato je nervozen.

Nedavno sem obiskal znanega trgovca. Ko sem stopil v njegovo trgovino, je ravno telefoniral, in medtem ko je govoril, je risal krive črte po papirju. V roki je krčevito stiskal svinčnik. Ko je odložil slušalko, sem si ogledal njegove vijuge in nesmiselne kroge ter ga vprašal, kaj pomenijo. «Ne vem», mi je odgovoril; «to so živci, nekaj moram delati, da se osvobodim pritiska.»

Nesreča je v tem, da misli ta človek, kakor tudi milijoni drugih ljudi, da je mogoče živeti samo z delom možgan.

Pred tremi leti je moj prijatelj advokat spoznal, da pričanja otopevati. Čutil je, da mu nekaj manjka, pa ni vedel kaj. Nekega dne se je spomnil, da bi v svoji sobi napravil majhno mizo. Prvi večer je delal do polnoči.

«Z menoj se je nekaj godilo,» mi je pravil. «Ko je brezoblični les dobil pod mojimi rokami novo obliko, sem prvokrat občutil, da sem res nekaj storil. Ko sem strugal kos lesa, sem opazil na njem čudovite lise in vijuge. Namazal sem jih z oljem. In ko je potem les dobil neki poseben sijaj, sem spoznal, da sem nekaj lepega napravil. Zadovoljstvo, ki sem ga občutil takrat, je bilo večje od zadovoljstva po prvi dobljeni pravdi.»

V svoji kleti ima advokat sedaj mizarско delavnico in dela tam 5—6 ur na teden.

«Kadar sem v svoji delavnici,» mi je rekel pred kratkim, «pozabim na vse skrbi, in duh mi postane čist in jasen, kakor zrak po nevihti. Vem, da se neumno sliši, toda kadar naredim nekaj posebno lepega, me prevzame občutek, ki ga je imel najbrže tudi Leonardo da Vinci, ko je gledal svojo dovršeno Mono Liso.»

To ni prav nič neumno. Psihološko je čisto zdravo. Vsak stvaritelj občuti enako zadovoljstvo v delu. In vseeno je, če je to navadna kuhinjska miza ali pa gotska katedrala. Glavno je to, kar človek sam vdahne svojemu delu, ne to, kar svet misli o delu.

Zelo nevarno je, če roke ne delajo. Izkušnje nevrologov so pokazale, da rastejo duševne sposobnosti vzporedno s sposobnostmi rok. Ročno delo prisili človeka, da hitro in samostojno misli. Velikokrat se da duševna nesamostoj-

nost popraviti s tem, da se bolnik nauči uporabljati lastne roke. Pred nekaj leti mi je znan nevrolog povedal zanimiv primer neke svoje pacientke, 27 letne mladenke. «Zdelo se mi je, da je njen primer brezupen. Odločil sem se, da obiščem mlado damo. S seboj sem nesel kos gline za modeliranje. Dekle je bilo blede, oči so ji brezizrazno strmele v praznino. Bila je zelo molčeča. Zdajci sem izvlekel glino iz žepa. «Glejte,» sem rekel in pričel na grobo modelirati človeško glavo. Ona je gledala. «Prosim še enkrat,» je rekla kakor otrok. Modeliral sem še en obraz. Pacientka je pazljivo ogledovala moje delo. «Zdaj pa meni dajte!» je rekla in mi vzela glino iz roke. Ostal sem celo uro pri njej in ji kazal, kako se modelirajo človeški obrazi.

Skozi leto dni sem po enkrat na teden obiskoval to dekle. Modelirala sva človeške postave in obraze. Prsti so ji postali spretni in, kar je še bolj važno, s povečanjem smisla za delo se ji je obraz vedril in jasnili. Konec leta je šlo dekle zdravo iz bolnice. Danes z uspehom razstavlja svoja dela. Povsem se je prilagodila življenju in je srečna, da je odkrila v sebi stvariteljsko moč, s katero lahko razvija svoj talent in izraža svojo osebnost.»

Ta sprememba nas ne sme iznenaditi. Jaz sem na primer prepričan, da se v vsakem človeku skriva stvariteljski nagon, da bi napravil nekaj lepega, in ta nagon se lahko usmeri v koristno delavnost. Če se pa ta nagon zane-marja, se človek težko znajde v življenju.

V času svojega dvanaestletnega dela nisem srečal niti enega učenca, ki bi mu ne bil prirojen neki stvariteljski instinkt.

Ne svetujem vsakemu človeku, naj posveti svoje življenje umetnosti, toda vsakdo bi moral 5—6 ur na teden preživeti pri kakem stvariteljskem delu. Meni je prav vseeno, kaj delam, mora pa biti to neka zaposlitev z rokami, ki se ji ves predam.

Vrtnarstvo, lončarstvo, modeliranje, montiranje radia, strojarstvo in še nešteto drugih fizičnih del osvobojuje človeka živčne napetosti in mu krepi značaj. Nikdar ni prepozno začeti. Ročno stvariteljsko delo je zdaj bolj potrebno kakor kdaj koli prej. Stroj mehanizira naše delo. V človeku zbujajo občutek, da je odvečen, in ustvarja ekonomski sistem, v katerem se zdijo osebna stremjenja brez-pomembna. Potreben nam je občutek samozaupanja, ki ga zbudi fizično delo, ko daje človek materiji obliko, ki si jo sam zaželi.

Kakšne nas hočejo imeti

Vobče se govori, da se moški ne ženijo radi z razumno ženo, vsaj ne z bolj razumno, kakor so sami. Kratko in malo jim ni všeč, če jih njihova draga boljša polovica prekaša. Morda je to tudi čisto prav; mož ne sme v svoji inteligenci šepati za svojo ženo. Saj mora biti mučno, če je treba ženi misliti za moža, vse opravljati namesto njega in ga morebiti celo poučevati. Žene to same čutijo in se zato nerade poročijo z možem, ki duševno daleč za njimi zaostaja. To nam tudi pojasnjuje, zakaj se nekatere sploh ne omože; čakale so na duševno sorodnega moža, pa ga niso pričakale. Rajši kakor zakon z možem, ki bi jim po inteligenci ne bil enak, so si izbrale samski stan.

Včasih gre v zakonu samo za malenkost, in že je mož nejevoljen. Nekoč ni mogel zelo inteligentnega mož hitro najti znanega romana slovečega pisatelja... ne morebiti v knjižnici, ampak pri reševanju križanke! To se lahko zgodi komur koli izmed nas, človek ne nosi vsega v glavi. Njegova žena mu je prihitela na pomoč ter uganila pravo ime. In moža je to kar ujezilo! Kako naj potem prenašajo možje ženino razumnost v važnih, resnih rečeh?

Neumna žena je baje blagoslov božji, je rekel neki star cinik. Dobro, gospodom je menda to bolj komodno, ker jim ni treba preveč napenjati možganov in še stojijo nad njo v namišljeni izobraženosti. Toda ali naj se pametna žena dela nalašč neumno samo zato, da bi se omožila? Ko bi svoje razumnosti ne skrivala, bi morda niti ne našla moža?

Včasih se pa le najde takšen beli vran, mož, ki hoče imeti inteligentno ženo. Nedavno sem brala nekaj zanimivega. Neki učitelj se je sam, čisto sam dolgočasil v majhni vasi daleč v gorah. Ker pa človeku ni dobro samemu biti in ker v tamošnjih krajih

ni našel primerne žene, je dal ženitno ponudbo v časopis. Prejel je sedem pisem. Skrbno jih je proučil po slogu in pisavi ter skušal kot grafolog sklepati na značaj. Slednjič se je odločil za ponudbo v dovršenem slogu; pisava je razodevala intelektualno.

Napisal ji je, odgovorila je, in dopisovala sta si celih deset mesecev. Učitelj je bil zdaj srečen, nič več ni bil tako sam. Naposled je sklenil, da se bo tudi osebno z njo seznanil, in se je odpeljal k njej. Pričakovala ga je na postaji v spremstvu svoje sestre učiteljice. Bila je prav lepa, prijetna, in učitelj jo je še tisti dan prosil za roko. Privolila je. Kmalu je bila poroka. Toda že čez osem dni se je kešal: žena je bila nagle jeze, razdražljiva, njena inteligenca podpovprečna in njen književni okus strašen. Učitelj je bilo strah bodočnosti, spoznal je, da te žene ne ljubi. Hotel ji je to že povedati, zdajci pa je prejela pismo svoje sestre učiteljice. Zagledal je pisavo in prebledeval. To pisavo je poznal že deset mesecev. Zahteval je po-

jasnilo, in žena je priznala: «Da, to je pisala moja sestra, ampak vselej sem ji jaz prej napisala osnutek...»

Tega ni verjel, pisal je svoji svakinji. Takoj mu je odgovorila: «Da, jaz sem kriva; vsakokrat sem izpremenila sestrine osnutke, da bi prikrila njen nemogoči značaj.»

Sledila je ločitev. Za razlog je navedel «podtaknitev osebe». Pravijo, da takega razloga pri ločitvi zakona še ni bilo!

Primer je zanimiv, ker je bil to slednjič mož, ki je hotel pametno in razumno ženo, pa je še imel smolo in našel... neumno!

Idealno bi bilo seveda za zakon, če bi se našla dva človeka enakih možganskih sposobnosti. Potem bi ne bilo treba drug drugega o ničemer poučevati in tistemu drugemu bi se ne bilo treba čutiti osramočenega in ponižanega. Ampak težko, pretežko je najti take ljudi! Nič ne more biti lepšega, kakor če se dva skladata v razumnem prijateljstvu, zakaj samo prijateljstvo drži zakon skupaj, ko ljubezen obledi.

Ugovor

Nekateri ljudje ne morejo strpeti, da bi poslušali drugega, kadar pripoveduje o tem, ali onem. Takoj imajo pripravljeno drugačno mnenje, ugovor, ki ga pa kajpak tudi tako povedo. Ne morejo si kaj, da bi ne ugovarjali, popravljali — po večini brez vzroka in osnove, in povrh še pogosto v prav žalečem tonu. Prav lahko si mislimo, da doživljata dva človeka isto potovanje ali isto knjigo docela različno in jo tudi različno presojata, ker je različen njun značaj. Prav tako bo vsakdo razumel, če med po-

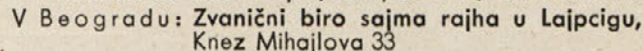
govorom rečemo, da smo imeli o tem in onem drugačen vtis. Toda vselej bo neprijetno, če kdo v svojeglavem ali celo razdraženem tonu ugovarja mnenju drugega. Često kažejo že otroci v zgodnji mladosti nagnjenje, da hočejo neprestano ugovarjati. Zato ne moremo staršem nikoli dovolj svetovati, naj to svojeglavo ugovarjanje pri svojih otrocih že kolikor mogoče zgodaj zatirajo. Če imajo otroci smisel za to, kaj je prav in kaj ni, bodo pozneje svojim vzgojiteljem samo hvaležni.

KLIŠEJE

ENO- IN VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

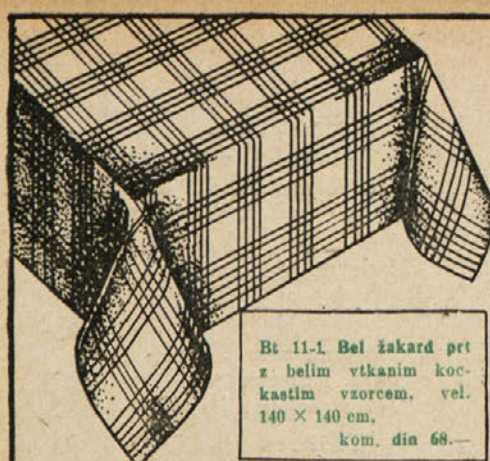

«Tega tudi ne morem.»

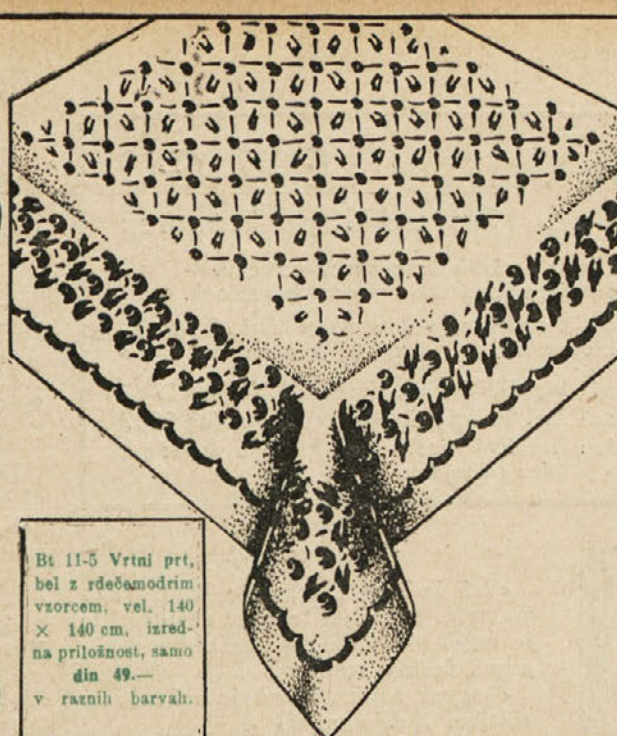
«Kakšnega hudo tujega,» je rekla
gospa. «Čeprav več stane.»

Lastni črtni stroj

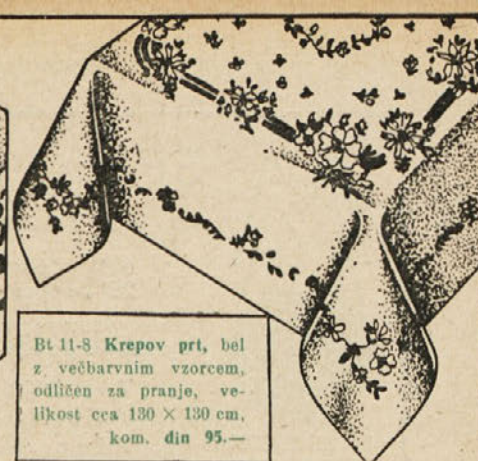
«PRIJATELJ» izhaja vsakega 15. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina je: letno 12 števk revije «PRIJATELJ» in priloga «Za pridne roke» din 68.— Če se plačuje v obrokih, je četrletna naročnina din 18.— Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/I. Telefon 21-32. — Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. — Za založbo in tiskarno odgovoren Emil Podkrajšek v Ljubljani.

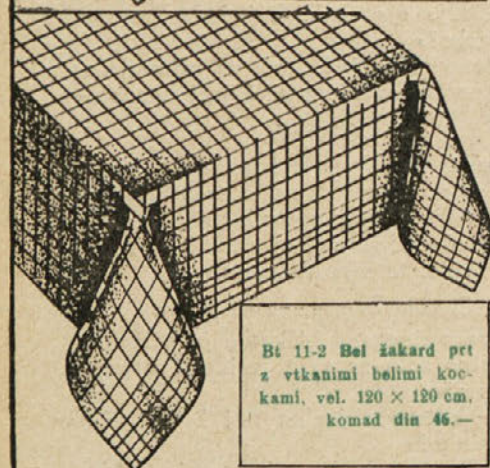
Bt 11-1 Bel žakard prt
z belim vtkanim koc-
kastim vzorcem, vel.
140 × 140 cm,
kom. din 68.—

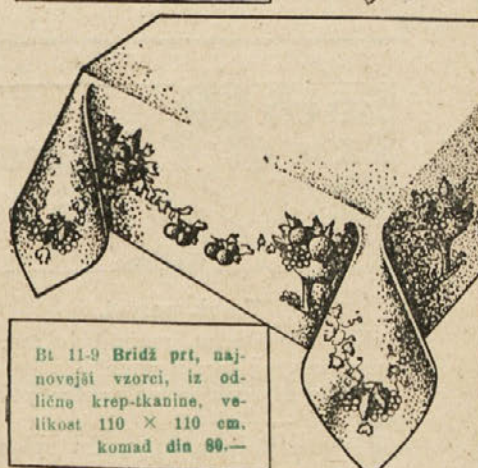
Bt 11-5 Vrtni prt,
bel z rdečamodrim
vzorcem, vel. 140
× 140 cm, izred-
na prilika, samo
din 49.—
v raznih barvah.

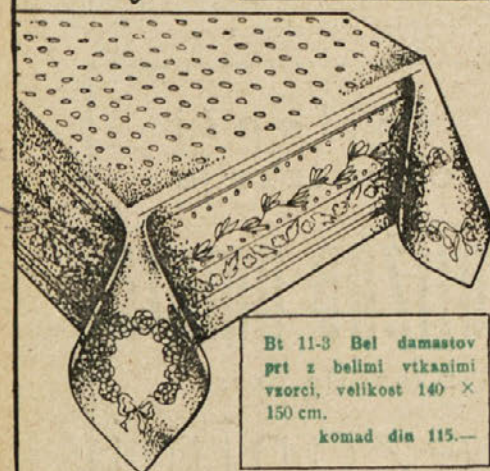
Bt 11-8 Krepov prt, bel
z večbarvnim vzorcem,
odličen za pranje, ve-
likost cca 130 × 130 cm,
kom. din 95.—

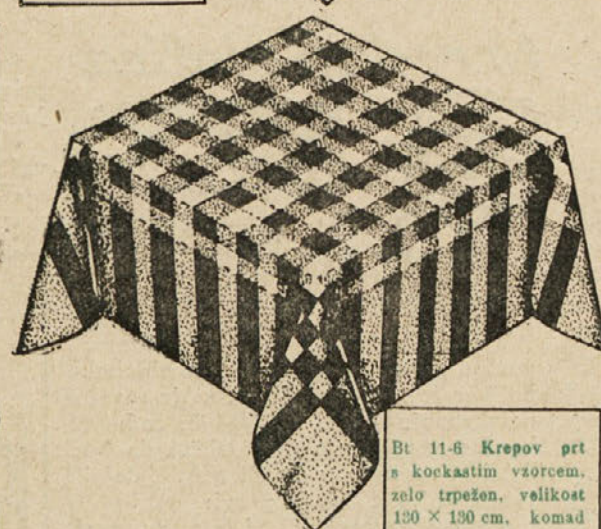
Bt 11-2 Bel žakard prt
z vtkanimi belimi koc-
kami, vel. 120 × 120 cm,
komad din 46.—

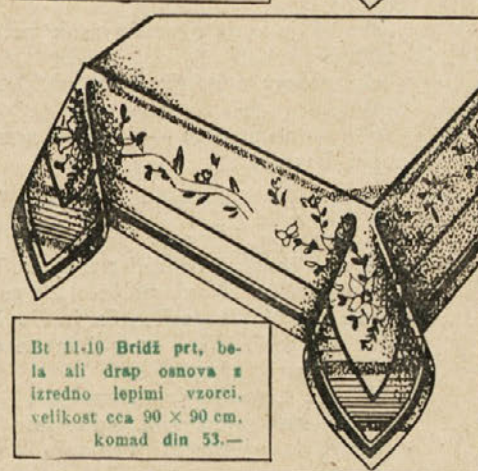
Bt 11-9 Bridž prt, naj-
novejši vzorci, iz od-
lične krep-kanine, ve-
likost 110 × 110 cm,
komad din 80.—

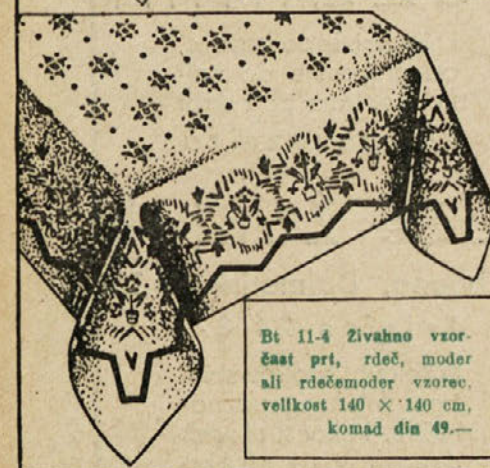
Bt 11-3 Bel damastov
prt z belimi vtkanimi
vzorci, velikost 140 ×
150 cm,
komad din 115.—

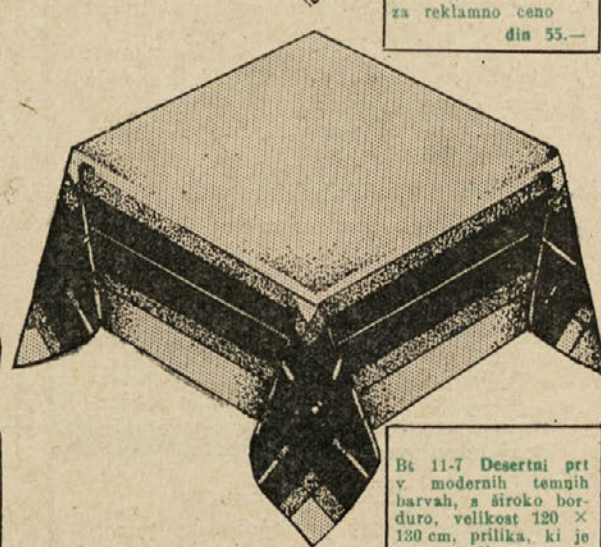
Bt 11-6 Krepov prt
s kockastim vzorcem,
zelo trpežen, velikost
120 × 130 cm, komad
za reklamno ceno
din 55.—

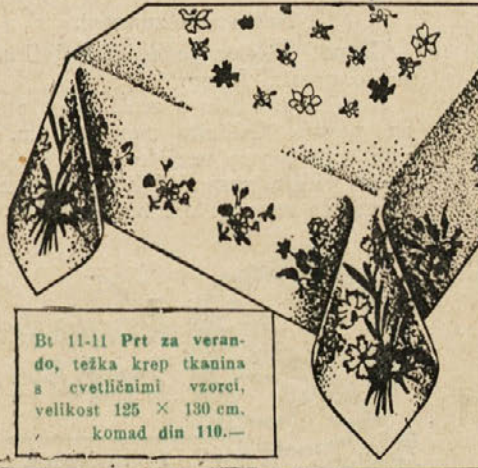
Bt 11-10 Bridž prt, be-
la ali drap osnova s
izredno lepimi vzorci,
velikost cca 90 × 90 cm,
komad din 53.—

Bt 11-4 Zivahno vzor-
čast prt, rdeč, moder
ali rdečemoder vzorec,
velikost 140 × 140 cm,
komad din 49.—

Bt 11-7 Desertni prt
v modernih temnih
barvah, s široko bor-
duro, velikost 120 ×
130 cm, prilika, ki je
ne zamudite,
komad din 65.—

Bt 11-11 Prt za veran-
do, težka krep tkanina
s cvetličnimi vzorci,
velikost 125 × 130 cm,
komad din 110.—

Zopet
sloveči

»BELI TEDEN«

edinstvena prilika, da se v času
druginje poceni preskrbite z blagom.
Zahtevajte tako j

brezplačni katalog

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i n 6